

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
Γενική Διεύθυνση Αναφορών και Θεσμικής Υποστήριξης
Διεύθυνση Σχεδιασμού Διαδικασιών και Αξιολόγησης
Ελέγχων

Πανεπιστημίου 25, 10564 Αθήνα

Πληροφορίες: Α. Αρβανίτη

Τηλ.: 210 3338934

email: a.arvaniti5@minfin.gr

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: «7η τροποποίηση της υπό στοιχεία 120141 ΕΞ 2021/30.09.2021 απόφασης του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης περί Έγκρισης του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης, ως ισχύει»

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τα άρθρα 270 έως και 281 του ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α' 207) και ιδίως του άρθρου 272 για την σύσταση στο Υπουργείο Οικονομικών της αυτοτελούς Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης, όπως τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 62 έως 67 του ν. 4916/2022 (Α' 65) και με τα άρθρα 14 έως 17 του ν. 5079/2023 (Α' 215).
2. Τον ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Α' 135) και ιδίως το άρθρο τρίτο αυτού.
3. Τον ν. 5101/2024 «Κύρωση του Προσαρτήματος στη Σύμβαση Χρηματοδότησης του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και της Ελληνικής Δημοκρατίας και του παραρτήματός του και του Προσαρτήματος στη Δανειακή Σύμβαση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των παραρτημάτων του» (Α' 53).
4. Τα άρθρα 82 και 83 του ν. 4864/2021 «Στρατηγικές επενδύσεις και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω της επιτάχυνσης διαδικασιών στις ιδιωτικές και στρατηγικές επενδύσεις, δημιουργία πλαισίου για τις εταιρείες τεχνολογικούς και άλλες επείγουσες διατάξεις για την ανάπτυξη» (Α' 237) για τη χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης.
5. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).
6. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
7. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (L

- 57/17).
8. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (L 57/1).
  9. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Φεβρουαρίου 2023 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ.
  10. Τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθμ. 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθμ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθμ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθμ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθμ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθμ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθμ. 223/2014, (ΕΕ) αριθμ. 283/2014 και της απόφασης αριθμ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθμ. 966/2012 (L 193/1).
  11. Το π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181).
  12. Το π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130).
  13. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).
  14. Το π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου – Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού – Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις» (Α' 139).
  15. Την υπό στοιχεία Υ12/07.07.2023 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση» (Β' 4403).
  16. Την υπό στοιχεία 114549 ΕΞ 2023/01.08.2023 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Διορισμός Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης» (ΥΟΔΔ 775).
  17. Την από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1).
  18. Την από 7 Δεκεμβρίου 2023 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 15831/1/23 REV, ST 15831/23 ADD 1 REV 1).
  19. Την υπό στοιχεία 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως τροποποιήθηκε με τις υπό στοιχεία 52415 ΕΞ 2022/19.4.2022 (Β' 1927) και 188159 ΕΞ 2022/21.12.2022 (Β' 6973) όμοιες αποφάσεις.
  20. Την υπό στοιχεία 120535 ΕΞ 2021/30.09.2021 (Β' 4521) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Κριτήρια αξιολόγησης της επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων που χρηματοδοτούνται με δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας», ως ισχύει.
  21. Την υπό στοιχεία 120536 ΕΞ 2021/30.09.2021 (Β' 4522) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού της διαδικασίας διάθεσης κεφαλαίων στα πιστωτικά ιδρύματα, και συναφών θεμάτων, ως ισχύει.
  22. Την υπό στοιχεία 120141 ΕΞ 2021/30.09.2021 (ΑΔΑ: 6ΝΞ3Η-ΨΘ0) απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης περί Έγκρισης του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης, ως ισχύει.
  23. Την υπό στοιχεία 71693 ΕΞ 2023/09.05.2023 (Β' 3079) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Διαδικασίες επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού στο πλαίσιο Δράσεων και

- Έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας».
24. Την υπό στοιχεία 145389 ΕΞ 2024/08.10.2024 (ΦΕΚ Β΄ 5648) Υπουργική Απόφαση, περί τροποποίησης της υπ' αριθμ. 26476/19.2.2024 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την «Συμπλήρωση και εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων των οργανικών μονάδων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών».
  25. Το ότι σταθερό μέλημα της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης αποτελεί η διασφάλιση της ποιότητας των εργασιών όλων των εμπλεκόμενων φορέων στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, μέσω της περιγραφής συγκεκριμένων διαδικασιών για όλες τις εκτελούμενες εργασίες, με ομοιόμορφο τρόπο εκτέλεσης και σκοπό την τήρηση των απαιτήσεων του νομοθετικού πλαισίου, καθώς και των ελεγκτικών προτύπων.
  26. Την ανάγκη επικαιροποίησης ή και εξειδίκευσης πτυχών των διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και προσαρμογής αυτού στις αναδυόμενες απαιτήσεις της υλοποίησης του ΤΑΑ και των κατευθυντηρίων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
  27. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

Αποφασίζουμε

1. Την 7^η τροποποίηση της υπό στοιχεία 120141 ΕΞ 2021/30.09.2021 (ΑΔΑ: 6ΝΞ3Η-ΨΘ0) απόφασης του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης περί έγκρισης του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης, ως προς τις ακόλουθες διαδικασίες, οι οποίες επισυνάπτονται και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της παρούσας.

1.	Δ7 Δήλωση Επίτευξης Οροσήμεων και Στόχων	Έκδοση 1.3
2.	Δ7_Ε2 Λίστα Επιβεβαίωσης Πληρότητας Παραδοτέων Ανεξάρτητου Ελεγκτή (ΑΕ)	Έκδοση 1.0
3.	Δ8 Έλεγχος από Ανεξάρτητο Ελεγκτή	Έκδοση 1.3
4.	Δ8_Ε2_Α Λίστα Ελέγχου Εξέτασης Μη Κρατικών ενισχύσεων	Έκδοση 1.2
5.	Δ8_Ε2_Β Λίστα Ελέγχου Εξέτασης Κρατικών ενισχύσεων	Έκδοση 1.2
6.	Δ8_Ε3 Υπόδειγμα Έκθεσης Ελέγχου Ανεξάρτητου Ελεγκτή	Έκδοση 1.1
7.	Δ13 Αξιολόγηση κινδύνων απάτης	Έκδοση 1.2

2. Κατά τα λοιπά, ισχύει η υπό στοιχεία 120141 ΕΞ 2021/30.09.2021 (ΑΔΑ: 6ΝΞ3Η-ΨΘ0) απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.

3. Την ανάρτηση της παρούσας απόφασης στην ιστοσελίδα της Ειδικής Υπηρεσίας <https://www.greece20.gov.gr/>, η οποία συνιστά επαρκή γνωστοποίηση των τροποποιήσεων του Εγχειριδίου στους εμπλεκόμενους φορείς.

Ο Διοικητής της ΕΥΣΤΑ

Ορέστης Καβαλάκης

Συνημμένα (μόνο σε ηλεκτρονική μορφή)

- Οι αναφερόμενες Διαδικασίες/Εντυπα/Οδηγίες

Εσωτερική Διανομή

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης

Διαδικασία Δ7: Δήλωση Επίτευξης Οροσήμεων και Στόχων

1. Σκοπός

Σκοπός της διαδικασίας είναι η ενημέρωση της ΕΥΣΤΑ για την ολοκλήρωση/επίτευξη των Οροσήμεων και Στόχων Πληρωμής των ενταγμένων στο Ταμείο Ανάκαμψης έργων και η αξιολόγηση όλων των σχετικών ενεργειών και παραγόμενων εγγράφων με βάση την Απόφαση Ένταξης και όσα ορίζονται στο Παράρτημα της Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου.

2. Πεδίο εφαρμογής

Η διαδικασία εφαρμόζεται σε όλα τα Έργα που είναι ενταγμένα στο Ταμείο Ανάκαμψης κατά τις χρονικές στιγμές που προβλέπονται στο Παράρτημα της Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου. Πρόκειται για τα συμφωνημένα Ορόσημα και Στόχους των Δράσεων του ΕΣΑΑ που συνδέονται άμεσα με τα αιτήματα πληρωμής στην ΕΕ. Η επίτευξή τους εντός των καθορισμένων χρονικών περιόδων (κατανέμονται σε τέσσερα τρίμηνα/έτος) είναι κρίσιμη για την υλοποίηση του ΕΣΑΑ και αποτελεί δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

3. Περιγραφή Διαδικασίας

Η εκπλήρωση ενός Οροσήμεου/Στόχου επιτυγχάνεται όταν ο ΦΥ έχει ολοκληρώσει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες, σύμφωνα με τη σχετική περιγραφή του Παραρτήματος της Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου, έχει συλλέξει και αναρτήσει στο ΟΠΣ ΤΑ όλα τα απαραίτητα έγγραφα για την επαρκή τεκμηρίωσή της, και έχει υποβάλει επικαιροποιημένο *Δελτίο Παρακολούθησης Υλοποίησης Σύμβασης ή Έργου Ενίσχυσεων*, κατά περίπτωση, το οποίο να αποτυπώνει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο που έχει υλοποιηθεί.

Η αρχική ενημέρωση για την επίτευξη των Οροσήμεων/Στόχων γίνεται για κάθε έργο με συμπλήρωση του σχετικού Δελτίου Επίτευξης Οροσήμεου/Στόχου [*Έντυπο Δ7_Ε1*] από τον ΦΥ. Το δελτίο συμπληρώνεται κατά τη χρονική στιγμή εκπλήρωσης του Οροσήμεου/Στόχου, αμελλητί και πριν την αναφερόμενη, στο Παράρτημα της Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου, ενδεικτική ημερομηνία ολοκλήρωσής του, ήτοι το τέλος του σχετικού αναφερόμενου τριμήνου. Σε διαφορετική περίπτωση, ο ΦΥ υποχρεούται να ενημερώσει την ΕΥΣΤΑ νωρίτερα για πιθανή εμπλοκή - καθυστέρηση, μέσω των μηνιαίων αναφορών ωρίμανσης [*Δελτίο Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης, Έντυπο Δ2_Ε1*] ή εκτέλεσης της σύμβασης/ έργου ενίσχυσης [*Δελτίο Παρακολούθησης Υλοποίησης Σύμβασης, Έντυπο Δ6_Ε2* ή *Δελτίο Παρακολούθησης Έργου Ενίσχυσεων, Έντυπο Δ6_Ε3*], αναλόγως του σταδίου εμφάνισής της.

Ακολούθως, το συντομότερο δυνατό και σε στάδιο που προηγείται της ανωτέρω ημερομηνίας, ο ΦΥ μεριμνά για την ανάθεση του σχετικού ελέγχου σε Ανεξάρτητο Ελεγκτή (*Διαδικασία Δ8: Έλεγχος Ανεξάρτητου Ελεγκτή*). Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΣΔΕ και τη Διαδικασία Δ8 του παρόντος, εφόσον οι ειδικότερες συνθήκες της Δράσης και του Οροσήμεου/Στόχου που συνδέεται με το Αίτημα Πληρωμής το επιβάλλουν και η επίτευξη αυτού επιτυγχάνεται μέσω της υλοποίησης πλήθους Έργων διαφορετικών Φορέων Υλοποίησης, η επιλογή του Ανεξάρτητου Ελεγκτή γίνεται από το Υπουργείο Ευθύνης.

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής, κατόπιν του ελέγχου που διενεργεί, συντάσσει και υποβάλει τεκμηριωμένη Έκθεση Επίτευξης Οροσήμεων/Στόχων, στον Φορέα υλοποίησης ή στο Υπουργείο Ευθύνης, κατά περίπτωση, συνοδευόμενη από τα ειδικότερα οριζόμενα στο ΣΔΕ. Τα ανωτέρω δύναται και να τα κοινοποιεί στην Υπηρεσία Συντονισμού, η οποία σε κάθε περίπτωση λαμβάνει γνώση αυτών μέσω του Δελτίου Επίτευξης Οροσήμεου/Στόχου που υποβάλλεται αρμοδίως από το Υπουργείο Ευθύνης και τα περιλαμβάνει ως τεκμηριωτικό υλικό της ικανοποιητικής επίτευξης.

~~Το Υπουργείο ευθύνης, στο πλαίσιο επιβεβαίωσης του Οροσήμεου/Στόχου ελέγχει, μεταξύ άλλων, την~~

πληρότητα των παραδοτέων του Ανεξάρτητου Ελεγκτή, επιβεβαιώνοντας ιδίως την επαρκή τεκμηρίωση των ελεγκτικών εργασιών [Λίστα Εξέτασης Πληρότητας Παραδοτέων ΑΕ, Έντυπο Δ7_Ε2], ώστε να προκύπτει σαφώς η πραγματοποίηση και η πληρότητα των ελεγκτικών εργασιών, καθώς και το εύλογο των συμπερασμάτων στα οποία καταλήγει ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής. Για τις περιπτώσεις που δεν επιβεβαιώνεται η πληρότητα της ελεγκτικής εργασίας του Ανεξάρτητου Ελεγκτή, το Υπουργείο Ευθύνης οφείλει να επικοινωνήσει το θέμα αρμοδίως και να ζητήσει τη συμπλήρωση/αναθεώρηση της ελεγκτικής εργασίας και του πορίσματος. Τα εν λόγω σημεία επιβεβαίωσης της Λίστας Εξέτασης Πληρότητας Παραδοτέων ΑΕ μπορούν να αξιοποιηθούν και από τους Φορείς Υλοποίησης, στις περιπτώσεις που αυτοί αναθέτουν σε Ανεξάρτητο Ελεγκτή την επιβεβαίωση της επίτευξης του Οροσήμου/Στόχου. Η Λίστα Εξέτασης Πληρότητας Παραδοτέων ΑΕ αναρτάται στο ΟΠΣ ΤΑ, μαζί με το λοιπό τεκμηριωτικό υλικό της ικανοποιητικής επίτευξης.

Στην περίπτωση που από τον έλεγχο του Ανεξάρτητου Ελεγκτή διαπιστώνεται παρατυπία, το Υπουργείο Ευθύνης αξιοποιεί τα εν λόγω αποτελέσματα εφαρμόζοντας τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 7 της ΥΑ καθορισμού του ΣΔΕ των δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Μετά την υποβολή από το Υπουργείο Ευθύνης του Δελτίου Επίτευξης Οροσήμου/Στόχου, η ΕΥΣΤΑ δύναται να επικοινωνήσει με το Υπουργείο Ευθύνης ή και τον ΦΥ μέσω του ΟΠΣ ΤΑ προκειμένου να ζητήσει διευκρινίσεις επί των υποβληθέντων εγγράφων, και κατά την απόλυτη κρίση της δύναται να πράξει κάθε συμπληρωματική ενέργεια προς την διασφάλιση της βεβαίωσης της ικανοποιητικής επίτευξης των οροσήμων και στόχων των Δράσεων του ΤΑΑ ή και πριν τη λήψη οποιονδήποτε διορθωτικών μέτρων κρίνει αναγκαία.

Εφόσον η ΕΥΣΤΑ κρίνει θετικά ως προς την πληρότητα των υποβληθέντων Δελτίων Επίτευξης Οροσήμου/Στόχου και του υποστηρικτικού υλικού τους, τα επικυρώνει μέσω του ΟΠΣ ΤΑ.

Ειδικά για τις περιπτώσεις Οροσήμων νομοθετικής φύσεως ή και Οροσήμων που αφορούν μεταρρυθμίσεις, η επίτευξη αυτών δηλώνεται στο ΟΠΣ ΤΑ από το Υπουργείο Ευθύνης, υποβάλλοντας το Δελτίο Επίτευξης Οροσήμου/Στόχου με την απαραίτητη τεκμηρίωση και επιβεβαιώνεται από τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

4. Σχετικά έντυπα

Κωδικός	Περιγραφή
Δ7_Ε1	Δελτίο Επίτευξης Οροσήμου/Στόχου
Δ7_Ε2	Λίστα Εξέτασης Πληρότητας Παραδοτέων ΑΕ

Υπουργείο Ευθύνης (ΥΕ): [αναγράφεται το ΥΕ που διενεργεί τον έλεγχο πληρότητας]

Κωδικός Οροσήμου/Στόχου: [αναγράφεται ο μοναδικός αριθμός Ο/Σ]

Επωνυμία Ανεξάρτητου Ελεγκτή: [αναγράφεται η επωνυμία του ΑΕ]

Φορέας Υλοποίησης: [αναγράφεται η επωνυμία του ΦΥ]

Αναθέτων τον έλεγχο φορέας: [αναγράφεται η υπηρεσία του ΦΥ ή του ΥΕ που ανέθεσε την εργασία επιβεβαίωση του Ο/Σ στον ΑΕ]

	Σημείο επιβεβαίωσης	Απάντηση (Ναι/Όχι/Δεν αφορά)	Παρατηρήσεις
1	Η ανάθεση του ελέγχου καλύπτει τις ανάγκες αυτού, και περιγράφει: - τον στόχο του ελέγχου - το ελεγχόμενο Ορόσημο/Στόχο - το ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τον εν λόγω έλεγχο - τα παραδοτέα της ανάθεσης - τυχόν ειδικότερες ανάγκες του ελέγχου, όπως ενδεικτικά την ανάγκη συνεργασίας με άλλης επαγγελματικής ειδικότητας πρόσωπα όπως (νομικούς, μηχανικούς, αρχαιολόγους, κλπ).		
2	Τα παραδοτέα της εργασίας του ΑΕ είναι αυτά που περιλαμβάνονται στην ανάθεση της εργασίας του.		
3	Τα παραδοτέα του ΑΕ συνοδεύονται από πορίσματα εμπειρογνομόνων, εφόσον οι ειδικότερες συνθήκες του έργου/Οροσήμου/Στόχου το απαιτούν.		
4	Η Λίστα Ελέγχου που χρησιμοποιήθηκε από τον ΑΕ καλύπτει ¹ τις ανάγκες του ελεγχόμενου έργου/Οροσήμου/Στόχου.		
5	Η Λίστα Ελέγχου αποτυπώνει επαρκώς τα έργα/συμβάσεις/προσκλήσεις/υποέργα που αποτέλεσαν αντικείμενο ελέγχου και τα οποία συμβάλλουν ² στην επίτευξη του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου.		
6	Εφόσον για την επιβεβαίωση του Οροσήμου/Στόχου απαιτήθηκε δειγματοληψία, η Λίστα Ελέγχου περιλαμβάνει αναφορά στην μέθοδο δειγματοληψίας που εφάρμοσε ο ΑΕ και στην τεκμηρίωση της καταλληλότητας αυτής για την επάρκεια του δείγματος που εξήχθη.		

¹ Επισημαίνεται ότι βάσει του κανονιστικού πλαισίου, ο ΑΕ οφείλει να επικοινωνεί με την ΕΥΣΤΑ και να ζητάει τη συνδρομή της προκειμένου να εξειδικευθούν περαιτέρω τα σημεία ελέγχου, εφόσον αυτό απαιτείται από το ειδικότερο θεσμικό πλαίσιο που διέπει ένα έργο ή τις ειδικότερες ανάγκες σχεδιασμού και εκτέλεσης αυτού.

² Εάν η επίτευξη του Οροσήμου/Στόχου δεν εξαρτάται μόνο από το ελεγχόμενο έργο, αυτό πρέπει να καταγράφεται στην εργασία του ΑΕ. Σε κάθε περίπτωση, το ΥΕ στο πλαίσιο της αρμοδιότητας για την βεβαίωση της ικανοποιητικής επίτευξης ενός Οροσήμου/στόχου, συνθέτει τα επί μέρους πορίσματα ελέγχου των ΑΕ που τελικώς συνολικά βεβαιώνουν την επίτευξη του Ο/Σ.

7	Οι ελεγκτικές εργασίες που διενεργήθηκαν και οι οποίες υποστηρίζουν την απάντηση που δόθηκε επί εκάστου σημείου ελέγχου που εξετάστηκε ³ , τεκμηριώνονται επαρκώς.		
8	Το συμπέρασμα που διατυπώνεται στην Έκθεση του ΑΕ για τον συγκεκριμένο έλεγχο είναι σε αντιστοιχία με τις απαντήσεις επί των επιμέρους σημείων ελέγχου της Λίστας και τους ελεγκτικούς στόχους του ελέγχου.		
9	Η Έκθεση του ΑΕ δεν περιλαμβάνει ευρήματα με δημοσιονομική επίπτωση, ή εάν περιλαμβάνει, τα σχετικά ευρήματα έχουν επικυρωθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7.2.(β) της ΥΑ ΣΔΕ.		
10	Το σύνολο των παραδοτέων του ΑΕ υποστηρίζεται επαρκώς και βεβαιώνεται: <ul style="list-style-type: none"> - η ικανοποιητική επίτευξη του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου που συνδέεται με Αίτημα Πληρωμής, - η μη ανάσχεση ήδη επιτευχθέντων Οροσήμων και Στόχων του ελεγχόμενου έργου/δράσης, - η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και του εφαρμοστέου εθνικού και ενωσιακού δικαίου, ιδίως των κανόνων σχετικά με την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων, την πρόληψη της απάτης, της διαφθοράς και της διπλής χρηματοδότησης, κατά την υλοποίηση των Δράσεων και Έργων ΤΑΑ, καθώς και - η συμμόρφωση της Δράσης/Έργου με την αρχή της Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και με τους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους, όπου απαιτείται. 		

Ο διενεργών την εργασία

[Όνομα / Υπογραφή /
Ημερομηνία]

[Αναφέρονται τυχόν
παρατηρήσεις]

Ο αρμόδιος Προϊστάμενος

[Όνομα / Υπογραφή /
Ημερομηνία]

[Αναφέρονται τυχόν
παρατηρήσεις]

³ Για τις περιπτώσεις σημείων που αναφέρεται από τον ΑΕ ότι «Δεν ελέγχεται»/«Δεν αφορά», πρέπει να παρέχεται ικανοποιητική τεκμηρίωση που να δικαιολογεί την αναφορά αυτή, ήτοι το γιατί παρέλκει ο έλεγχος του σημείου/ενότητας.

Διαδικασία Δ8: Έλεγχος από Ανεξάρτητο Ελεγκτή**1. Σκοπός**

Ο σκοπός της διαδικασίας συνίσταται στην επιβεβαίωση της ικανοποιητικής επίτευξης κάθε Οροσήμου και Στόχου που συνδέεται με αίτημα πληρωμής, συμπεριλαμβανομένης της μη ανάσχεσης ήδη επιτευχθέντων Οροσήμων και Στόχων του ελεγχόμενου έργου/δράσης, της πρόληψης της απάτης και της διαφθοράς, της μη σύγκρουσης συμφερόντων, της μη διπλής χρηματοδότησης της ίδιας δαπάνης των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και από άλλο Ταμείο ή πρόγραμμα της Ένωσης και της συμμόρφωσης των Δράσεων και Έργων με την αρχή της Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και με τους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους, όπου απαιτείται, βάσει του Κανονισμού.

Επιπλέον, βεβαιώνεται η ορθή εκτέλεση, καθώς και η ολοκλήρωση, των Δράσεων και Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και του εφαρμοστέου εθνικού και ενωσιακό δίκαιου.

2. Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα διαδικασία εφαρμόζεται για τον έλεγχο των Οροσήμων/Στόχων Δράσεων και Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας από τον Ανεξάρτητο Ελεγκτή.

Ως Ανεξάρτητος Ελεγκτής νοείται ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής ή η ελεγκτική εταιρεία, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4449/2017 (Α' 7) που είναι εγγεγραμμένοι στο Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017, ο οποίος ασκεί τα καθήκοντά του σύμφωνα με:

- α) τα Διεθνή και Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα,
- β) την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, ιδία δε τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) με αριθ. 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (L 57/17),
- γ) το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και κάθε επόμενη σχετική απόφαση του αρμόδιου Υπουργού.

3. Περιγραφή Διαδικασίας**3.1 Ορισμός Ανεξάρτητου Ελεγκτή**

Ο Φορέας Υλοποίησης είναι υπεύθυνος για την επιλογή και την ανάθεση καθηκόντων του Ανεξάρτητου Ελεγκτή, ο οποίος επιλέγεται σύμφωνα με τον ν. 4412/2016 (Α' 147) εφόσον ο Φορέας Υλοποίησης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του, άλλως, σύμφωνα με τους εφαρμοστέους για τον Φορέα Υλοποίησης κανόνες περί ανάθεσης συμβάσεων. Εφόσον οι ειδικότερες συνθήκες της Δράσης και του Οροσήμου/Στόχου που συνδέεται με Αίτημα Πληρωμής το επιβάλλουν και η επίτευξη αυτού επιτυγχάνεται μέσω της υλοποίησης πλήθους Έργων διαφορετικών Φορέων Υλοποίησης, η επιλογή του Ανεξάρτητου Ελεγκτή, ως ορίζεται στο ΣΔΕ, δύναται να γίνει από το Υπουργείο Ευθύνης. Κατόπιν επιλογής τους υπογράφεται σχετική σύμβαση.

3.2 Διενέργεια Ελέγχου από Ανεξάρτητο Ελεγκτή

Ο έλεγχος διενεργείται μετά την επίτευξη του Οροσήμου/Στόχου που συνδέεται με αίτημα πληρωμής και μέχρι το στάδιο που βρίσκεται η υλοποίησή του. Ωστόσο, ο έλεγχος δύναται να ολοκληρώνεται σε δύο στάδια, εφόσον χρονικοί περιορισμοί ολοκλήρωσης αυτού το επιβάλλουν, εξ αφορμής της υποβολής του αιτήματος πληρωμής, στο οποίο το εν λόγω ορόσημο/στόχος συμμετέχει. Τα εν λόγω στάδια αφορούν την βεβαίωση επίτευξης του Ο/Σ και συμμόρφωση προς τα οριζόντια θέματα του ελέγχου, και ακολούθως στη βεβαίωση της ορθής υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου, όταν αυτό δεν αποτελεί τμήμα του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου.

Σημειώνεται ότι ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής για να βεβαιώσει την ολοκλήρωση του έργου/δράσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΣΔΕ και τη Διαδικασία Δ18 του παρόντος εγχειριδίου, διενεργεί έλεγχο του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου εκάστου Έργου/Δράσης, ανεξαρτήτως εάν αυτό συνδέεται με Ορόσημο/Στόχους που συμμετέχουν σε αίτημα πληρωμής.

3.2.1 Έλεγχος για την βεβαίωση επίτευξης Οροσήμου/Στόχου

Για την επιβεβαίωση της επίτευξης κάθε Οροσήμου και Στόχου που συνδέεται με Αίτημα Πληρωμής, ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής που ορίζεται με την ανωτέρω διαδικασία, διενεργεί διοικητικούς ελέγχους ή/και επιτόπιους, προκειμένου να ελεγχθούν τεχνικά χαρακτηριστικά του φυσικού αντικείμενου του Έργου, που δεν μπορούν να επαληθευθούν διοικητικά.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής ελέγχει όλα τα στοιχεία και έντυπα που έχουν αναρτηθεί στο ΟΠΣ ΤΑ, και βεβαιώνει εγγράφως την επίτευξη κάθε Οροσήμου/Στόχου, που συνδέεται με Αίτημα Πληρωμής, ως έχει εγκριθεί στην Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου, λαμβάνοντας υπόψη και τον μηχανισμό επαλήθευσης αυτού, ως περιγράφεται στη Συμφωνία Επιχειρησιακών Ρυθμίσεων. Ομοίως, ο ΑΕ βεβαιώνει τη μη ανάσχεση της επίτευξης προηγούμενων Οροσήμων/Στόχων της ίδιας Δράσης/Έργου. Στο πλαίσιο του ίδιου ελέγχου βεβαιώνεται:

- i. η μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλο Ταμείο της Ένωσης,
- ii. η μη διαπίστωση υπόνοιας απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων,
- iii. η συμμόρφωση της Δράσης /Έργου με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», όπου απαιτείται από τον Κανονισμό,
- iv. η συμμόρφωση της Δράσης /Έργου με τους κλιματικούς/ψηφιακούς στόχους, όπου απαιτείται από τον Κανονισμό.

3.2.2 Έλεγχος υλοποίησης του Έργου¹

Ο έλεγχος του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, εφόσον αυτό δεν αποτελεί Ορόσημο/Στόχο αιτήματος πληρωμής, πραγματοποιείται, κατά κανόνα, ταυτόχρονα με τον έλεγχο επίτευξης Οροσήμου/Στόχου. Εάν απαιτείται, ο έλεγχος αυτός δύναται να ολοκληρώνεται εντός δύο (2) μηνών από τη βεβαίωση επίτευξης του Οροσήμου/Στόχου, με την παράδοση διακριτής έκθεσης, η οποία συνοδεύεται από τη σχετική Λίστα Ελέγχου.

¹ Επισημαίνεται ότι, όταν η υλοποίηση του φυσικού ή και οικονομικού αντικείμενου του έργου αποτελεί Ορόσημο/Στόχο αιτήματος πληρωμής, ο έλεγχος αυτού ταυτίζεται με τον έλεγχο επίτευξης Οροσήμου/Στόχου της ενότητας 3.2.1.

Για τον έλεγχο του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής ελέγχει όλα τα στοιχεία και έντυπα που αντιστοιχούν στο ελεγχόμενο αντικείμενο και βεβαιώνει την εκτέλεση του έργου και τη διαχείριση των κονδυλίων, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, ακολουθώντας τις σχετικές ενότητες των πρότυπων εντύπων Δ8_E2_A και Β. Στο πλαίσιο του παραπάνω ελέγχου επιδιώκεται να διαπιστωθούν:

- i. Η ακρίβεια των πληροφοριών που παρέχει ο Φορέας Υλοποίησης όσον αφορά την πρόοδο του Έργου, μέσω των πληροφοριών που αναρτά στο ΟΠΣ ΤΑ σύμφωνα με τη Διαδικασία Δ6 του παρόντος.
- ii. Η νομιμότητα των συμβάσεων/ νομικών δεσμεύσεων ή και προσκλήσεων, κατά περίπτωση, και τυχόν τροποποιήσεων αυτών, από τις οποίες απορρέουν οι ελεγχόμενες δαπάνες.
- iii. Η νομιμότητα και κανονικότητα των παραστατικών δαπανών και εξόφλησης αυτών που βαρύνουν το έργο και χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ.
- iv. Ότι κάθε δαπάνη που βαρύνει το έργο συνδέεται με το φ/α αυτού, πραγματοποιήθηκε εντός της επιλέξιμης χρονικής περιόδου, είναι επιλέξιμη σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» και είναι σύμφωνη με τους εφαρμοζόμενους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, εφόσον απαιτείται.
- v. Η τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας ή επαρκούς λογιστικής κωδικοποίησης, στην οποία θα είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών και επιχορηγήσεων του έργου.
- vi. Η τεκμηρίωση της ύπαρξης επαρκούς διαδρομής ελέγχου στη διαχείριση του έργου από το Φορέα Υλοποίησης.

3.4 Διαμόρφωση Λίστας² Ελέγχου Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής λαμβάνει μέριμνα για τη συγκέντρωση επαρκών, πειστικών, κατάλληλων και αξιόπιστων τεκμηρίων για την επιβεβαίωση της ικανοποιητικής επίτευξης του Οροσήμου/Στόχου, της υλοποίησης του έργου και της συμμόρφωσης του Φορέα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και τις λοιπές υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Κανονισμό.

Προς την κατεύθυνση αυτή, ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής διενεργεί τον έλεγχό του, με βάση τη Λίστα Ελέγχου (Έντυπο Δ8_E2 (Α), Έντυπο Δ8_E2 (Β), κατά περίπτωση), η οποία είναι δομημένη ανά θεματική ενότητα και από την οποία ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής δεν μπορεί να παρεκκλίνει, ως ελάχιστη αποδεκτή διαδικασία ελέγχου. Η συστηματική και αντιπροσωπευτική καταγραφή των σημείων που ελέγχονται, εγγυάται την αποτελεσματική προσέγγιση των αντικειμενικών στόχων του εκάστοτε ελέγχου.

Η Λίστα Ελέγχου υπακούει σε αυστηρούς κανόνες επιλογής, σύνταξης και διάρθρωσης, μειώνοντας στο ελάχιστο δυνατό την πιθανότητα παρερμηνειών και, ως ένα βαθμό, υποκειμενικών και αυθαίρετων εκτιμήσεων και απόψεων. Η Λίστα Ελέγχου είναι ένα αρχείο σε ηλεκτρονική μορφή (word) και κατά περίπτωση παρέχονται οδηγίες ελέγχου, στις οποίες υποδεικνύονται τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν ώστε να εξεταστεί το εν λόγω σημείο ελέγχου, με στόχο την ενιαία ελεγκτική

² Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας του Ανεξάρτητου Ελεγκτή, οι αναφορές σε Λίστα Ελέγχου ή και Πρόγραμμα Εργασιών Διασφάλισης λογίζονται ως ταυτόσημες ορολογίες.

προσέγγιση. Για τη διερεύνηση κάθε ενότητας υπάρχουν συγκεκριμένες ερωτήσεις, οι οποίες συνθέτουν τη συνολική ανταπόκριση/συμμόρφωση του ελεγχόμενου προς το αντικείμενο ελέγχου.

Κάθε θεματική ενότητα περιλαμβάνει έναν προκαθορισμένο αριθμό σημείων ελέγχου επί των οποίων, το εύρος των επιλογών αξιολόγησης περιορίζεται στις απαντήσεις: «ΝΑΙ», «ΟΧΙ» και «Δεν αφορά», εφόσον δεν υπάρχει λόγος να υποβληθεί μια ερώτηση. Σημειώνεται ότι, η ερώτηση είναι πάντα διατυπωμένη κατά τέτοιο τρόπο ώστε η επιθυμητή/αποδεκτή απάντηση να είναι «ΝΑΙ». Εφόσον ο ελεγχόμενος φορέας υλοποίησης δε συμμορφώνεται ΠΛΗΡΩΣ στο αντίστοιχο σημείο ελέγχου, η σωστή απάντηση είναι «ΟΧΙ», οπότε και ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής θα πρέπει υποχρεωτικά να αιτιολογήσει επακριβώς το σημείο της μη συμμόρφωσης, καθώς η εν λόγω επιλογή συνιστά παραβίαση διάταξης εθνικού ή και ενωσιακού δικαίου και δύναται, να επιφέρει την επιβολή κυρώσεων (συστάσεις ή/και δημοσιονομικές διορθώσεις). Σε κάθε περίπτωση, ο ελεγκτής περιγράφει συνοπτικά τις ελεγκτικές εργασίες που διενήργησε προκειμένου να τεκμηριώνεται η πραγματοποίηση και πληρότητα αυτών και να τεκμηριώνεται το εύλογο των συμπερασμάτων στα οποία καταλήγει.

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής, ανάλογα με την εξέλιξη και τις απαιτήσεις του εκάστοτε ελέγχου και εφόσον υπάρχει περαιτέρω ελεγκτικό ενδιαφέρον, κατά την ελεγκτική του κρίση, δύναται να αναλάβει πρωτοβουλίες και να υπερβεί το πλαίσιο των ερωτήσεων που συμπεριλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο, συλλέγοντας επιπλέον στοιχεία, χρήσιμα για τον έλεγχο.

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής διενεργεί τον έλεγχό του, με βάση τη σχετική Λίστα Ελέγχου και συντάσσει και υποβάλλει, α) επαρκώς τεκμηριωμένη Έκθεση³ Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΥΑ καθορισμού του ΣΔΕ του ΤΑΑ (Έντυπο Δ8_Ε3 Υπόδειγμα Έκθεσης Ελέγχου Ανεξάρτητου Ελεγκτή) στον Φορέα Υλοποίησης ή και στο Υπουργείο Ευθύνης, κατά περίπτωση, όπου με εύλογη βεβαιότητα διαπιστώνει και βεβαιώνει τα αναφερόμενα στην παρούσα ή/και τυχόν αδυναμίες που εντοπίζονται, β) συμπληρωμένη και επαρκώς τεκμηριωμένη Λίστα Ελέγχου, υπογεγραμμένη αρμοδίως, και γ) έγγραφα τεκμηρίωσης των ευρημάτων, εφόσον υπάρχουν. Τα ανωτέρω δύναται και να τα κοινοποιεί στην Υπηρεσία Συντονισμού, η οποία σε κάθε περίπτωση λαμβάνει γνώση αυτών μέσω του Δελτίου Επίτευξης Οροσήμου/Στόχου που υποβάλλεται αρμοδίως από το Υπουργείο Ευθύνης και περιλαμβάνονται ως τεκμηριωτικό υλικό της ικανοποιητικής επίτευξης του Οροσήμου/Στόχου.

Είναι εύλογο ότι η διαφορετική φύση των εγκεκριμένων Οροσήμων και Στόχων των Έργων/Δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης που αποτελούν ελεγκτικό στόχο, αλλά και τα ίδια τα χρηματοδοτούμενα Έργα και το νομοθετικό πλαίσιο που τα διέπει, καθιστούν αδύνατον μία Λίστα Ελέγχου να μπορέσει να καλύψει όλο το φάσμα των αναγκών ελέγχου. Συνεπώς, στη φάση της προετοιμασίας του ελέγχου, ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής επικοινωνεί με την ΕΥΣΤΑ προκειμένου η τελευταία να χορηγήσει κατευθύνσεις για την ελεγκτική προσέγγιση ή και να προσαρμόσει/εξειδικεύσει τη Λίστα Ελέγχου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις έκαστου αντικείμενου ελέγχου.

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής διαμορφώνει τη Λίστα Ελέγχου του, επιλέγοντας εκείνες τις ελεγκτικές ενότητες που θα του επιτρέψουν να αποφανθεί με εύλογη βεβαιότητα για την επίτευξη του ελεγκτικού του

³ Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας του Ανεξάρτητου Ελεγκτή, οι αναφορές σε Έκθεση Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων ή και Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ελεγκτή ή και Έκθεση Διασφάλισης λογίζονται ως ταυτόσημες ορολογίες.

στόχου⁴. Καταγράφει συνοπτικά στην Λίστα Ελέγχου (στήλη «Τεκμηρίωση/Παρατηρήσεις») τις ελεγκτικές εργασίες και κρίσεις που πραγματοποιήθηκαν προκειμένου να επαληθευτεί η συμμόρφωση του Φορέα Υλοποίησης με τις απαιτήσεις του ΣΔΕ και του σχετικού νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου. Ειδικότερα περιγράφονται:

- η φύση και η έκταση των εργασιών ελέγχου που πραγματοποιήθηκαν (τί ελέγχθηκε και πώς ελέγχθηκε).
- οι αναφορές/παραπομπές στα αποδεικτικά στοιχεία/ τεκμηρίωση που επαληθεύουν το ζητούμενο κάθε ερώτησης σχετικά με τη συμμόρφωση ή τις ελλείψεις που εντοπίστηκαν.
- το συμπέρασμα (εάν προκύπτουν ευρήματα ή όχι).

προκειμένου να είναι σε θέση να αναλάβει την ευθύνη για το εκτελεσθέν ελεγκτικό έργο, καθώς και για τη βεβαίωση της ποιοτικής αξιολόγησης αυτού. Εάν μία ερώτηση/ενότητα δεν ελεγχθεί, λόγω υπαιτιότητας του ελεγχόμενου φορέα, αυτό συνιστά περιορισμό στην επίτευξη των στόχων του ελέγχου (score limitation) και καταγράφεται στο Συμπέρασμα της Έκθεσης Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων. Τέλος, στην περίπτωση όπου ένα σημείο ελέγχου ή/και ενότητα δεν διερευνάται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου ελέγχου, η επιλογή του Ανεξάρτητου Ελεγκτή θα πρέπει να είναι «Δεν αφορά» (Δεν ελέγχεται), με αντίστοιχη τεκμηρίωση της επιλογής αυτής.

Σε κάθε περίπτωση, η Λίστα Ελέγχου δεν μπορεί να αντικαταστήσει το κριτικό πνεύμα που οφείλει να επιδεικνύει ο ελεγκτής κατά τον έλεγχο, στο πλαίσιο της βαθιάς και εξειδικευμένης γνώσης που κατέχει. Η εν λόγω Λίστα Ελέγχου αποτελεί εργαλείο του ελέγχου και η χρήση της στόχο έχει την υποβοήθηση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή για τη συλλογή πληροφοριών με οργανωμένο τρόπο και σε συγκεκριμένα επιμέρους θέματα, έτσι ώστε ο έλεγχος να είναι συγκροτημένος, πλήρης και να οδηγεί σε ασφαλή συμπεράσματα.

Οι ελεγκτικές εργασίες διενεργούνται με βάση το ακόλουθο πλάνο:

- διοικητικό ή και επιτόπιο έλεγχο, αναλόγως των ελεγκτικού αντικειμένου εκάστου ελέγχου,
- επιβεβαίωση της συμμόρφωσης προς τα σημεία ελέγχου και συλλογή των τεκμηρίων ελέγχου,
- συμπλήρωση της Λίστας/ών Ελέγχου/ων, προκειμένου να διευκολυνθεί η μετέπειτα καταγραφή των ευρημάτων /διαπιστώσεων και η εξαγωγή συμπερασμάτων, σε αντιστοιχία με τα πραγματικά ευρήματα και τους ελεγκτικούς στόχους,
- σύνταξη και υποβολή Έκθεσης Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων (στάδια Α και Β, εφόσον απαιτείται).

3.5 Έκθεση Διασφάλισης

Η Έκθεση Διασφάλισης Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων του Ανεξάρτητου Ελεγκτή αποτυπώνει τα αποτελέσματα του ελέγχου που διενήργησε. Κατά την κατάρτισή της πρέπει να ακολουθείται στερεότυπη παρουσίαση, σύμφωνα με το πρότυπο της παρούσας διαδικασίας [Έντυπο Δ8_Ε3

⁴ Ειδικότερα, στην περίπτωση που ο έλεγχος ολοκληρώνεται σε δύο στάδια ο ΑΕ παραδίδει τη Λίστα Ελέγχου, συμπληρωμένη και επαρκώς τεκμηριωμένη, κατά το μέρος/ενότητες της Λίστας που αφορούν στον, κάθε φορά, ελεγκτικό του στόχο. Ενδεικτικά, για την περίπτωση της υποενότητας 3.2.2 ανωτέρω, ο ΑΕ επιλέγει για τη διενέργεια του ελέγχου του τις ερωτήσεις της ελεγκτικής ενότητας «Έλεγχος υλοποίησης του Έργου».

Υπόδειγμα Έκθεσης Ελέγχου (Διασφάλισης) Ανεξάρτητου Ελεγκτή]. Η δομή αυτή περιλαμβάνει τις ενότητες που απαιτούνται σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Αναθέσεων Διασφάλισης 3000 και είναι διαρθρωμένη σε επιμέρους ενότητες, έτσι ώστε, σε διακριτές ενότητες, να διατυπώνεται ρητώς το συμπέρασμα του ελέγχου, καθώς και τυχόν ευρήματα, διαπιστώσεις και διορθωτικά μέτρα.

Διευκρινίζεται ότι τυχόν αντιρρήσεις, παρατηρήσεις, σχόλια που διατυπώνονται προφορικά από τον ελεγχόμενο φορέα, κατά τη διάρκεια διεξαγωγής του ελέγχου, δεν περιλαμβάνονται υποχρεωτικά στην Έκθεση που παραδίδεται, αλλά κατά την ελεγκτική κρίση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή, αυτές καταγράφονται σε ειδικό χώρο της Λίστας Ελέγχου.

Περαιτέρω, αναφέρεται ότι περιορισμένες διαφοροποιήσεις/αποκλίσεις επί του περιεχομένου του Εντύπου Δ8_Ε3, οι οποίες σε κάθε περίπτωση δεν αναιρούν, δεν απομειώνουν και δεν προσκρούουν στις απαιτήσεις του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του ΤΑΑ και του παρόντος Εγχειριδίου Διαδικασιών, δύνανται να γίνονται αποδεκτές.

Για την υλοποίηση του έργου του, ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής συνεργάζεται με άλλης επαγγελματικής ειδικότητας πρόσωπα, όπου απαιτείται, όπως εξειδικευμένους νομικούς συμβούλους και μηχανικούς, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εκάστου ελεγχόμενου Έργου ή/και των Οροσήμων/Στόχων προς επιβεβαίωση, τα οποία καταρτίζουν και υποβάλλουν στον Ανεξάρτητο Ελεγκτή για συνυποβολή, τα σχετικά τους πορίσματα, που συνοδεύουν την Έκθεση Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων. Με ευθύνη και επιμέλεια του αναθέτοντος τον έλεγχο φορέα, σχετική πρόβλεψη υποχρεωτικής συνεργασίας με εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες, περιλαμβάνεται στη Σύμβαση που ανατίθεται, όταν απαιτείται. Τα ανωτέρω πρόσωπα, πρέπει να διαθέτουν την απαραίτητη εκπαίδευση, υποδομή, εμπειρία, επαγγελματισμό και τεχνογνωσία για τη διεξαγωγή του ανεξάρτητου ελέγχου και επιδεικνύουν την προσήκουσα επιμέλεια κατά τη διενέργεια του.

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής και τυχόν συνεργαζόμενα πρόσωπα άλλης επαγγελματικής ειδικότητας που συνυποβάλουν πορίσματα, μαζί με την Έκθεση Επίτευξης Οροσήμων/Στόχων υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986 (Α' 75), σχετικά με την ανεξαρτησία τους προς το φορέα για τον οποίο διενήργησαν τον έλεγχο, κατ' αναλογία του περιεχομένου του Εντύπου Δ8_Ε4 Σχέδιο Υπεύθυνης Δήλωσης. Σε κάθε περίπτωση για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του Ανεξάρτητου Ελεγκτή, η οποία ρητά προβλέπεται στον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών (Κώδικας ΣΔΠΔΕ) που έχει εγκριθεί με κανονιστική πράξη του αρμόδιου εποπτικού οργάνου (Απόφαση ΕΛΤΕ με αριθμ. 2210 οικ/27.10.2017 - Β' 3916), καθώς και τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας του ν.4449/2017 (Α'7), δύνανται να περιλαμβάνεται σχετική μέριμνα στα έγγραφα της σύμβασης του Ανεξάρτητου Ελεγκτή με τον Φορέα Υλοποίησης και αυτή να δηλώνεται ρητά στην Έκθεση που ο ΑΕ υποβάλλει.

4. Σχετικά Έντυπα

Κωδικός	Περιγραφή
Δ8_Ε1	Το εν λόγω Έντυπο καταργείται, χωρίς αναρίθμηση των επόμενων
Δ8_Ε2 (Α)	Λίστα Ελέγχου Εξέτασης Μη Κρατικών ενισχύσεων

Δ8_E2 (B) Λίστα Ελέγχου Εξέτασης Κρατικών Ενισχύσεων

Δ8_E3 Υπόδειγμα Έκθεσης Ελέγχου Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Δ8_E4 Σχέδιο Υπεύθυνης Δήλωσης

**ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ¹ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ
[ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ]**

Είδος επαλήθευσης	
☐ Διοικητική	☐ Επιτόπια
Ελεγκτική Περίοδος Αναφοράς ²	Από ΗΜΕΡΑ/ΜΗΝΑΣ/ΕΤΟΣ έως ΗΜΕΡΑ/ΜΗΝΑΣ/ΕΤΟΣ

1. Γενικά στοιχεία και πληροφορίες

1.1 Πληροφορίες Δράσης/Έργου	
Τίτλος Δράσης/Έργου	
Αριθμός Δράσης /Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ	

1.2 Υπουργείο Ευθύνης	
Ονομασία Υπουργείου Ευθύνης	

1.3 Φορέας Υλοποίησης	
Ονομασία ελεγχόμενου Φορέα Υλοποίησης	
Απόφαση ορισμού Φορέα Υλοποίησης	
Ρόλος Φορέα Υλοποίησης στη Δράση/Έργο	

1.4 Λογιστικό Σύστημα			
Ο Φορέας Υλοποίησης τηρεί	☐ χωριστή λογιστική μερίδα (Γ κατηγορίας βιβλία)		
	☐ βιβλία εσόδων-εξόδων (Β κατηγορίας βιβλία)		
	☐ άλλο (δημόσιο λογιστικό κα.)		
Όλες οι συναλλαγές είναι διαθέσιμες σε	☐ ηλεκτρονική μορφή	☐ έντυπη μορφή	☐ και τα δύο

¹ Επί όλων των σημείων ελέγχου παρέχονται αναλυτικές ενδεικτικές οδηγίες ελέγχου, ανά ενότητα και σημείο, σε διακριτή ενότητα, στο τέλος της λίστας.

² Ως ελεγκτική περίοδος αναφοράς ορίζεται το χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου το οποίο αποτελεί αντικείμενο ελέγχου του Ελεγκτή και ορίζεται κατά κανόνα, από την έναρξη υλοποίησης του έργου έως και την ημερομηνία επίτευξης του οροσήμου/στόχου. Επισημαίνεται ότι όταν η ανάθεση του ελέγχου γίνεται σε χρόνο πολύ μεταγενέστερο της επίτευξης, η ελεγκτική περίοδος αναφοράς ορίζεται από την έναρξη υλοποίησης του έργου έως και την έναρξη του παρόντος ελέγχου (σύμφωνα με την οικεία σύμβαση μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του ελεγκτή).

Στην περίπτωση που η δράση/έργο έχει προηγουμένως Ορόσημα/Στόχους που έχουν ελεγχθεί, η ελεγκτική περίοδος εκκινεί από την ημερομηνία που κάλυψε ο έλεγχος του προηγούμενου Οροσήμου/Στόχου.

1.5 ΦΠΑ			
Ο Φορέας δύναται να ανακτήσει τον ΦΠΑ;	Ναι ☐	Εν μέρει ☐	Όχι ☐

1.6 Λογαριασμός τραπεζής		
Ο σωστός αριθμός IBAN και BIC έχει δοθεί στον Φορέα Υλοποίησης . Ο τραπεζικός λογαριασμός ανήκει στον φορέα υλοποίησης;	☐ Ναι	☐ Όχι
Ο τραπεζικός λογαριασμός αποδίδει τόκους;	☐ Ναι	☐ Όχι
Βρέθηκαν τόκοι στον τραπεζικό λογαριασμό;	☐ Ναι	☐ Όχι

1.7 Μορφή εγγράφων			
Τα δικαιολογητικά έγγραφα επίτευξης του οροσήμου/στόχου της δράσης και υλοποίησης του/των έργων υποβάλλονται σε μορφή:	☐ πρωτότυπα	☐ φωτοαντίγραφα	☐ ηλεκτρονικά

2

2. Έλεγχος Επίτευξης Οροσήμου/Στόχου της ελεγχόμενης Δράσης/Έργου

Στοιχεία ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου	
Είδος	[Ορόσημο ή Στόχος]
Ονομασία Οροσήμου/Στόχου	
Κωδικός Οροσήμου/Στόχου	
Ποιοτικός Δείκτης Οροσήμου ή Ποσοτικός Δείκτης Στόχου	
Περιγραφή Οροσήμου/Στόχου	
Μηχανισμός Επαλήθευσης Οροσήμου/Στόχου (Verification Mechanism, Annex I, Operational Arrangements between the European Commission and Greece)	

2^A. Προηγούμενα Ορόσημα/Στόχοι της ελεγχόμενης Δράσης/Έργου

Στοιχεία προηγούμενων Οροσήμων/Στόχων της Δράσης που έχουν επιτευχθεί	
Αριθμός (οροσήμου/στόχου)	Τίτλος οροσήμου/στόχου

2^B. Ελεγχόμενα Έργα που συνεισφέρουν στην επίτευξη του Οροσήμου/Στόχου

[Στην ενότητα αυτή ο ελεγκτής περιγράφει συνοπτικά τον τρόπο επίτευξης του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου. Στο πίνακα παραθέτει τα στοιχεία (MIS & Τίτλος) των ελεγχόμενων έργων.]

MIS	Τίτλος Έργου

3

2.1 Έλεγχος Πληρότητας Στοιχείων Έργου

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	ΣΧΟΛΙΑ
1.	Βεβαιώνεται η τήρηση αρχείου από το Φορέα Υλοποίησης ηλεκτρονικά, εφόσον τα στοιχεία υποβάλλονται μέσω του ΟΠΣ ΤΑ, ή και σε έγχαρτη μορφή, βάσει των προβλεπομένων στην κείμενη νομοθεσία και στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών;	☐	☐	☐	

2.2 Έλεγχος Διαγωνιστικής Διαδικασίας

2.2.1 Έκδοση Διακήρυξης

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Έλαβε χώρα προκαταρκτική διαβούλευση της αγοράς, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου;	☐	☐	☐	
2.	Τηρήθηκε η διαδικασία προέγκρισης διακήρυξης από την ΕΥΣΤΑ σε περίπτωση που προβλέπεται από την ΥΑ Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του ΤΑΑ;	☐	☐	☐	
3.	Βεβαιώνεται ότι το προς ανάθεση φυσικό αντικείμενο είναι ίδιο με το αντίστοιχο που αναφέρεται στην απόφαση ένταξης στο ΤΑΑ και σε κάθε περίπτωση στην Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου;	☐	☐	☐	
3 ^A	Βεβαιώνεται ότι το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προκηρυσσόμενου έργου είναι εντός των χρονικών ορίων που προβλέπονται στην Απόφαση Ένταξης και σε κάθε περίπτωση ότι επιτρέπει την επίτευξη όλων των σχετικών Οροσήμων/Στόχων της Δράσης εντός του χρονικού ορίζοντα	☐	☐	☐	

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
	εκπλήρωσης αυτών που προσδιορίζεται στην Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου;				
3 ^B	Σε περίπτωση που περιλαμβάνεται πρόσθετο μη επιλέξιμο φυσικό αντικείμενο βεβαιώνεται ότι αυτό είναι διακριτό και έχει διασφαλιστεί η πηγή χρηματοδότησής του;	☐	☐	☐	
4.	Τηρήθηκαν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο;	☐	☐	☐	
5.	Επιβεβαιώνεται ότι η διακήρυξη δεν έθεσε εμπόδια συμμετοχής των ενδιαφερόμενων που διέθεταν τα απαιτούμενα προσόντα;	☐	☐	☐	
6.	Οι προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαδικασία ανάθεσης ήταν συνδεδεμένες και ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης;	☐	☐	☐	
7.	Προβλέφθηκε με σαφήνεια το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης;	☐	☐	☐	
8.	Τηρούνται οι ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής αιτήσεων και προσφορών (κανονικές, κατόπιν σύντμησης ή παράτασης αυτών), σύμφωνα με της	☐	☐	☐	

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
	διατάξεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου;				
9.	Στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης έργου υπάρχει η πρόβλεψη έκδοσης των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων ή απαλλαγή απ' αυτές;	☐	☐	☐	
10.	Στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης έργου, υπάρχει πρόβλεψη έκδοσης των απαιτούμενων μελετών (χωροθέτησης, ΜΠΕ ή απαλλαγή απ' αυτές, εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι, κλπ.);	☐	☐	☐	
11.	Ο προσδιορισμός των τεχνικών προδιαγραφών της διακήρυξης γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 54 Ν.4412/2016 και τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου;	☐	☐	☐	
12.	Αναφέρεται η πηγή χρηματοδότησης της υπό ανάθεσης σύμβασης και η απόφαση έγκρισης της δέσμευσης της πίστωσης;	☐	☐	☐	
13.	Το θεσμικό πλαίσιο που περιγράφει η Αναθέτουσα Αρχή στην διακήρυξη αντιστοιχεί στη διαδικασία ανάθεσης που προκηρύσσεται;	☐	☐	☐	

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
14.	Διασφαλίζεται η μη βαθμολόγηση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των διαγωνιζομένων;	☐	☐	☐	
15.	Αναφέρονται τα αποδεικτικά μέσα και έγγραφα για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των διαγωνιζομένων που προβλέπονται στο ισχύον δίκαιο και κατά τρόπο σύμφωνο με αυτό;	☐	☐	☐	
16.	Η διακήρυξη περιλαμβάνει τα στοιχεία που απαιτούνται ώστε οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν με σαφήνεια πώς να συντάξουν την προσφορά τους, πώς, πού, και πότε να την υποβάλλουν και για ποιους λόγους κινδυνεύει να απορριφθεί;	☐	☐	☐	
17.	Έχει συγκροτηθεί και τηρηθεί φάκελος δημόσιας σύμβασης;				

2.2.2 Διαδικασία Ανάθεσης

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Οι διευκρινίσεις που δόθηκαν επί των τευχών διακήρυξης διασφαλίζεται ότι δεν τροποποιούν ουσιαδώς τους όρους της διακήρυξης αλλά απλά αποτελούν διευκρινήσεις ασαφών όρων;	☐	☐	☐	
2.	Η συγκρότηση των αναγκαίων συλλογικών οργάνων έγινε κατ'εφαρμογή των οικείων διατάξεων όσον αφορά τη σύνθεση και την εν γένει λειτουργία τους;	☐	☐	☐	
3.	Βεβαιώνεται η συμπλήρωση και ενημέρωση του φακέλου δημόσιας σύμβασης που τηρείται από την αναθέτουσα αρχή με τα στοιχεία που αφορούν στην ανάθεση της σύμβασης;	☐	☐	☐	
4.	Περιλαμβάνονται στο φάκελο της σύμβασης α) τα πρακτικά Επιτροπών Αξιολόγησης των προσφορών των οικονομικών φορέων β) οι εγκριτικές αυτών αποφάσεις των αποφαινόμενων οργάνων της αναθέτουσας αρχής;	☐	☐	☐	

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
5.	Τηρήθηκαν οι προθεσμίες άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά πράξεων που εκδίδονται πριν τη σύναψη της σύμβασης;	☐	☐	☐	
6.	Βεβαιώνεται η έκδοση της απόφασης κατακύρωσης και η εν γένει τήρηση των οριζομένων στο άρθρο 105 του ν.4412/16;	☐	☐	☐	

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

2.3 Έλεγχος Σχεδίου Σύμβασης

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Στην περίπτωση που η σύμβαση υπάγεται στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο;	☐	☐	☐	
2.	Τηρήθηκε η διαδικασία προέγκρισης σύμβασης από την ΕΥΣΤΑ σε περίπτωση που προβλέπεται από την ΥΑ Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του ΤΑΑ;	☐	☐	☐	
3.	Το φυσικό αντικείμενο και οι λοιποί όροι υλοποίησης της σύμβασης ταυτίζεται με το φυσικό αντικείμενο και τους λοιπούς όρους υλοποίησης αντίστοιχα που αναφέρονται στη διακήρυξη ή στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης;	☐	☐	☐	
4.	Η συμβατική διάρκεια και ο χρονικός προγραμματισμός της υλοποίησης συμφωνεί με τα σχετικά οριζόμενα στη διακήρυξη και την απόφαση ένταξης;	☐	☐	☐	
5.	Το συμβατικό τίμημα ταυτίζεται με το ποσό που αναφέρεται στην απόφαση κατακύρωσης;	☐	☐	☐	
6.	Τηρήθηκαν οι διατυπώσεις δημοσιότητας μετά τη σύναψη της Σύμβασης; Ειδικότερα:	☐	☐	☐	

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
	Έχει συνταχθεί σχέδιο του τυποποιημένου κατά περίπτωση εντύπου 3 κατά τον Κανονισμό (ΕΚ) 2015/1986 «Γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης» για τα αποτελέσματα της υπό σύναψη σύμβασης, επαρκώς και σύμφωνα με τις αντίστοιχες απαιτήσεις και έχει δημοσιευθεί καταλλήλως;				

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

2.4 Έλεγχος³ υλοποίησης φυσικού και οικονομικού⁴ αντικειμένου του Έργου

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1.	Βεβαιώνεται ότι, εάν υφίσταται τροποποίηση νομικής δέσμευσης, έχουν τηρηθεί τα οριζόμενα στην ΥΑ ΣΔΕ και στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών σχετικά με την προέγκριση από την ΕΥΣΤΑ;	☐	☐	☐	
1 ^A	Βεβαιώνεται ότι, εάν υφίσταται τροποποίηση νομικής δέσμευσης, αυτή έγινε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο οικείο θεσμικό πλαίσιο;	☐	☐	☐	
2.	Βεβαιώνεται η έκδοση των τυχόν απαιτούμενων αδειοδοτήσεων και μελετών (χωροθέτησης, ΜΠΕ ή απαλλαγή απ' αυτές, εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι, κλπ.);	☐	☐	☐	

12

³ Τα στοιχεία που ελέγχονται θα πρέπει να αποτυπώνουν το συγκεκριμένο τμήμα του έργου, όπως ακριβώς υλοποιήθηκε και να ελέγχεται ότι η υλοποίηση έγινε σύμφωνα με τα οριζόμενα στην εν ισχύ σύμβαση. Σχετικώς επισυνάπτονται έγγραφα ολοκλήρωσης τμημάτων του έργου, βεβαιώσεις κλπ, εφόσον απαιτείται.

⁴ Ο ελεγκτής, κατά την επαγγελματική του κρίση και εφαρμόζοντας αποδεκτή μέθοδο εξαγωγής δείγματος, δύναται να ελέγξει τυχαίο δείγμα δικαιολογητικών εγγράφων και παραστατικών, εφόσον ο προς έλεγχο πληθυσμός είναι πολύ μεγάλος, και ως εκ τούτου δεν μπορεί να ελεγχθεί στο σύνολό του, και έχει παρόμοια χαρακτηριστικά. Κατά την κρίση του και εφόσον απαιτηθεί από την πορεία του ελέγχου δύναται να επεκτείνει, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο, το αρχικό δείγμα δικαιολογητικών εγγράφων και παραστατικών, προκειμένου να ενισχύσει το βαθμό βεβαιότητας για το εξαχθέν συμπέρασμα του ελέγχου του. Η μέθοδος δειγματοληψίας καταγράφεται στην Έκθεση Ελέγχου.

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
3.	Βεβαιώνεται ότι ο Φορέας Υλοποίησης παρακολουθεί την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με το συμβατικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης/κατασκευής αυτού και σε περιπτώσεις αποκλίσεων έχει προσδιορίσει διορθωτικά μέτρα και περίοδο συμμόρφωσης;	☐	☐	☐	
4.	Τηρήθηκε η διαδικασία πιστοποίησης/ παραλαβής του φυσικού αντικείμενου σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου;	☐	☐	☐	
4 ^A	Βεβαιώνεται ότι η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου του έργου είναι σε συμφωνία με την απόφαση ένταξης και τα συμβατικά κείμενα;	☐	☐	☐	
5.	Βεβαιώνεται η τήρηση κανόνων δημοσιότητας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/241, της Στρατηγικής Επικοινωνίας & Δημοσιότητας και του Οδηγού Επικοινωνίας του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	☐	☐	☐	

13

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
	Ελλάδα 2.0 (έμβλημα της ΕΕ, δήλωση ότι το έργο χρηματοδοτείται από το ΤΑΑ κ.λπ.);				
6.	Έχουν υποβληθεί τα Δελτία Παρακολούθησης Υλοποίησης Σύμβασης και η σχετική τεκμηρίωση στο ΟΠΣ ΤΑ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών, στα οποία καταγράφονται τα στοιχεία του εκτελεσθέντος φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου καθώς και στοιχεία που τεκμηριώνουν την πορεία εξέλιξης του έργου, τυχόν καθυστερήσεις/ εμπλοκές και διορθωτικά μέτρα (εφόσον απαιτούνται);	☐	☐	☐	
7.	Βεβαιώνεται ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες του έργου που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ:				
7.1	- αφορούν αποκλειστικά το ενταγμένο έργο στο ΤΑΑ και την αντίστοιχη σύμβαση;	☐	☐	☐	
7.2	- υποστηρίζονται από εξοφλημένο τιμολόγιο ή από	☐	☐	☐	

14

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
	λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας τα οποία είναι πλήρη και ορθά όσον αφορά το περιεχόμενό τους;				
7.3	- έχουν πραγματοποιηθεί εντός της επιλέξιμης περιόδου και του χρονοδιαγράμματος της σύμβασης;	☐	☐	☐	
7.4	- είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το ΤΑΑ;	☐	☐	☐	
7.5	- αντιστοιχούν σε υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο;	☐	☐	☐	
8.	Υπάρχει χωριστή λογιστική μερίδα για το έργο ή έχουν δημιουργηθεί άλλοι μέθοδοι όπως καθορισμένα κέντρα κόστους που επιτρέπουν την ταυτοποίηση των δαπανών που κατανέμονται στο έργο;	☐	☐	☐	
9.	Βεβαιώνεται ότι τα στοιχεία του οικονομικού αντικείμενου, όπως αυτό έχει αποτυπωθεί στο ΟΠΣ ΤΑ συμφωνούν με τα τηρούμενα στοιχεία στη λογιστική μερίδα του έργου;	☐	☐	☐	

15

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

2.5 Έλεγχος ολοκλήρωσης του Έργου

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Έχει ολοκληρωθεί το σύνολο του φυσικού-οικονομικού αντικειμένου του Έργου;	☐	☐	☐	
2.	Βεβαιώνεται ότι ο Φορέας Υλοποίησης έχει υποβάλει στο ΟΠΣ ΤΑ όλη τη σχετική με την ολοκλήρωση του Έργου τεκμηρίωση σύμφωνα με τη Διαδικασία Δ18 του Εγχειρίδιο Διαδικασιών;	☐	☐	☐	
3.	Βεβαιώνεται η συμφωνία των καταχωρήσεων των δαπανών στα λογιστικά βιβλία ή σε λογιστικές καταστάσεις του Φορέα Υλοποίησης σε σχέση με τα αντίστοιχα που καταχωρήθηκαν στο ΟΠΣ ΤΑ;	☐	☐	☐	
4.	Υλοποιήθηκαν μέτρα δημοσιότητας σύμφωνα με τις σχετικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από τους κανονισμούς της ΕΕ και την Στρατηγική Δημοσιότητας της ΕΥΣΤΑ;	☐	☐	☐	

16

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
5.	Βεβαιώνεται το λειτουργικό αποτέλεσμα / αξιοποίηση του Έργου (εάν απαιτείται);	☐	☐	☐	
6.	Βεβαιώνεται ότι η πράξη έχει εκτελεστεί σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές που περιγράφονται στο ΤΔΕ;	☐	☐	☐	
7.	Σε περίπτωση δημόσιας σύμβασης έργου,	☐	☐	☐	
7.1	έχει εφαρμοσθεί η διαδικασία που προβλέπεται αναφορικά με τη βεβαίωση περάτωσης εργασιών (βλ. αρ 168 ν.4412/16);	☐	☐	☐	
7.2	έχει υποβάλει ο Ανάδοχος την «τελική επιμέτρηση» σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία εντός διμήνου από την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης (βλ. αρ 151 ν.4412/16);	☐	☐	☐	
7.3	έχει εφαρμοσθεί και διενεργηθεί η διαδικασία που προβλέπεται για τη διοικητική παραλαβή για χρήση του έργου (βλ. αρ 169 ν.4412/16);	☐	☐	☐	
7.4	έχουν εφαρμοσθεί οι διαδικασίες που προβλέπονται για την προσωρινή παραλαβή του έργου (βλ. αρ 170 ν.4412/16);	☐	☐	☐	
7.5	έχει παρέλθει ο χρόνος της υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης (βλ. αρ 171 ν.4412/16);	☐	☐	☐	

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
7.6	έχει υποβληθεί και πληρωθεί ο τελικός λογαριασμός και έχει γίνει η εκκαθάριση του εργολαβικού ανταλλάγματος (βλ. αρ 152 ν.4412/16);	☐	☐	☐	
7.7	έχει συγκροτηθεί η αρμόδια επιτροπή οριστικής παραλαβής και έχει γίνει η οριστική παραλαβή (βλ. αρ 172 ν.4412/16);	☐	☐	☐	
8.	Σε περίπτωση υλοποίησης της εργολαβίας για λογαριασμό άλλου φορέα μέσω προγραμματικής σύμβασης, έχει γίνει η παράδοση του έργου σε πλήρη λειτουργία στον Κύριο του Έργου, με πλήρη τεχνική και οικονομική τεκμηρίωση;	☐	☐	☐	
9.	Σε περίπτωση δημόσιας σύμβασης προμήθειας/ υπηρεσίας έχει συγκροτηθεί η αρμόδια επιτροπή παραλαβής και έχει γίνει η οριστική παραλαβή του Έργου (βλ. αρ 208 ν.4412/16);	☐	☐	☐	
10.	Σε περίπτωση δημόσιας σύμβασης προμήθειας/ υπηρεσίας έχουν κατατεθεί οι εγγυήσεις καλής λειτουργίας και τυχόν άλλες πρόσθετες εγγυήσεις, όπως έχουν προδιαγραφεί στην προκήρυξη/σύμβαση (βλ. αρ 302 ν.4412/16);	☐	☐	☐	

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

2.6. Έλεγχος επίτευξης ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1.	Βεβαιώνεται η επίτευξη των του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου;	☐	☐	☐	

19

3. Έλεγχος μη ύπαρξης ενδείξεων απάτης

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1.	Επιβεβαιώνεται η πρόβλεψη αναλογικών μέτρων από τον ελεγχόμενο φορέα προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος εντοπισμού παρατυπίας ⁵ που περιέχει ένδειξη απάτης;	☐	☐	☐	
2.	Επιβεβαιώνεται από τον μακροσκοπικό έλεγχο των δικαιολογητικών εγγράφων ή/και παραστατικών δαπανών που τυχόν διενεργήθηκε υπό την ενότητα 2.4, ότι δεν προκύπτουν ασυνέπειες που ενδεχομένως εγείρουν θέμα "υπόνοιας απάτης" που σχετίζεται με το αν τα δικαιολογητικά του ελεγχόμενου είναι αληθή και ανταποκρίνονται στις πραγματικές δαπάνες, καθώς και με την τήρηση των προδιαγραφών της σύμβασης;	☐	☐	☐	
3.	Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός παρατυπίας που περιέχει ένδειξη απάτης;	☐	☐	☐	
<p><i>Εάν ΟΧΙ, παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση και ενημερώνεται αρμοδίως η ΕΥΣΤΑ προκειμένου να ενεργοποιηθεί η Διαδικασία Εξέτασης Ενδείξεων Απάτης του Εγχειριδίου Διαδικασιών της ΕΥΣΤΑ.</i></p>					

⁵ Κάθε παράβαση του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
<i>[πεδίο ελεύθερης ανάπτυξης και τεκμηρίωσης]</i>					

4. Έλεγχος μη διπλής χρηματοδότησης

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1.	Διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλο Ταμείο ή και Πρόγραμμα της Ένωσης;	☐	☐	☐	
2.	Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός περίπτωσης διπλής χρηματοδότησης από άλλο Ταμείο της Ένωσης;	☐	☐	☐	
<i>Εάν ΟΧΙ, παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση και ενημερώνεται αρμοδίως η ΕΥΣΤΑ προκειμένου να ενεργοποιηθεί η Διαδικασία Εξέτασης Ενδείξεων Απάτης του Εγχειριδίου Διαδικασιών της ΕΥΣΤΑ.</i>					
<i>[πεδίο ελεύθερης ανάπτυξης και τεκμηρίωσης]</i>					

5. Έλεγχος μη σύγκρουσης συμφερόντων

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1.	Διασφαλίζεται ⁶ ότι ο Φορέας Υλοποίησης / η αναθέτουσα αρχή λαμβάνουν αναλογικά μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση περιπτώσεων συγκρούσεων συμφερόντων που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, καθώς και της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων, κατά τα οριζόμενα και στα άρθρα 24 και 262 του ν.4412/2016;	☐	☐	☐	

22

⁶ Προς την επιβεβαίωση των ελεγχόμενων λαμβάνονται υπόψη και τα αναφερόμενα α) στο έγγραφο «Κατευθυντήριες γραμμές για την αποφυγή και τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων στο πλαίσιο του Δημοσιονομικού Κανονισμού (2021/C 121/01)» και β) στο έγγραφο της OLAF «Εντοπισμός συγκρούσεων συμφερόντων σε διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για διαρθρωτικές δράσεις. Πρακτικός οδηγός για διαχειριστές», όπου δίνονται χαρακτηριστικά παραδείγματα κινδύνων που συνδέονται με σύγκρουση συμφερόντων κατά την διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προσφορών, αξιολόγησης αυτών και τελικής απόφασης, και εγείρουν σχετική υπόνοια ύπαρξης

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1 ^A	Βεβαιώνεται η λήψη αναλογικών μέτρων για την πρόληψη, εντοπισμό και επανόρθωση περιπτώσεων συγκρούσεων συμφερόντων και κατά την υλοποίηση και παραλαβή των παραδοτέων της σύμβασης;				
2	Σε περίπτωση που εντοπίστηκε περίπτωση συνδρομής κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων, εφαρμόστηκαν οι προβλεπόμενες στο νόμο διαδικασίες αντιμετώπισής της;				
3.	Το προσωπικό του Φορέα Υλοποίησης που απασχολείται σε δραστηριότητες που αφορούν στην διαδικασία ανάθεσης, στην υλοποίηση έργων, στην παρακολούθηση και στις πληρωμές, καθώς και εξωτερικά στελέχη που ενδεχομένως αξιοποιεί για αυτές τις δραστηριότητες, έχουν υποβάλει δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων;	☐	☐	☐	
4.	Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός πιθανής περίπτωσης σύγκρουσης συμφερόντων;	☐	☐	☐	
Εάν ΟΧΙ, παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση και ενημερώνεται αρμοδίως η ΕΥΣΤΑ προκειμένου να ενεργοποιηθεί η Διαδικασία Εξέτασης Ενδείξεων Απάτης του Εγχειριδίου Διαδικασιών της ΕΥΣΤΑ.					

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
<i>[πεδίο ελεύθερης ανάπτυξης και τεκμηρίωσης]</i>					

6. Έλεγχος συμμόρφωσης της Δράσης /Εργου με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1.	Συμμορφώνεται η Δράση/Εργο με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (η αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»);	☐	☐	☐	

24

7. Έλεγχος συμμόρφωσης της Δράσης /Εργου με τους κλιματικούς/ψηφιακούς στόχους

A/A	Ερώτηση	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1.	Συμμορφώνεται η Δράση/Εργο με τους κλιματικούς /ψηφιακούς στόχους σύμφωνα με το ΕΣΑΑ;	☐	☐	☐	

8. Έλεγχος συμμόρφωσης προς προηγούμενες συστάσεις

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1.	Είχαν διατυπωθεί συστάσεις συμμόρφωσης στο πλαίσιο προηγούμενου ελέγχου στο ίδιο έργο;	☐	☐	☐	
2.	Εάν ναι, βεβαιώνεται η συμμόρφωση του Φορέα Υλοποίησης σε αυτές;	☐	☐	☐	

9. Έλεγχος μη ανάσχεσης της επίτευξης προηγούμενου Οροσήμου/Στόχου

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση-Παρατηρήσεις
1.	Υπάρχουν ορόσημα/στόχοι των οποίων η επίτευξη έχει βεβαιωθεί σε προηγούμενη περίοδο; Εάν ναι, αναφέρεται αυτά:	☐	☐	☐	
Περιγραφή:					
<i>[πεδίο αναφοράς προηγούμενου οροσήμου/στόχου]</i>					
2.	Εάν ναι, βεβαιώνεται η μη ανάσχεση της επίτευξης αυτών;	☐	☐	☐	

Ενδεικτικές Οδηγίες Ελέγχου, ανά ενότητα και σημείο ελέγχου

2.1 Έλεγχος Πληρότητας Στοιχείων Έργου

Επαληθεύεται το μοναδικό σημείο ελέγχου.

2.2 Έλεγχος Διαγωνιστικής Διαδικασίας

2.2.1 Έλεγχος Διακήρυξης

Σημείο Ελέγχου 1: Έλαβε χώρα προκαταρκτική διαβούλευση της αγοράς, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου;

Στο σημείο αυτό ελέγχεται εάν, πριν την έναρξη της διαγωνιστικής διαδικασίας, έλαβε χώρα προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά, με σκοπό την αξιολόγηση της δυναμικότητας της αγοράς, τον καθορισμό των αναγκών και την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, τον προσδιορισμό των τεχνικών προδιαγραφών και την ενημέρωση των οικονομικών φορέων για τον προγραμματισμό της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης. Η διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 46 του ν. 4412/2016 δεν είναι, κατ' αρχήν, υποχρεωτική, ωστόσο μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να κρίνεται ως ενδεδειγμένη.

Οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις διενεργούνται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, που αναρτάται τουλάχιστον στο ΕΣΗΔΗΣ και στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής. Η πρόσκληση αναφέρει τουλάχιστον τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο της σύμβασης και την τεχνική περιγραφή του καθώς και τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Η διαβούλευση διαρκεί τουλάχιστον 15 ημέρες από τη δημοσίευση της πρόσκλησης. Κατά τις διαβουλεύσεις τηρείται αρχείο της επικοινωνίας που λαμβάνει χώρα μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στο φάκελο δημόσιας σύμβασης.

Ελέγχεται η ύπαρξη τυχόν ειδικής πρόσκλησης και η ανάρτησή της στο ΕΣΗΔΗΣ και στην ιστοσελίδα της Αναθέτουσας Αρχής.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Βλ. Βιβλίο Ι άρθρα 46 και 47 ν.4412/2016 και Βιβλίο ΙΙ άρθρο 278 και 279 ν. 4412/2016.

Σημείο Ελέγχου 2: Τηρήθηκε η διαδικασία προέγκρισης διακήρυξης από την ΕΥΣΤΑ σε περίπτωση που προβλέπεται από την ΥΑ Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του ΤΑΑ;

Στο σημείο αυτό ελέγχεται εάν τηρήθηκε η προβλεπόμενη στο άρθρο 5 παρ. 2 της ΥΑ ΣΔΕ ΤΑΑ διαδικασία ελέγχου νομιμότητας /προέγκρισης της διακήρυξης, μέσω του ΟΠΣ ΤΑ, για την ανάθεση συμβάσεων εκτιμώμενης αξίας άνω των ορίων του άρθρου 5 και 235 του ν 4412/2016 ως ισχύει.

Στοιχεία ελέγχου: η σύμφωνη γνώμη της ΕΥΣΤΑ.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 5 παρ 2 της ΥΑ ΣΔΕ, Διαδικασία Δ3

Για **κατώτατα χρηματικά όρια** βλ. ΕΑΑΔΗΣΥ: <https://www.eaadhsy.gr/index.php/category-articles-nomothesia/16-c-enosiako-dikaio/c-kanonismoi-ee/585-katotata-oria-ton-arthron-5-vivlio-i-kai-235-vivlio-ii-tou-n-4412-2016>

Σημείο Ελέγχου 3 Βεβαιώνεται ότι το προς ανάθεση φυσικό αντικείμενο είναι ίδιο με το αντίστοιχο που αναφέρεται στην απόφαση ένταξης στο ΤΑΑ και σε κάθε περίπτωση στην Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου

Εξετάζεται εάν το φυσικό αντικείμενο, όπως αυτό περιγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης, ταυτίζεται με το φυσικό αντικείμενο που αναφέρεται στην απόφαση ένταξης και τα συνοδά αυτής έγγραφα.

Στοιχεία ελέγχου: διακήρυξη, λοιπά έγγραφα της σύμβασης και απόφαση ένταξης .

Σημείο Ελέγχου 3^A Βεβαιώνεται ότι το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προκηρυσσόμενου έργου είναι εντός των χρονικών ορίων που προβλέπονται στην Απόφαση Ένταξης και σε κάθε περίπτωση ότι επιτρέπει την επίτευξη όλων των σχετικών Οροσήμων/Στόχων της Δράσης εντός του χρονικού ορίζοντα εκπλήρωσης αυτών που προσδιορίζεται στην Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου;

Εξετάζεται εάν στο σχέδιο διακήρυξης, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου, είναι εντός των χρονικών ορίων της Απόφασης Ένταξης και ότι σε κάθε περίπτωση επιτρέπει την επίτευξη όλων των Οροσήμων/Στόχων της Δράσης στα οποία συνεισφέρει το συγκεκριμένο έργο, εντός του χρονικού πλαισίου που προβλέπεται στην Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου για κάθε ένα από αυτά και όχι αργότερα από το χρονικό ορίζοντα υλοποίησης του ΤΑΑ, ήτοι την 31/7/2026.

Στοιχεία ελέγχου: διακήρυξη, λοιπά έγγραφα της σύμβασης και απόφαση ένταξης, εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου .

28

Σημείο Ελέγχου 3^B: Σε περίπτωση που περιλαμβάνεται πρόσθετο μη επιλέξιμο φυσικό αντικείμενο αυτό είναι διακριτό;

Στην περίπτωση που στην προκήρυξη . περιλαμβάνεται και πρόσθετο φυσικό αντικείμενο από αυτό που χρηματοδοτείται από το ΤΑΑ, εξετάζεται ότι αυτό είναι διακριτό και έχει εξασφαλιστεί η πηγή χρηματοδότησής του.

Στοιχεία ελέγχου: διακήρυξη, λοιπά έγγραφα της σύμβασης και απόφαση ένταξης .

Σημείο Ελέγχου 4: Τηρήθηκαν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο;

Στο σημείο αυτό ελέγχεται εάν τηρήθηκαν οι ελάχιστες απαιτήσεις δημοσιότητας σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο (ν.4412/2016, ως ισχύει).

Συνοπτικά, οι απαιτήσεις δημοσιότητας είναι οι ακόλουθες :

i) [Ενωσιακό επίπεδο] Για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας **άνω των χρηματικών ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016** απαιτείται η δημοσίευση **προκήρυξης** του διαγωνισμού:

- στην ηλεκτρονική έκδοση της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕΕΕ»), τη δικτυακή πύλη [Tenders Electronic Daily](#) (TED),

ii) [Εθνικό επίπεδο] Για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας **τόσο άνω όσο και κάτω** των χρηματικών ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 απαιτείται δημοσίευση της **προκήρυξης** του διαγωνισμού:

- Στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

- Στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ, κατά περίπτωση, και

- Μεταβατικά, έως και την 31-12-2023, στον περιφερειακό και τοπικό τύπο, κατά περίπτωση

iii) Το **πλήρες κείμενο της διακήρυξης** του διαγωνισμού (έγγραφο της σύμβασης) δημοσιεύεται επίσης :

- Στο ΚΗΜΔΗΣ
- Στην διαδικτυακή πύλη του ΟΠΣ Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.: <http://www.promitheus.gov.gr>, (για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας ανώτερης των 30.000 ευρώ),
- Στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής (κατά περίπτωση)

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ:

A) Υποχρεώσεις δημοσίευσης σε επίπεδο ΕΕ:

- Η δημοσίευση των προκηρύξεων δημοσίων συμβάσεων στη δικτυακή πύλη TED γίνεται με τη χρήση τυποποιημένων εντύπων και περιλαμβάνει τις πληροφορίες που περιέχονται στο Παράρτημα V του Προσαρτήματος Α' (Βιβλίο I) και στα Παραρτήματα VI Μέρος Α', VI Μέρος Β', Χ, XI και XII του Προσαρτήματος Β' (Βιβλίο II).

- Η ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης στο TED νοείται ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης (αρ. 61 ν. 4412/2016

- Οι ελάχιστες προθεσμίες για την παραλαβή προσφορών εκκινούν από την αποστολή της προκήρυξης της σύμβασης στην ΕΕΕΕ και ποικίλουν ανάλογα με την επιλεγείσα διαδικασία. (Βλ. ειδικότερα ερώτηση 8)

- Σε περίπτωση παράτασης των προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών καθώς και σε κάθε σημαντική τροποποίηση στοιχείων των προκηρύξεων που έχουν δημοσιευθεί στο TED απαιτείται ανάρτηση του τυποποιημένου εντύπου «Διορθωτικό».

- Οι προκηρύξεις που υπόκεινται σε δημοσιότητα σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης στην ΕΕΕΕ. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτουσες αρχές δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από τη βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης/ γνωστοποίησης από την ΕΕ.

Στοιχείο ελέγχου: Ανάρτηση στο ΚΗΜΔΗΣ / ΑΔΑΜ

Οι ελάχιστες προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών σε συμβάσεις **κάτω** των ορίων εκκινούν από την ημερομηνία δημοσίευσης στο ΚΗΜΔΗΣ και ποικίλουν ανάλογα με την επιλεγείσα διαδικασία (Βλ. ειδικότερα ερώτηση 8)

Στοιχεία ελέγχου: το αναρτημένο στο TED τυποποιημένο έντυπο προκήρυξης σύμβασης/.

B) Υποχρεώσεις δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο:

1. ΚΗΜΔΗΣ

Οι προκηρύξεις και διακηρύξεις για την ανάθεση συμβάσεων εκτιμώμενης αξίας ανώτερης των 2.500 ευρώ, και ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης, δημοσιεύονται στο ΚΗΜΔΗΣ. Για το περιεχόμενο της καταχώρισης στο ΚΗΜΔΗΣ βλ. άρθρο 38 παρ. 4 ν. 4412/2016. Οι προκηρύξεις και οι διακηρύξεις δημοσίων συμβάσεων πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο ΚΗΜΔΗΣ. Η καταχώριση στο ΚΗΜΔΗΣ και η αναφορά του ΑΔΑΜ αποτελούν στοιχεία κανονικότητας της δαπάνης.

Για συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης των διαδικασιών σύναψης σύμβασης νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, ανά περίπτωση.

Οι ελάχιστες προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών σε συμβάσεις **κάτω** των ορίων εκκινούν από την ημερομηνία δημοσίευσης στο ΚΗΜΔΗΣ και ποικίλουν ανάλογα με την επιλεγείσα διαδικασία (Βλ. ειδικότερα ερώτηση 8)

Στοιχείο ελέγχου: Ανάρτηση στο ΚΗΜΔΗΣ / ΑΔΑΜ

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ, το οποίο αντλεί στοιχεία αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ (αρ. 38 παρ. 4), αναρτώνται μεταξύ άλλων περιλήψεις διακηρύξεων, αποφάσεις και πράξεις κατακύρωσης και ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και

δευτέρου βαθμού (Αρθ. 76 παρ. 3 περ. ιστ) ν. 4727/2020). Η σχετική ανάρτηση αποκτά Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης (ΑΔΑ).

Στοιχείο ελέγχου: Ανάρτηση στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ / ΑΔΑ

3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ και ΤΟΠΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ, κατά περίπτωση (ν. 3548/2007)

Μέχρι τις 31.12.2023 υπάρχει η υποχρέωση δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στον τοπικό και στον περιφερειακό τύπο σε περίπτωση που ο διαγωνισμός προκηρύσσεται από περιφερειακή υπηρεσία (ΝΣΚ3/2018).

Στοιχείο ελέγχου: Αποκόμματα εφημερίδων

4. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Οι αναθέτουσες αρχές προσφέρουν ελεύθερη, πλήρη, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης/ γνωστοποίησης, ή την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων που εκδίδονται στο πλαίσιο των διαδικασιών απευθείας ανάθεσης. (πλατφόρμα ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, ιστοσελίδα αναθέτουσας αρχής ή άλλο ηλεκτρονικό μέσο).

Η χρήση της πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ απαιτείται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ και άνω, χωρίς ΦΠΑ., αρχής γενομένης από 01.09.2021, ενώ μέχρι του χρονικού σημείου αυτού το όριο για την υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ ανήρχετο στο ποσό των 60.000,00 €.

5. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

Εξαιρείται της υποχρέωσης δημοσιότητας σε ενωσιακό επίπεδο, πριν την ανάθεση, η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση του άρθρου 32 και 269 του ν. 4412/2016.

Σε περίπτωση απευθείας ανάθεσης, (συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών έως 30.000 ευρώ και συμβάσεις έργων έως 60.000,00), η πρόσκληση που απευθύνεται στον/στους οικονομικούς φορείς αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης (αρθ. 118 και 120 ν. 4412/2016) .

30

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άνω των ορίων:

Άρθρα 62-65 (Βιβλίο Ι) και άρθρα 291 - 295 (Βιβλίο ΙΙ) του ν. 4412/2016.

Κάτω των ορίων:

Άρθρο 66 (Βιβλίο Ι) και άρθρο 296 (Βιβλίο ΙΙ) ν. 4412/2016.

Βιβλίο Ι: Άρ. 27, 28, 29, 30, 31, 60 Ν. 4412/2016.

Βιβλίο ΙΙ: Άρ. 264, 265, 266, 267, 268 και 289 Ν. 4412/2016.

Τυποποιημένα έντυπα: Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1986 της Επιτροπής - <https://simap.ted.europa.eu/el/standard-forms-for-public-procurement>

Για ΚΗΜΔΗΣ: άρθρο 38 ν. 4412/2016 και υπ'αριθ. 76928/13-7-2021 ΚΥΑ (Β 3075/13-7-2021).

Άρθρο 121 ν. 4412/2016.

Άρθρο 76 ν. 4727/2020.

3η έκδοση του Πίνακα 1 "Πίνακας αποτύπωσης των υποχρεώσεων δημοσιεύσεων στον εθνικό τύπο", ως έχει αναρτηθεί σε https://www.eaadhsy.gr/images/docs/20220404-PIN_1-YPOXREWSEIS_DHMOSIEYSEWN_TYPOS.pdf.

Βιβλίο Ι άρθ. 67 και Βιβλίο ΙΙ άρθ. 297 ν. 4412/2016.

Για ΕΣΗΔΗΣ: άρθρα 36-37 Ν.4412/2016 και υπ'αριθ. 64233/9-6-2021 ΚΥΑ (Β 2453/9-6-2021).

Σημείο Ελέγχου 5: Επιβεβαιώνεται ότι η διακήρυξη δεν έθεσε εμπόδια συμμετοχής των ενδιαφερόμενων που διέθεταν τα απαιτούμενα προσόντα;

Οι όροι συμμετοχής για τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς αναφέρονται στον κείμενο της διακήρυξης και στα έγγραφα της σύμβασης γενικότερα.

Η Αναθέτουσα Αρχή υποχρεούται, κατά την κατάρτιση των όρων συμμετοχής των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, να μεριμνά για τη διασφάλιση της ισότητας των

ευκαιριών για όλους τους διαγωνιζομένους, και να επιδιώκει το άνοιγμα των δημοσίων συμβάσεων στον ευρύτερο δυνατό ανταγωνισμό.

Στο πλαίσιο αυτό, η διακήρυξη και τα έγγραφα της σύμβασης δεν πρέπει να περιλαμβάνουν όρους που δύνανται να οδηγήσουν σε ρητό ή τεκμαιρόμενο αδικαιολόγητο αποκλεισμό των υποψηφίων, ή που θέτουν εμπόδια (βάσει ιθαγένειας ή οιασδήποτε άλλης συγκαλυμμένης μορφής διάκρισης) στη συμμετοχή των υποψηφίων που διαθέτουν απαιτούμενα προσόντα, ή άλλους ειδικούς όρους συμμετοχής που δεν συνάδουν με το αντικείμενο και τον σκοπό της διακήρυξης. Ενδεικτικά, τέτοιοι όροι μπορεί να είναι η προϋπόθεση ότι οι οικονομικοί φορείς πρέπει να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα κατά την ελληνική νομοθεσία, ή η υποχρέωση να λάβουν συγκεκριμένη νομική μορφή οι ενώσεις οικονομικών φορέων κατά την υποβολή της προσφοράς, ή να τίθενται κριτήρια εντοπιότητας, ή να προβλέπεται υποχρέωση ορισμού αντικλήτου κατά την υποβολή προσφορών με υποχρέωση εγκατάστασης στον τόπο υποβολής της προσφοράς, ή να απαιτείται η εγγραφή των υποψηφίων σε εθνικό μητρώο χωρίς να συνοδεύεται από επισήμανση τύπου «ή στο επαγγελματικό μητρώο της χώρας εγκατάστασης».

Ελέγχονται στο σημείο αυτό οι όροι συμμετοχής που αναφέρονται στο κείμενο της διακήρυξης ως προς τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και το άνοιγμα στον ανταγωνισμό. Επιπλέον ελέγχεται αν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, τα κριτήρια ανάθεσης και η στάθμισή τους, οι τεχνικές προδιαγραφές και οι λοιποί όροι συμμετοχής περιγράφονται με επαρκή λεπτομέρεια στη δημοσιευμένη προκήρυξη της σύμβασης και στη συγγραφή υποχρεώσεων, με αποτέλεσμα να μην περιορίζεται αδικαιολόγητα ο ανταγωνισμός.

Οι όροι επιλογής ή αποκλεισμού των διαγωνιζομένων καθώς και τα κριτήρια αναθέσεως πρέπει απαραίτητως να αναφέρονται εκ των προτέρων και με σαφήνεια στην διακήρυξη του διαγωνισμού, να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια που εξασφαλίζουν την τήρηση των γενικών αρχών που διέπουν τις διαδικασίες ανάθεσης, να εγγυώνται την αξιολόγηση των προσφορών υπό συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, να συνδέονται με το συμβατικό αντικείμενο και να μην είναι ιδιαίτερα περιοριστικοί ή/και δυσανάλογοι, προκειμένου να διευρύνεται ο κύκλος των υποψηφίων.

31

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Κατευθυντήριες Οδηγίες ΕΑΑΔΗΣΥ 11 «Κριτήρια ανάθεσης κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (ΑΔΑ ΩΛΝ4ΟΞΤΒ-ΜΙΦ) και 13 «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής δημοσίων συμβάσεων και έλεγχος καταλληλότητας» (ΑΔΑ ΩΒΥ7ΟΞΤΒ-ΤΛ7).

Βιβλίο I: Άρθρα 18, 73-76 και 80 Ν.4412/2016

Βιβλίο II: Άρθρα 301, 303-306, και 308 Ν.4412/2016.

[Βλ. επίσης Αποφάσεις Δικαστηρίου ΕΕ: C-213/07 *Michaniki*, C-59/2000, C- 6/2005, C-226/04 και 228/04 *La Cascina*, C-470/99 *Universale Bau*, C-225/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-399/98, *Ordine degli Architetti*, C- 285/99 και C-286/99, *Lombardini και Mantovani*].

Σημείο Ελέγχου 6: Οι προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαδικασία ανάθεσης ήταν συνδεδεμένες και ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης;

Η αναθέτουσα αρχή έχει την αρμοδιότητα να καθορίζει στη διακήρυξη ένα ελάχιστο επίπεδο επάρκειας και ικανότητας των συμμετεχόντων και να θέτει τις ελάχιστες προϋποθέσεις συμμετοχής που κρίνει αναγκαίες για την επιτυχή υλοποίηση της σύμβασης.

Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

- Την καταλληλότητα για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας
- Την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια
- Την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα

Τα κριτήρια επιλογής αφορούν στο πρόσωπο και τις ικανότητες του προσφέροντος και συνδέονται με την καταλληλότητα αυτού να εκτελέσει τη σύμβαση. Είναι προαιρετικά στο

σύνολό τους για την αναθέτουσα αρχή και πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης. Αυτό σημαίνει ότι τα κριτήρια επιλογής πρέπει να επιλέγονται από την αναθέτουσα αρχή, βάσει της αρχής της αναλογικότητας, ήτοι να είναι ανάλογα με το μέγεθος και τη φύση της υπό ανάθεση σύμβασης.

Τα κριτήρια επιλογής, ως απαιτήσεις συμμετοχής, πρέπει να περιορίζονται από την Αναθέτουσα Αρχή στις ελάχιστες αντικειμενικές απαιτήσεις για τη διασφάλιση της ορθής εκτέλεσης της σύμβασης από τον οικονομικό φορέα και να μην υπερβαίνουν τις πραγματικές ανάγκες της αναθέτουσας αρχής, ώστε να μην περιορίζεται ο ανταγωνισμός και να μην αποκλείονται άνευ λόγου προσφορές.

Για να διαπιστωθεί εάν τα κριτήρια επιλογής είναι ανάλογα προς το αντικείμενο της σύμβασης, θα πρέπει να γίνεται κατά περίπτωση αξιολόγηση με γνώμονα την έκταση, τη φύση του έργου, τις ειδικότερες απαιτήσεις του, καθώς και τον προϋπολογισμό του.

Ελέγχεται εάν οι τιθέμενες προϋποθέσεις συμμετοχής, θα μπορούσαν να αποτρέψουν την υποβολή προσφορών από οικονομικούς φορείς λόγω κριτηρίων αποκλεισμού, επιλογής ή όρων εκτέλεσης συμβάσεων που μπορούν να λειτουργήσουν περιοριστικά για την ανάπτυξη του ανταγωνισμού θέτοντας δυσανάλογες προϋποθέσεις συμμετοχής των οικονομικών φορέων.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 75 και 80 και 304-305 του ν. 4412/2016

Κατευθυντήρια Οδηγία 13 ΕΑΑΔΗΣΥ, «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής δημοσίων συμβάσεων και έλεγχος καταλληλότητας» (ΑΔΑ: ΩΒΥ7ΟΞΤΒ-ΤΛ7).

Σημείο Ελέγχου 7: Προβλέφθηκε με σαφήνεια με κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης;

Ως κριτήριο ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης ορίζεται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία προσδιορίζεται βάσει: i. της τιμής. Το κριτήριο αυτό αρμόζει περισσότερο σε συμβάσεις το αντικείμενο των οποίων περιγράφεται αναλυτικά και περιοριστικά στα έγγραφα διαγωνισμού, χωρίς να παρέχεται η δυνατότητα αξιολόγησης των προσφερόμενων τεχνικών λύσεων ή σε απλές συμβάσεις, όπου η φύση και η ποιότητα των προσφερόμενων αγαθών ή υπηρεσιών δεν διαφέρουν ουσιωδώς μεταξύ τους και είναι σχετικά τυποποιημένα, παρουσιάζουν χαμηλό επίπεδο πολυπλοκότητα ή/και είναι ετοιμοπαράδοτα.

ii. του κόστους με χρήση προσέγγισης κόστους- αποτελεσματικότητας. Στην περίπτωση αυτή λαμβάνονται υπόψη ενδεικτικά η κοστολόγηση του κύκλου ζωής, το κόστος απόκτησης, συντήρησης, ανακύκλωσης κ.λπ. τυχόν λειτουργικά χαρακτηριστικά, ο χρόνος παράδοσης, η εξυπηρέτηση μετά την πώληση, καινοτομία, κλπ.

iii. βέλτιστης σχέσης ποιότητας- τιμής. Στην περίπτωση αυτή λαμβάνονται υπόψη επιμέρους προκαθορισμένα στη διακήρυξη κριτήρια που συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης, ιδίως ποιοτικά, μετρήσιμα ειδικότερα τεχνικά, λειτουργικά, και αισθητικά χαρακτηριστικά, καινοτόμα χαρακτηριστικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά κ.λπ. καθώς και η τιμή. Το κριτήριο αυτό ανάθεσης ενδείκνυται σε σύνθετες συμβάσεις ή συμβάσεις στις οποίες το ενδιαφέρον της αναθέτουσας αρχής δεν εξαντλείται στο αρχικό κόστος αγοράς του προϊόντος ή της υπηρεσίας αλλά απαιτεί τη στάθμιση και άλλων παραμέτρων. Στην περίπτωση αυτή δύναται να περιλαμβάνεται ως επιμέρους κριτήριο και η εμπειρία του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, όταν η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στην εκτέλεση της σύμβασης (πχ για υπηρεσίες διανοητικής φύσης, συμβούλων, αρχιτεκτόνων. Ωστόσο η περίπτωση αυτή δεν θα πρέπει να συγχέεται με τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής ικανότητας που τίθενται ως προϋπόθεση συμμετοχής βάσει της παρ. 4 του άρθρου 75 ν. 4412/2016.

Σε κάθε περίπτωση τα κριτήρια ανάθεσης αφορούν μόνο στην εξακρίβωση της πλέον συμφέρουσας προσφοράς και όχι στην εξακρίβωση της καταλληλότητας των υποψηφίων

(τεχνικών μέσων, υλικοτεχνικής υποδομής, χρηματοοικονομικής επάρκειας, κύκλου εργασιών, εμπειρίας εκτέλεσης συναφών έργων αυτών κλπ). Συνεπώς δεν είναι δυνατό να ανάγονται σε κριτήρια ανάθεσης, τα στοιχεία βάσει των οποίων πιστοποιείται η τεχνική και επαγγελματική επάρκεια των διαγωνιζομένων, προκειμένου να τους επιτραπεί η συμμετοχή στο διαγωνισμό (δηλαδή τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής), τα οποία μόνον στο πλαίσιο του ελέγχου της συνδρομής των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής στο διαγωνισμό μπορούν να εκτιμηθούν.

Στη διακήρυξη θα πρέπει να θεσπίζεται κατά τρόπο σαφή το κριτήριο ανάθεσης, και να διευκρινίζονται τα επιμέρους κριτήρια αξιολόγησης για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής.

Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στα έγγραφα της σύμβασης την σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος. Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Η σχετική διαδικασία ορίζεται στο άρθρο 86 του ν. 4412/2016, οι επιταγές του οποίου θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να ακολουθούνται.

Σημείο ελέγχου: Ελέγχεται αν προβλέπεται ρητά και κατά τρόπο σαφή στους όρους της Διακήρυξης το κριτήριο ανάθεσης και η σχετική στάθμισή του καθώς και εάν περιγράφεται ο ακριβής τρόπος αξιολόγησης και συγκριτικής βαθμολόγησης των υποβαλλόμενων προσφορών.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρα 86 και 87 ν. (Βιβλίο Ι) και άρθρα. 311 και 312 (Βιβλίο ΙΙ) ν.4412/2016.

33

Σημείο Ελέγχου 8: Τηρούνται οι ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής αιτήσεων και προσφορών (κανονικές, κατόπιν σύντμησης ή παράτασης αυτών), σύμφωνα με της διατάξεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου;

Ελέγχεται αν τηρούνται οι ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής προσφορών, όπως αυτές τίθενται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ανάλογα με την ακολουθούμενη διαδικασία. Ειδικότερα:

ΑΝΟΙΚΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Συμβάσεις άνω των ορίων (άρθρο 27 ν. 4412/2016)

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών είναι :

- 35 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης σύμβασης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης.
- (- 5 ημέρες) 30 ημέρες στην περίπτωση υποβολής προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα (ΕΣΗΔΗΣ)
- (+ 5 ημέρες) 40 ημέρες όταν δεν προσφέρεται ελεύθερη, πλήρης, άμεση και δωρεάν πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης (αρ. 67)
- 15 ημέρες στις περιπτώσεις:
  - α) προκαταρκτικής προκήρυξης (που δεν χρησιμοποιήθηκε ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού) και υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 27.
  - β) επείγουσας κατάστασης δεόντως αιτιολογημένης από την Αναθέτουσα Αρχή που καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας.

Συμβάσεις κάτω των ορίων (άρθρο 121 παρ. 1 α) ν. 4412/2016)

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών είναι:

- 15 ημέρες από την ημερομηνία της δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ.

- 10 ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ σε περίπτωση που επείγουσα κατάσταση δεόντως τεκμηριωμένη από την Αναθέτουσα Αρχή καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας των 15 ημερών.

ΚΛΕΙΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ / ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

Συμβάσεις άνω των ορίων (άρθρα 28 και 29 ν. 4412/2016 αντίστοιχα)

1ο στάδιο: Αίτηση συμμετοχής

Ελάχιστη προθεσμία παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής

- 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στις Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης (ή της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος) ή
- 15 ημέρες για λόγους επείγουσας κατάστασης

2ο στάδιο: Υποβολή προσφοράς προεπιλεγμένων ο.φ.

Ελάχιστη προθεσμία υποβολής προσφοράς:

- 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών ή 25 ημέρες για ηλεκτρονική υποβολή (ΕΣΗΔΗΣ)
- 10 ημέρες (ειδικές περιπτώσεις):

α) προκαταρκτική προκήρυξη με όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται και απεστάλη προς δημοσίευση προ 35 ημερών έως 12μήνες πριν την αποστολής της προκήρυξης,

β) επείγουσας κατάστασης,

γ) Ελλείψει αμοιβαίας συμφωνίας μεταξύ των κεντρικών Αναθετουσών Αρχών και υποψηφίων για το καθορισμό της προθεσμίας.

Συμβάσεις κάτω των ορίων (άρθρο 121 παρ. 1 β) ν. 4412/2016)

Ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής: 10 ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ και

Ελάχιστη προθεσμία υποβολής προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί: 7 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες.

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ / ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ (ΑΡΘΡΑ 30 ΚΑΙ 31 ΤΟΥ Ν. 4412/2016)

1ο στάδιο: Αίτηση συμμετοχής

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης.

2ο στάδιο: Συμμετοχή στο διάλογο και στη διαπραγμάτευση

Στη διαδικασία μπορούν να συμμετάσχουν μόνον οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή, κατόπιν της αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν υποβληθεί. Προθεσμίες ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΓΟΡΩΝ (ΑΡΘΡΟ 33 Ν. 4412/2016)

Στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών ισχύουν οι ακόλουθες προθεσμίες:

- ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής: 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης σύμβασης ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη, από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.
- η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών : τουλάχιστον 10 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

Στοιχεία ελέγχου: ημερομηνίες αποστολής εντύπου προκήρυξη σύμβασης στο TED, ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ, αποστολής προσκλήσεων, κατά περίπτωση.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Βιβλίο Ι άρθρα 27-32, 60 και 67 και βιβλίο ΙΙ άρθρα 264-269, 289 και 297 ν. 4412/2016

Σημείο Ελέγχου 9: Στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης Έργου υπάρχει η πρόβλεψη έκδοσης των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων ή απαλλαγή απ' αυτές; Έλεγχος απαιτούμενων αδειοδοτήσεων ή απαλλαγή ανάλογα με τη φύση και την κατηγορία του ελεγχόμενου έργου.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 49 ν. 4412/2016.

Σημείο Ελέγχου 10: Στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης έργου, υπάρχει πρόβλεψη έκδοσης των απαιτούμενων μελετών (χωροθέτησης, ΜΠΕ ή απαλλαγή απ' αυτές, εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι, κλπ.);

Έλεγχος ύπαρξης προαπαιτούμενων μελετών ανάλογα με την κατηγορία έργου.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για έργα δασικής οδοποιίας σύμφωνα το Ν. 4014/2011 (Α' 209) την ΥΑ 1958/13-01-2012 (Β' 21) και την ΔΙΠΑ/οικ.37674/ 27.7.2016 (Β' 2471) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της Υ.Α. 1958/2012 – Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209)», όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει, τα έργα οδοποιίας κατατάσσονται σε κατηγορίες (Α1, Α2 και Β), ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Για τα έργα κατηγορίας Α1 αρμόδιος φορέας για την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση είναι το ΥΠΕΚΑ, για τα Α2 η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, ενώ τα έργα κατηγορίας Β υπάγονται σε ΠΠΔ με απόφαση της ΔΙΠΕΧΩΣ της οικείας Περιφέρειας. Οι δασικοί δρόμοι, σύμφωνα με την ως άνω κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων και με βάση τον σκοπό που εξυπηρετούν - εκμετάλλευση και προστασία δασών, στα πλαίσια της διαχείρισης, κατατάσσονται στην κατηγορία Β του αρθ.1, παρ.1 του Ν 4014/2011 (Α 209), Ομάδα 1η «Έργα χερσαίων και εναέριων μεταφορών»

35

Σημείο Ελέγχου 11: Ο προσδιορισμός των τεχνικών προδιαγραφών της διακήρυξης γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 54 Ν.4412/2016 και τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου;

Οι τεχνικές προδιαγραφές αποτελούν απαιτήσεις που καθορίζουν τα ελάχιστα αναγκαία χαρακτηριστικά ενός υλικού, προϊόντος ή υπηρεσίας, προκειμένου να ανταποκρίνεται στη χρήση για την οποία προορίζεται από το φορέα.

Χαρακτηριστικά ορθών Τεχνικών Προδιαγραφών:

- Περιγράφουν με ακρίβεια τις απαιτήσεις,
- Τίθενται κατά τρόπο σαφή και ορισμένο,
- Είναι εύκολα κατανοητές από τους ο.φ. και τους ενδιαφερόμενους,
- Περιέχουν σαφώς καθορισμένα, επιτεύξιμα και μετρήσιμα αποτελέσματα,
- Εξασφαλίζουν μεγαλύτερη δυνατή ευρύτητα συμμετοχής,
- Δεν δημιουργούν αδικαιολόγητα εμπόδια στον ανταγωνισμό,
- Εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των ο.φ. στη διαδικασία σύναψης σύμβασης

Διατύπωση Τεχνικών Προδιαγραφών:

α) Με αναφορά σε επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών,

β) με παραπομπή σε ΤΠ και με σειρά προτεραιότητας σε εθνικά πρότυπα, που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών πρότυπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές - κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο» ,

γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περ. Α, με παραπομπή ως τεκμήριο συμμόρφωσης προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις στις προδιαγραφές κατά την περ. Β.

δ) Με παραπομπή στις προδιαγραφές κατά την περ. Β για ορισμένα χαρακτηριστικά & με παραπομπή στις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περ. Α για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά.

Εκτός εάν δικαιολογείται από συμβατικό αντικείμενο, οι τ.π. δεν περιέχουν μνεία:

i. συγκεκριμένης κατασκευής / προέλευσης / ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα,

ii εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα.

Επιτρέπεται τέτοια μνεία, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη & κατανοητή περιγραφή του συμβατικού αντικειμένου & συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο».

Σημείο ελέγχου: τεχνικές προδιαγραφές όπως αποτυπώνονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 54 ν. 4412/2016 και περ. 1 Παράρτημα VII Προσάρτημα Α'

Σημείο Ελέγχου Αναφέρεται η πηγή χρηματοδότησης της υπό ανάθεσης σύμβασης 12: και η απόφαση έγκρισης της δέσμευσης της πίστωσης;

Ελέγχεται εάν αναφέρεται η πηγή χρηματοδότησης, ήτοι ΤΑΑ και η απόφαση έγκρισης της δέσμευσης της πίστωσης, ήτοι η ΣΑΤΑ ή η ένταξή του στο Εθνικό ΠΔΕ αν έχει προηγηθεί η διαγωνιστική διαδικασία από την ένταξη της Δράσης στο ΤΑΑ.

Σύμφωνα με τον Οδηγό επικοινωνίας εντός του κειμένου της διακήρυξης αναφέρεται ρητά: «Το έργο/δράση υλοποιείται στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – NextGenerationEU».

Σημείο Ελέγχου Το θεσμικό πλαίσιο που περιγράφει η Αναθέτουσα Αρχή στην 13: διακήρυξη αντιστοιχεί στη διαδικασία ανάθεσης που προκηρύσσεται;

Ελέγχεται το αναφερόμενο στα έγγραφα της σύμβασης θεσμικό πλαίσιο και η αντίστοιχη εφαρμογή του στην διενεργηθείσα διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης.

Επισημαίνεται ότι ο ν.4412/2016 περιέχει, κατ' αρχήν το σύνολο των ρυθμίσεων που αφορούν στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και σε ζητήματα παροχής έννομης προστασίας.

Συμπληρωματικά με το ν.4412/2016, σκόπιμο είναι να γίνεται αναφορά και στα ακόλουθα νομοθετήματα:

- στο ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις».

- στις διατάξεις περί υποχρέωσης διενέργειας προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 324 παρ. 3 Ν. 4700/2020, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (όριο συμβάσεων που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ: άνω των 5.000.000 ευρώ)

- στις διατάξεις του ν. 3310/2005 σχετικά με την υποχρέωση ονομαστικοποίησης μετοχών μέχρι φυσικού προσώπου προκειμένου να θεωρηθεί παραδεκτή η συμμετοχή ανώνυμης εταιρείας στην διαδικασία ανάθεσης, όταν πρόκειται για διαγωνιστικές

διαδικασίες για την ανάθεση συμβάσεων εκ μέρους του δημοσίου ή άλλων νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα με προϋπολογισμό άνω του 1.000.000 ευρώ (άνευ ΦΠΑ).

Περαιτέρω θα πρέπει να γίνεται αναφορά και

- στο κανονιστικό πλαίσιο που ρυθμίζει τη λειτουργία και τα ζητήματα εκπροσώπησης και νομιμοποίησης της αναθέτουσας αρχής έναντι τρίτων (ανάδοχος, δικαστήρια, διοικητικές αρχές),
- σε διατάξεις ή αποφάσεις αρμοδίων οργάνων του φορέα με τις οποίες ορίζονται τα αντιπροσωπευτικά όργανα του, τα συλλογικά όργανα - επιτροπές του που συμμετέχουν τόσο στην ανάθεση όσο και στην εκτέλεση της σύμβασης.
- στο κανονιστικό πλαίσιο που ρυθμίζει τη λειτουργία και τη διαχείριση του ΤΑΑ (ενδεικτικά την ΥΑ υπ' αριθ. 119126ΕΞ2021, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΦΕΚ Β'4498/29-9-2021), το εγκεκριμένο εγχειρίδιο διαδικασιών ΣΔΕ ΤΑΑ κ.α.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Όρος 1.4 των υποδειγμάτων διακήρυξης για συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, όρος 7 του προτύπου διακήρυξης για συμβάσεις δημοσίων έργων και όρος 11 του προτύπου διακήρυξης για συμβάσεις μελετών της ΕΑΑΔΗΣΥ, διαθέσιμα σε: <https://www.eaadhsy.gr/index.php/m-foreis/m-protypa>

Σημείο Ελέγχου Διασφαλίζεται η μη βαθμολόγηση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των διαγωνιζομένων;

Τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής οριοθετούνται και διακρίνονται σαφώς από τα κριτήρια ανάθεσης, σύμφωνα με την πάγια θέση της νομολογίας, προς αποφυγή συγχύσεων, και με σκοπό την ομαλή διενέργεια των διαγωνισμών ανάθεσης. Οι κρίσιμες προς αυτό διατάξεις είναι τα άρθρα 75 και 76 του ν.4412/2016, όπου αναφέρονται οι λεπτομέρειες σχετικά με τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, ενώ το άρθρο 86 (κυρίως) περιέχουν διατάξεις για τα κριτήρια ανάθεσης.

Ειδικότερα, ο μεν έλεγχος της καταλληλότητας των διαγωνιζομένων γίνεται από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής του άρθρου 75 ν.4412/2016, ενώ αντίθετα η ανάθεση της εκτέλεσης της σύμβασης βασίζεται στα κριτήρια του άρθρου 86 ν.4412/2016, ήτοι μεταξύ άλλων και στην πιο συμφέρουσα βάσει σχέσης ποιότητας/τιμής προσφοράς, η οποία προκύπτει με βαθμολόγηση των προσφορών, η οποία λαμβάνει χώρα μέσω των κριτηρίων αξιολόγησης (ανάθεσης). Περαιτέρω, η επιλογή των κριτηρίων ανάθεσης παρότι ανάγεται στην ευχέρεια της αναθέτουσας, δεν μπορεί να αναφέρεται παρά μόνο στα κριτήρια που αφορούν τον εντοπισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς. Συνεπώς, αποκλείονται ως κριτήρια ανάθεσης, τα κριτήρια που δεν σκοπούν στον εντοπισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, αλλά συνδέονται κυρίως με την εκτίμηση της καταλληλότητας των διαγωνιζομένων να εκτελέσουν την εν λόγω σύμβαση.

Σε κάθε περίπτωση τα κριτήρια αναθέσεως αφορούν μόνο στην εξακρίβωση της πλέον συμφέρουσας προσφοράς και όχι στην εξακρίβωση της καταλληλότητας των υποψηφίων δηλαδή των τεχνικών μέσων, της υλικοτεχνικής υποδομής, της χρηματοοικονομικής επάρκειας, του κύκλου εργασιών, της εμπειρίας εκτέλεσης συναφών έργων αυτών κλπ. Ως εκ τούτου δεν είναι δυνατό να ανάγονται σε κριτήρια ανάθεσης τα στοιχεία βάσει των οποίων πιστοποιείται η τεχνική και επαγγελματική επάρκεια των διαγωνιζομένων, προκειμένου να τους επιτραπεί η συμμετοχή στο διαγωνισμό (δηλαδή τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής), τα οποία μόνον στο πλαίσιο του ελέγχου της συνδρομής των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής στο διαγωνισμό μπορούν να εκτιμηθούν.

Ελέγχεται ότι δεν υπάρχει σύγχυση μεταξύ κριτηρίων ανάθεσης και ποιοτικής επιλογής των διαγωνιζομένων. (βλ. και ερώτημα 7).

Σημείο Ελέγχου 15: **Αναφέρονται τα αποδεικτικά μέσα και έγγραφα για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των διαγωνιζομένων που προβλέπονται στο ισχύον δίκαιο και κατά τρόπο σύμφωνο με αυτό;**

Στο πλαίσιο των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να αναφέρουν με σαφήνεια στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στα έγγραφα της σύμβασης τις απαιτούμενες πληροφορίες για τις ελάχιστες απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής και το/τα αποδεικτικό/-ά μέσο/-α αυτών καθώς και κάθε πληροφορία που αφορά τον τρόπο αξιολόγησής τους.

Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού, καθώς και της πλήρωσης των απαιτούμενων κριτηρίων επιλογής, η αναθέτουσα αρχή, ανεξάρτητα από το είδος σύμβασης, προσδιορίζει στα έγγραφα της σύμβασης τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο άρθρο 80, σε συνδυασμό με το Παράρτημα XI Μητρώα, καθώς και με το Παράρτημα XII Αποδεικτικά Μέσα για τα κριτήρια επιλογής του Προσαρτήματος Α του ν.4412/2016.

Οι απαιτήσεις τόσο των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής όσο και των αποδεικτικών μέσων κρίνονται με βάση την αρχή της αναλογικότητας. Όλες οι πληροφορίες πρέπει να συνδέονται με τα στοιχεία και τα κριτήρια που απαριθμούνται στα σχετικά άρθρα της Οδηγίας.

Στο σημείο αυτό ελέγχεται εάν αναφέρονται τα αποδεικτικά μέσα και έγγραφα για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των διαγωνιζομένων που προβλέπονται στο ισχύον δίκαιο και κατά τρόπο σύμφωνο με αυτό σύμφωνα με το προβλεπόμενο άρθρο 80 ν.4412/2016.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 80 ν.4412/2016

Πρότυπα τεύχη και υποδείγματα ΕΑΑΔΗΣΥ: Άρθρο 2.2.9.2 υποδείγματος διακήρυξης για συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, Άρθρο, 23 πρότυπου τεύχους διακήρυξης για συμβάσεις έργων και άρθρο 22 πρότυπου τεύχους διακήρυξης για συμβάσεις μελετών ([https://www.eaadhsy.gr/index.php/m-foreis/m-protypa?types\[0\]=1&tag_list_language_filter=el-GR](https://www.eaadhsy.gr/index.php/m-foreis/m-protypa?types[0]=1&tag_list_language_filter=el-GR))

Σημείο Ελέγχου 16: **Η διακήρυξη περιλαμβάνει τα στοιχεία που απαιτούνται ώστε οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν με σαφήνεια πώς να συντάξουν την προσφορά τους, πώς, πού, και πότε να την υποβάλλουν και για ποιους λόγους κινδυνεύει να απορριφθεί;**

Στο πλαίσιο της αρχής της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, η προκήρυξη θα πρέπει να περιλαμβάνει σαφείς όρους, οι οποίοι μπορούν να ερμηνευθούν μονοσήμαντα, δεν επιδέχονται διφορούμενων ερμηνειών, και από την απλή ανάγνωσή τους προκύπτει ξεκάθαρα ποια είναι η υποχρέωση των προσφερόντων και ποιες είναι οι ποινές αν δεν τις τηρήσουν.

Η προκήρυξη θα πρέπει να περιγράφει αναλυτικά και με σαφήνεια τον τρόπο με τον οποίο γίνονται αποδεκτές ή απορρίπτονται οι προσφορές των προσφερόντων. Ενδεικτικά, θα πρέπει να ορίζει την γλώσσα της προσφοράς, τα ελάχιστα στοιχεία δομής και αρίθμησης που απαιτούνται από την Αναθέτουσα Αρχή, τις προθεσμίες και τον τρόπο κατάθεσης των προσφορών, την υποχρεωτική απόρριψη προσφορών που περιέχουν ασάφειες, τον τρόπο με τον οποίο τηρείται η εμπιστευτικότητα των προσφορών (σφραγισμένοι φάκελοι ή κιβώτια, ή δείγματα κ.λπ.), τα διακριτικά γνωρίσματα κάθε προσφοράς κ.λπ.

Ελέγχεται εάν η διακήρυξη είναι σαφής όσον αφορά τον τρόπο και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς.

Ελέγχονται αν υπάρχουν υποδείγματα τεχνικής και οικονομικής προσφοράς των υποψήφιων οικονομικών φορέων.

Ελέγχεται εάν υπάρχει αναφορά στους λόγους απόρριψης των προσφορών, όπως αναφέρονται στο άρθρο 91 του ν. 4412/2016, και εξειδικεύονται περαιτέρω στο άρθρο 2.4.6 του υποδείγματος διακήρυξης για σύμβαση Προμηθειών / Υπηρεσιών της ΕΑΑΔΗΣΥ.

Σημείο Ελέγχου 17: Έχει συγκροτηθεί και τηρηθεί φάκελος δημόσιας σύμβασης;

Ελέγχεται η τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης.

Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να τηρούν «φάκελο δημόσιας σύμβασης» στον οποίο καταγράφεται η πρόοδος της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, είτε πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι. Αν η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης» τηρείται στον ηλεκτρονικό τόπο της διαδικασίας ανάθεσης.

Με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής ο φάκελος δημόσιας σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, περιλαμβάνει δε κατ' ελάχιστον:

- α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης,
- β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή αυτού,
- γ) στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης κατά τα άρθρα 49, 50, 51, 52,
- δ) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης,
- ε) τα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 53, και
- στ) όλα τα έγγραφα που είναι αναγκαία, ώστε η αναθέτουσα αρχή να είναι σε θέση να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων, και ιδίως:
  - αα) για την επικοινωνία με οικονομικούς φορείς και τις υπηρεσιακές κρίσεις,
  - ββ) για την προετοιμασία των εγγράφων της σύμβασης,
  - γγ) για τον διάλογο ή τη διαπραγμάτευση, εφόσον διεξήχθη,
  - δδ) για την επιλογή του αναδόχου και την ανάθεση της σύμβασης, και
  - εε) αντίγραφο της σύμβασης.

Ο φάκελος δημόσιας σύμβασης τηρείται για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία οριστικής παραλαβής της σύμβασης. Σε περίπτωση εκκρεμοδικίας αναφορικά με δημόσια σύμβαση ο σχετικός φάκελος τηρείται μέχρι το πέρας αυτής.

Πέραν των ανωτέρω, στις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου 45 του ν.4412/2016 παρατίθεται το ειδικότερο περιεχόμενο του φακέλου δημόσιας σύμβασης, για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, αντίστοιχα, το περιεχόμενο του οποίου υποδιαιρείται σε τρεις (3) υποφακέλους.

Στοιχεία ελέγχου: στοιχεία φακέλου δημόσιας σύμβασης.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρα 45 και 277 του ν.4412/2016.

2.2.2 Διαδικασία Ανάθεσης

Σημείο Ελέγχου 1: Οι διευκρινίσεις που δόθηκαν επί των τευχών διακήρυξης διασφαλίζεται ότι δεν τροποποιούν ουσιαδώς τους όρους της διακήρυξης αλλά απλά αποτελούν διευκρινήσεις ασαφών όρων;

Από το συνδυασμό των άρθρων 60 παρ. 3 και 67 παρ. 2 του ν. 4412/2016, προβλέπεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής, ενόσω διαρκεί η προθεσμία υποβολής προσφορών, να παρέχει πρόσθετες πληροφορίες ή διευκρινίσεις σχετικά με τους όρους της διακήρυξης, τις

προδιαγραφές ή οποιαδήποτε άλλα σχετικά δικαιολογητικά, εφόσον έχουν ζητηθεί εγκαίρως από τους οικονομικούς φορείς.

Η σχετική δυνατότητα της Αναθέτουσας Αρχής ασκείται, για τις μεν συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας άνω των ορίων, το αργότερο έως 6 ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών, για δε τις συμβάσεις κάτω των ορίων, το αργότερο έως 4 ημέρες πριν την λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών. Η ίδια προθεσμία προ 4 ημερών ισχύει και σε περίπτωση επισπευσμένης διαδικασίας.

Σε περίπτωση μη τήρησης των σχετικών προθεσμιών η αναθέτουσα αρχή οφείλει να παρατείνει την προβλεπόμενη προθεσμία υποβολής προσφορών. Η διάρκεια της παράτασης είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα των πληροφοριών που ζητήθηκαν. Όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν έχουν ζητηθεί έγκαιρα ή δεν έχουν σημασία για την προετοιμασία κατάλληλων προσφορών, δεν απαιτείται από τις αναθέτουσες αρχές να παρατείνουν τις προθεσμίες.

Η Αναθέτουσα Αρχή, τηρώντας τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης προς όλους τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς διευκρινίζει τυχόν ασάφειες ή αοριστίες που επισημαίνονται στους όρους της διακήρυξης. Οι παρεχόμενες διευκρινίσεις εντάσσονται στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και συμπληρώνουν τους όρους της διακήρυξης, δεσμεύοντας με το περιεχόμενό τους τους ενδιαφερόμενους να συμμετέχουν οικονομικούς φορείς. Η δε πράξη παροχής διευκρινίσεων είναι εκτελεστή και μπορεί να προσβληθεί από τους οικονομικούς φορείς.

Επισημαίνεται ότι οι παρεχόμενες διευκρινίσεις δεν δύναται να επιφέρουν ουσιώδεις τροποποιήσεις στο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης ή άλλες ουσιώδεις αλλαγές στους όρους της διαγωνιστικής διαδικασίας (πχ αλλαγή/μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας λήξης υποβολής και αποσφράγισης προσφορών).

Σε περίπτωση που με τις συμπληρωματικές πληροφορίες ή τις διευκρινίσεις επέρχονται σημαντικές αλλαγές στα έγγραφα της σύμβασης, τότε η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να παρατείνει την αρχικά προβλεφθείσα προθεσμία υποβολής προσφορών, κατά χρόνο ανάλογο της σπουδαιότητας των αλλαγών, καθώς και να προβεί στο σύνολο των απαιτούμενων διατυπώσεων δημοσιότητας, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών τους.

Επισημαίνεται ότι τυχόν ουσιώδεις τροποποιήσεις όρων της διακήρυξης, όπως π.χ. αλλαγή του κριτηρίου ανάθεσης ή της στάθμισης των κριτηρίων, οδηγούν σε ακύρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας και έναρξη νέας διαγωνιστικής διαδικασίας.

Ελέγχεται εάν οι τυχόν διευκρινίσεις που έχουν δοθεί αποτελούν ουσιώδη τροποποίηση όρων της Διακήρυξης. Σε περίπτωση που αποτελεί ουσιώδη τροποποίηση ελέγχεται αν έχει δοθεί ισόχρονη παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών.

Στοιχεία ελέγχου: Ερωτήσεις ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων και απαντήσεις Αναθέτουσας Αρχής σε σχέση με τη Διακήρυξη.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Αρθ. 24 και 46-47 του ν. 4412/2016

Το υπ' αριθμ. 4121/30-7-2020 έγγραφο της ΕΑΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ: ΩΡΗ9ΟΞΤΒ-2ΧΖ).

Άρθρα 60 παρ. 3, 67 παρ. 2, 121 παρ. 3 και 297 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

Άρθρο 132 ν. 4412/2016 και Κατευθυντήρια Οδηγία 22 ΕΑΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ 7ΜΥΤΟΞΤΒ-ΖΓΖ).

Άρθρο 24 σε συνδυασμό με αρ. 73 παρ. 4 περ. δ. Ν. 4412/2016. Άρθρο 262 και 305 Ν. 4412/2016.

Σημείο Ελέγχου 2: Η συγκρότηση των αναγκαίων συλλογικών οργάνων έγινε κατ' εφαρμογή των οικείων διατάξεων όσον αφορά τη σύνθεση και την εν γένει λειτουργία τους;

Ελέγχεται εάν τηρήθηκε το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την συγκρότηση συλλογικών οργάνων (αρ.221 ν.4412/2016, ΚΔΔ).

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 221 ν.4412/2016, ΚΔΔ

Σημείο Ελέγχου 3: Βεβαιώνεται η συμπλήρωση και ενημέρωση του φακέλου δημόσιας σύμβασης που τηρείται από την αναθέτουσα αρχή με τα στοιχεία που αφορούν στην ανάθεση της σύμβασης?

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει ότι ενημερώθηκε και συμπληρώθηκε ο τηρούμενος φάκελος δημόσιας σύμβασης με τα στοιχεία που αφορούν στο στάδιο ανάθεσης της σύμβασης (π.χ. διακήρυξη, προσφορές, πρακτικά αξιολόγησης, εγκριτικές αποφάσεις αποφαινόμενων οργάνων, τυχόν προδικαστικές προσφυγές / τυχόν ένδικα μέσα (αίτηση αναστολής / αίτηση ακύρωσης, αποφάσεις κατακύρωσης κ.λπ). (βλ. ερώτηση 9 στο κεφ. 2.2.)

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 45 ν. 4412/2016

Σημείο Ελέγχου 4: Περιλαμβάνονται στο φάκελο της σύμβασης α) τα πρακτικά Επιτροπών Αξιολόγησης των προσφορών των οικονομικών φορέων β) οι εγκριτικές αυτών αποφάσεις των αποφαινόμενων οργάνων της αναθέτουσας αρχής?

41

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει την ύπαρξη πρακτικών των Επιτροπών Αξιολόγησης για τα επιμέρους, κατά περίπτωση, στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας (δικαιολογητικά συμμετοχής/τεχνική προσφορά, οικονομική προσφορά, κατακύρωση), σύμφωνα με την περιγραφόμενη στην Διακήρυξη διαδικασία αξιολόγησης προσφορών, όπως επίσης την ύπαρξη των εγκριτικών αποφάσεων των αρμόδιων αποφαινόμενων οργάνων της αναθέτουσας αρχής.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 100 παρ.4, 103 παρ. 6, 105 Ν. 4412/2016.

Άρθρο 315, 316 Ν. 4412/2016.

Πρακτικά Επιτροπών Αξιολόγησης

Αποφάσεις Αναθέτουσας Αρχής

Σημείο Ελέγχου 5: Τηρήθηκαν οι προθεσμίες άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά πράξεων που εκδίδονται πριν τη σύναψη της σύμβασης;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει εάν τηρήθηκε η αναφερόμενη στη διακήρυξη διαδικασία και οι σχετικές προθεσμίες για την παροχή έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα άρθρα 360 επ. του ν . 4412/2016.

Οι ελάχιστες προθεσμίες ανά στάδιο είναι οι ακόλουθες :

1. Για προσφυγή κατά πράξης της Αναθέτουσας Αρχής:

(α) 10 ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα αν η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή τηλεομοιοτυπία ή

(β) δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, αν χρησιμοποιήθηκαν άλλα μέσα επικοινωνίας, άλλως, (γ) δέκα (10) ημέρες από την πλήρη, πραγματική ή τεκμαιρόμενη, γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα. Ειδικά για την άσκηση προσφυγής κατά προκήρυξης, η πλήρης γνώση αυτής τεκμαίρεται μετά την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση στο ΚΗΜΔΗΣ.

2. Για προσφυγή κατά παράλειψης, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπέντε (15) ημέρες από την επομένη της συντέλεσης της προσβαλλόμενης παράλειψης.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Βιβλίο IV ν. 4412/2016 (ειδικότερα άρ. 361, 364, 372).

Τεύχη Διακήρυξης.

Σημείο Ελέγχου 6: Βεβαιώνεται η έκδοση της απόφασης κατακύρωσης και η εν γένει τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 105 του ν.4412/16;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει εάν έχει εκδοθεί απόφαση κατακύρωσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 105 του Ν.4412/2016.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 105 του ν.4412/16.

Απόφαση Κατακύρωσης.

42

2.3 Έλεγχος Σχεδίου Σύμβασης

Σημείο Ελέγχου 1: Στην περίπτωση που υπάγεται η σύμβαση στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο;

Στην περίπτωση που η ελεγχόμενη σύμβαση έχει προϋπολογιζόμενη δαπάνη που υπερβαίνει το ποσό των 5.000.000 Ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, υπάγεται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 324 παρ. 1-3 του Ν. 4700/2020.

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει εάν η ελεγχόμενη σύμβαση υπάγεται καθ' υποκείμενο και κατά τη χρηματική της αξία στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Στην περίπτωση που υπάγεται, λαμβάνει την Πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με την οποία δεν κωλύεται η υπογραφή της σύμβασης και από την οποία προκύπτει ότι έχει ολοκληρωθεί ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 324 επ. Ν.4700/2020

Πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με την οποία δεν κωλύεται η υπογραφή της σύμβασης

Σημείο Ελέγχου 2: Τηρήθηκε η διαδικασία προέγκρισης σύμβασης από την ΕΥΣΤΑ σε περίπτωση που προβλέπεται από την ΥΑ Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του ΤΑΑ;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει:

- α) εάν έχει δοθεί σύμφωνη γνώμη της ΕΥΣΤΑ για την έγκριση της σύμβασης,
β) εάν η σύμβαση που υπεγράφη δεν έχει καμία ουσιώδη αλλαγή σε σχέση με το σχέδιο της σύμβασης επί του οποίου δόθηκε σύμφωνη γνώμη από την ΕΥΣΤΑ.

Προς τούτο ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής αντιπαραβάλλει το εγκεκριμένο από την ΕΥΣΤΑ σχέδιο της σύμβασης με το υπογεγραμμένο κείμενο της σύμβασης.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

ΥΑ ΣΔΕ, Διαδικασία Δ5.

Σημείο Ελέγχου 3: Το φυσικό αντικείμενο και οι λοιποί όροι υλοποίησης της σύμβασης ταυτίζεται με το φυσικό αντικείμενο και τους λοιπούς όρους υλοποίησης αντίστοιχα που αναφέρονται στη διακήρυξη ή στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει εάν το φυσικό αντικείμενο όπως περιγράφεται στη σύμβαση ταυτίζεται με το φυσικό αντικείμενο όπως περιελήφθη στη διακήρυξη.

Το ίδιο ισχύει και για τους λοιπούς όρους υλοποίησης της σύμβασης, όπως ενδεικτικά : η συνολική διάρκεια οι επιμέρους – ανά παραδοτέο – χρόνοι υλοποίησης , ο τόπος εκτέλεσης της σύμβασης, διαδικασία παρακολούθησης εκτέλεσης, διαδικασία υποβολής / παραλαβής παραδοτέων, τρόπος πληρωμής.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Έγγραφα Διακήρυξης και Σύμβασης.

Σημείο Ελέγχου 4: Η συμβατική διάρκεια και ο χρονικός προγραμματισμός της υλοποίησης συμφωνεί με τα σχετικά οριζόμενα στη διακήρυξη και την απόφαση ένταξης ;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει αν η προβλεπόμενη στη σύμβαση διάρκεια υλοποίησης του έργου, συμφωνεί με την προβλεπόμενη στη διακήρυξη διάρκεια και τον χρονικό προγραμματισμό υλοποίησης αυτής σύμφωνα με την απόφαση ένταξης.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Έγγραφα Διακήρυξης και Σύμβασης, ΤΔΕ.

Σημείο Ελέγχου 5: Το συμβατικό τίμημα ταυτίζεται με το ποσό που αναφέρεται στην απόφαση κατακύρωσης;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής αντιπαραβάλλει το αναγραφόμενο στη σύμβαση συμβατικό τίμημα με το αντίστοιχο ποσό που αναγράφεται στην απόφαση κατακύρωσης για να εξεταστεί η μεταξύ τους συμφωνία.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Έγγραφα Σύμβασης και Απόφαση Κατακύρωσης.

Σημείο Ελέγχου 6: Τηρήθηκαν οι διατυπώσεις δημοσιότητας μετά τη σύναψη της Σύμβασης; Έχει συνταχθεί σχέδιο του τυποποιημένου κατά περίπτωση εντύπου 3 κατά τον Κανονισμό (ΕΚ) 2015/1986 «Γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης» για τα αποτελέσματα της υπό σύναψη σύμβασης, επαρκώς και σύμφωνα με τις αντίστοιχες απαιτήσεις και έχει δημοσιευθεί καταλλήλως;

A) Για συμβάσεις αξίας άνω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, το αργότερο 30 ημέρες μετά τη σύναψη σύμβασης σε συνέχεια της σχετικής απόφασης ανάθεσης οι αναθέτουσες αρχές αποστέλλουν στην ΕΕΕΕ γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης.(Αρθ. 64 ν. 4412/2016)

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει εάν έχει δημοσιευθεί στην ΕΕΕΕ, εντός 30 ημερών από την σύναψη της σύμβασης, το τυποποιημένο κατά περίπτωση εντύπου κατά τον Κανονισμό (ΕΚ) 2015/1986 «Γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης» για τα αποτελέσματα της υπό σύναψη σύμβασης.

B) Ανάρτηση στο ΚΗΜΔΗΣ (για συμβάσεις άνω των 2.500 Ευρώ)

Οι συμβάσεις που αφορούν διαγωνισμούς, με εκτιμώμενη αξία σύμβασης άνω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την δημοσίευση της γνωστοποίησης του άρθρου 64 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 66 και την παρ. 2 του άρθρου 296 του ν. 4412/2016 και πριν την εκτέλεση οποιασδήποτε δαπάνης.

Τα συμφωνητικά που αφορούν διαγωνισμούς κάτω των κοινοτικών ορίων καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την υπογραφή τους και πριν την εκτέλεση οποιασδήποτε δαπάνης.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Σχέδιο του τυποποιημένου εντύπου 3 «Γνωστοποίησης συναφθείσας σύμβασης».

Άρθρο 64 και 294 Ν. 4412/2016,

Εκτελεστικός Κανονισμός ΕΚ 2015/1986

Άρθρο 10 παρ.1 η) της ΥΑ 76928/13-7-2021 (Β3075).

44

2.4 Έλεγχος⁷ υλοποίησης φυσικού και οικονομικού⁸ αντικείμενου του Έργου

Σημείο Ελέγχου 1: Βεβαιώνεται ότι, εάν υφίσταται τροποποίηση νομικής δέσμευσης, έχουν τηρηθεί τα οριζόμενα στην ΥΑ ΣΔΕ και στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών σχετικά με την προέγκριση από την ΕΥΣΤΑ;

Ο ελεγκτής εφόσον έχει επέλθει τροποποίηση νομικής δέσμευσης, βεβαιώνει ότι ο Φορέας Υλοποίησης υπέβαλε στην ΕΥΣΤΑ αίτημα για την χορήγηση προέγκρισης τροποποίησης της σύμβασης, πριν η τροποποίηση αυτή εγκριθεί από τα αρμόδια όργανά του, συνοδευόμενο από το σύνολο των απαιτούμενων για την εξέτασή του εγγράφων, καθώς και τυχόν συμπληρωματικά στοιχεία που ζητήθηκαν από την ΕΥΣΤΑ. Σχετικώς, βεβαιώνει την ύπαρξη θετικής γνώμης, καθώς και την υιοθέτηση τυχόν αλλαγών που επισημάνθηκαν από την ΕΥΣΤΑ, στο πλαίσιο έκδοσης της ανωτέρω, στην τροποποιημένη σύμβαση.

Επιπλέον, στην περίπτωση που η τροποποίηση της νομικής δέσμευσης επηρεάζει και στοιχεία της απόφασης ένταξης, εξετάζει και βεβαιώνει ότι ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία στην ΥΑ ΣΔΕ περί τροποποίησης της τελευταίας.

⁷ Τα στοιχεία που ελέγχονται θα πρέπει να αποτυπώνουν το συγκεκριμένο τμήμα του έργου, όπως ακριβώς υλοποιήθηκε και να ελέγχεται ότι η υλοποίηση έγινε σύμφωνα με τα οριζόμενα στην εν ισχύ σύμβαση. Σχετικώς επισυνάπτονται έγγραφα ολοκλήρωσης τμημάτων του έργου, βεβαιώσεις κλπ, εφόσον απαιτείται.

⁸ Ο ελεγκτής, κατά την επαγγελματική του κρίση και εφαρμόζοντας αποδεκτή μέθοδο εξαγωγής δείγματος, δύναται να ελέγξει τυχαίο δείγμα παραστατικών, εφόσον ο προς έλεγχο πληθυσμός είναι πολύ μεγάλος, και ως εκ τούτου δεν μπορεί να ελεγχθεί στο σύνολό του, και έχει παρόμοια χαρακτηριστικά. Κατά την κρίση του και εφόσον απαιτηθεί από την πορεία του ελέγχου δύναται να επεκτείνει, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο, το αρχικό δείγμα παραστατικών, προκειμένου να ενισχύσει το βαθμό βεβαιότητας για το εξαχθέν συμπέρασμα του ελέγχου του. Η μέθοδος δειγματοληψίας καταγράφεται στην Έκθεση Ελέγχου.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 5, παρ. 7 της ΥΑ 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498)

Σημείο Ελέγχου 1^Α: **Βεβαιώνεται ότι, εάν υφίσταται τροποποίηση νομικής δέσμευσης, αυτή έγινε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο οικείο θεσμικό πλαίσιο;**

Ο ελεγκτής, εφόσον έχει επέλθει τροποποίηση νομικής δέσμευσης, βεβαιώνει ότι ο Φορέας Υλοποίησης τροποποίησε τη σύμβαση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο οικείο θεσμικό πλαίσιο, συνεπώς βεβαιώνεται η νομιμότητα αυτής.

Περαιτέρω, επισκοπεί την τροποποίηση της σύμβασης σε σχέση με τις προβλέψεις της Απόφασης Ένταξης ως ίσχυε κατά τον χρόνο της τροποποίησης της σύμβασης, προκειμένου να βεβαιώσει ότι η τροποποίηση δεν έρχεται σε αντίθεση με την ισχύουσα (κατά τον χρόνο εκείνο) Απόφαση Ένταξης. Τέλος, βεβαιώνει ότι η τροποποιημένη σύμβαση έχει (επίσης) αναρτηθεί στο ΟΠΣ ΤΑ.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρ. 132 ή άρ. 337, Άρ. 324 επόμ, Άρ. 38 (ή 260 για συμβάσεις έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών στους πρώην εξαιρούμενους τομείς), Άρ. 147, 149, Άρ. 156, Άρ. 186 και συναφή άρθρα του Ν.4412/13

Σημείο Ελέγχου 2: **Βεβαιώνεται η έκδοση των τυχόν απαιτούμενων αδειοδοτήσεων και μελετών (χωροθέτησης, ΜΠΕ ή απαλλαγή απ' αυτές, εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι, κλπ.);**

Ο Ελεγκτής επισκοπεί τον φάκελο του έργου και επιβεβαιώνει ότι περιλαμβάνονται σε αυτόν οι απαιτούμενες αδειοδοτήσεις και οι φάκελοι απαλλοτρίωσης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση.

Επιπλέον, ο ελεγκτής επιβεβαιώνει ότι περιλαμβάνονται στον φάκελο και οι απαιτούμενες μελέτες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση.

Σημείο Ελέγχου 3: **Βεβαιώνεται ότι ο Φορέας Υλοποίησης παρακολουθεί την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με το συμβατικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης/κατασκευής αυτού και σε περιπτώσεις αποκλίσεων έχει προσδιορίσει διορθωτικά μέτρα και περίοδο συμμόρφωσης;**

Ο Ελεγκτής επιβεβαιώνει την τήρηση της συνολικής και των τμηματικών προθεσμιών υλοποίησης, λαμβάνοντας υπόψη το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, ως αποτυπώνεται στη σύμβαση. Σε περίπτωση αποκλίσεων ελέγχεται η σχετική αλληλογραφία μεταξύ Φορέα Υλοποίησης και παραχωρησιούχου για τη λήψη διορθωτικών μέτρων και την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με αυτά.

Εξετάζει επίσης εάν έχει επέλθει τροποποίηση της σύμβασης ως προς το εξεταζόμενο σημείο και βεβαιώνει τη συμμόρφωση με την προβλεπόμενη διαδικασία τροποποίησης της σύμβασης, καθώς και ότι οι τροποποιήσεις αυτές δεν θέτουν σε κίνδυνο την έγκαιρη και ικανοποιητική επίτευξη των εγκεκριμένων οροσήμων και στόχων του έργου και του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Σε κάθε περίπτωση, εξετάζει ότι ο φορέας υλοποίησης ενημερώνει εμπρόθεσμα την ΕΥΣΤΑ επί των ανωτέρω, με όλα τα προβλεπόμενα έγγραφα που τεκμηριώνουν την πορεία εξέλιξης του έργου (δελτίο ωρίμανσης, δελτίο παρακολούθησης υλοποίησης σύμβασης).

Σημείο Ελέγχου 4: Τηρήθηκε η διαδικασία πιστοποίησης/παραλαβής του φυσικού αντικειμένου σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου;

Ο Ελεγκτής επισκοπεί τα οριζόμενα στη σύμβαση προκειμένου να επιβεβαιώσει ότι τηρούνται οι προβλεπόμενες διαδικασίες πιστοποίησης του φυσικού αντικειμένου που ορίζονται στους όρους εκτέλεσης αυτής και στο άρθρο 4 της ΥΑ 373330 (Β' 6457/2021).

Ειδικά βεβαιώνει, αν απαιτείται, ότι έχουν υποβληθεί Εκθέσεις του Ανεξάρτητου Μηχανικού, στο προβλεπόμενο από την σύμβαση χρονοδιάγραμμα, και έχουν επικυρωθεί από αρμόδιο όργανο.

Εάν απαιτείται από τα πραγματικά περιστατικά, εξετάζει την ενεργοποίηση τυχόν ποινικών ρητρών κ.λπ.

Σημείο Ελέγχου 4^Α: Βεβαιώνεται ότι η υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου του έργου είναι σε συμφωνία με την απόφαση ένταξης και τα συμβατικά κείμενα;

Ο Ελεγκτής επισκοπεί τα οριζόμενα στη σύμβαση προκειμένου να επιβεβαιώσει τη συμφωνία με την Απόφαση Ένταξη, τα ειδικότερα οριζόμενα στο ΤΔΕ, καθώς και στα συμβατικά κείμενα.

Σημείο Ελέγχου 5: Βεβαιώνεται η τήρηση κανόνων δημοσιότητας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/241 της Στρατηγικής Επικοινωνίας & Δημοσιότητας και του Οδηγού Επικοινωνίας του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 (έμβλημα της ΕΕ, δήλωση ότι το έργο χρηματοδοτείται από το ΤΑΑ, κ.λ.π.);

Ο ελεγκτής εξετάζει την τήρηση των κανόνων δημοσιότητας (Υπαρξη πινακίδων πληροφόρησης, αναμνηστικές πλάκες λοιπό προωθητικό υλικό, χρήση των εγκεκριμένων λογοτύπων, του εμβλήματος της Ε.Ε και της δήλωσης χρηματοδότησης κ.λπ), σε συμφωνία και με τα οριζόμενα στον Οδηγό Επικοινωνίας Σχεδίου Ελλάδα 2.0 που βρίσκεται αναρτημένος στην επίσημη ιστοσελίδα του ΤΑΑ, καθώς και των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει ο ΦΥ και ρητά ορίζονται στο Παράρτημα Ι της Απόφασης Ένταξης του έργου.

Εφόσον απαιτηθεί, ο ελεγκτής διενεργεί επιτόπια επαλήθευση προς επιβεβαίωση της τήρησης των κανόνων δημοσιότητας.

Σημείο Ελέγχου 6: Έχουν υποβληθεί τα Δελτία Παρακολούθησης Υλοποίησης Σύμβασης και η σχετική τεκμηρίωση στο ΟΠΣ ΤΑ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών, στα οποία καταγράφονται τα στοιχεία του εκτελεσθέντος φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου καθώς και στοιχεία που τεκμηριώνουν την πορεία εξέλιξης του έργου, τυχόν καθυστερήσεις/ εμπλοκές και διορθωτικά μέτρα (εφόσον απαιτούνται) ;

Ο ΑΕ επισκοπεί το ΟΠΣ ΤΑ προκειμένου να επιβεβαιώσει ότι έχουν υποβληθεί τα απαιτούμενα Δελτία Παρακολούθησης Υλοποίησης Σύμβασης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη Διαδικασία Δ6 του Εγχειριδίου Διαδικασιών του ΟΠΣ ΤΑ.

Σημείο Ελέγχου 7: Βεβαιώνεται ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες του έργου που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ:

7.1 - αφορούν αποκλειστικά το ενταγμένο έργο στο ΤΑΑ και την αντίστοιχη σύμβαση;

Ο ΑΕ ελέγχει το σύνολο των πραγματοποιηθέντων δαπανών του έργου προκειμένου να βεβαιώσει ότι αυτές αφορούν το ενταγμένο έργο στο ΤΑΑ και προβλέπονται στην αντίστοιχη σύμβαση. Για το σκοπό αυτό επισκοπεί την Απόφαση Ένταξης του έργου και το ΤΔΕ αυτού, τη σύμβαση και το σύνολο των αποδεικτικών εγγράφων που συνοδεύουν τη δαπάνη. Ειδικότερα, ελέγχεται ότι τα τιμολόγια και λοιπά παραστατικά της δαπάνης αντιστοιχούν στην ελεγχόμενη σύμβαση και στον ανάδοχο (ή στον υπεργολάβο/ους αυτής), η περιγραφή αντιστοιχεί σε φυσικό αντικείμενο-παραδοτέο της σύμβασης και ότι τα ποσά των παραστατικών προβλέπονται στον συμβατικό προϋπολογισμό του παραδοτέου που έχει παραληφθεί.

7.2 - υποστηρίζονται από εξοφλημένο τιμολόγιο ή από λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας τα οποία είναι πλήρη και ορθά όσον αφορά το περιεχόμενό τους;

Ελέγχεται ο φάκελος πληρωμής που τηρείται στον Φορέα Υλοποίησης προκειμένου να επιβεβαιωθεί ότι κάθε δαπάνη υποστηρίζεται από εξοφλημένα παραστατικά ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας τα οποία είναι ορθά και πλήρη, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4308/2014 (251/Α') «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις». Ομοίως ελέγχονται τα αποδεικτικά ηλεκτρονικών εντολών πληρωμής, καθώς και η σχετική βεβαίωση ή άλλο έγγραφο από το οποίο προκύπτει το IBAN του αναδόχου.

7.3 - έχουν πραγματοποιηθεί εντός της επιλέξιμης περιόδου και του χρονοδιαγράμματος της σύμβασης;

Ελέγχεται ότι η ημερομηνία έκδοσης του τιμολογίου και των λοιπών παραστατικών εγγράφων (π.χ Δελτία Αποστολής) αντιστοιχούν στην επιλέξιμη περίοδο του ΤΑΑ και βρίσκονται σε συμφωνία με το συμβατικό χρονοδιάγραμμα και τις πιθανές τροποποιήσεις αυτού.

7.4 - είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το ΤΑΑ;

Ο ΑΕ επισκοπεί τον φάκελο του έργου, προκειμένου να βεβαιώσει στις δαπάνες που βαρύνουν το έργο για χρηματοδότηση από το ΤΑΑ δεν περιλαμβάνονται πρόστιμα, τυχόν χρηματοοικονομικές κυρώσεις ή άλλες μη επιλέξιμες σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 της ΥΑ ΣΔΕ με αρ. 119126/2021 (ΦΕΚ Β' 4498).

7.5 - αντιστοιχούν σε υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο;

Ο ΑΕ ελέγχει την αντιστοίχιση των δαπανών με το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο το οποίο προσδιορίζεται στην Απόφαση Ένταξης, στο ΤΔΕ, στη σύμβαση και στο ΤΔΣ, ως ορίζεται στη Διαδικασία Δ6 του Εγχειριδίου Διαδικασιών.

Ειδικότερα ελέγχεται ότι οι δαπάνες αφορούν σε προϊόντα, υπηρεσίες ή έργα της σύμβασης, τα οποία έχουν παραδοθεί και παραληφθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πλαίσιο της σύμβασης.

Στην περίπτωση που απαιτηθεί επιτόπιος έλεγχος κατασκευών, ο ΑΕ προβαίνει σε μακροσκοπικό έλεγχο σε επίπεδο εμφανών κατασκευαστικών ενοτήτων - τμημάτων του έργου, εξετάζοντας παράλληλα την έγκριση των επιμετρήσεων και την ενσωμάτωση υλικών επί τόπου.

Σημείο Ελέγχου 8: Υπάρχει χωριστή λογιστική μερίδα για το έργο ή έχουν δημιουργηθεί άλλοι μέθοδοι όπως καθορισμένα κέντρα κόστους που επιτρέπουν την ταυτοποίηση των δαπανών που κατανέμονται στο έργο;

Ο ΑΕ ελέγχει ότι τηρείται διακριτή λογιστική μερίδα από τον Φορέα Υλοποίησης ή εφαρμόζει άλλη μέθοδος, η οποία επιτρέπει με ισοδύναμο τρόπο την τη διάκριση των δαπανών και των επιχορηγήσεων εκάστου έργου που υλοποιεί.

Σημείο Ελέγχου 9: Βεβαιώνεται ότι τα στοιχεία του οικονομικού αντικειμένου, όπως αυτό έχει αποτυπωθεί στο ΟΠΣ ΤΑ συμφωνούν με τα τηρούμενα στοιχεία στη λογιστική μερίδα του έργου;

Ο ΑΕ ελέγχει τις καταχωρήσεις δαπανών που έχουν δηλωθεί στο ΟΠΣ ΤΑ (Εντύπο Δ6_Ε2 του Εγχειριδίου Διαδικασιών ΤΑΑ) με τις αντίστοιχες δαπάνες που περιλαμβάνονται στη λογιστική μερίδα του έργου, προκειμένου να επαληθεύσει την συμφωνία των στοιχείων του οικονομικού αντικειμένου που δηλώνονται στο ΟΠΣ ΤΑ και υποστηρίζονται από τα αντίστοιχα παραστατικά και δικαιολογητικά έγγραφα.

2.5 Έλεγχος ολοκλήρωσης του Έργου

Η εν λόγω ενότητα προσεγγίζεται ελεγκτικά, αναλογικά των αναφερόμενων στα προηγούμενα σημεία ελέγχου.

2.6 Έλεγχος επίτευξης ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου

Σημείο Ελέγχου 1: Βεβαιώνεται η ικανοποιητική επίτευξη των του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής επιβεβαιώνει την ικανοποιητική επίτευξη του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πτυχές για την ικανοποιητική επίτευξη αυτού που ορίζονται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση του ΕΣΑΑ και τις σχετικές με το Ορόσημο/Στόχο επιχειρησιακές ρυθμίσεις. Η εξαγωγή ελεγκτικού συμπεράσματος επί του συγκεκριμένου σημείου προκύπτει με βάση τα αποτελέσματα της εξέτασης των ενοτήτων που έχουν προηγηθεί, και για την υποστήριξή του παρέχεται σύντομη συνθετική παρουσίαση των λόγων που οδηγούν στην επιβεβαίωση της ικανοποιητικής επίτευξης του Ο/Σ, με αξιοποίηση επιμέρους συμπερασμάτων των προηγηθέντων ενοτήτων. Εφόσον η εξέλιξη του/των έργου/έργων που συνεισφέρουν στο Ορόσημο/Στόχο κατά το χρόνο διενέργειας του ελέγχου, υπερβαίνει το στάδιο επίτευξης αυτού, ο Ελεγκτής εξετάζει και τα σημεία ελέγχου που αφορούν στην υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου/έργων, χωρίς ωστόσο τυχόν μη επιβεβαίωση των σημείων αυτών να επηρεάζει την βεβαίωσή του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου υπό τον όρο ότι το εξεταζόμενο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο δεν περιλαμβάνεται ή αποτελεί ουσιώδη όρο της επίτευξης του Οροσήμου και σε κάθε περίπτωση δεν αναιρεί την επίτευξη του.

48

3. Έλεγχος μη ύπαρξης ενδείξεων⁹ απάτης¹⁰

Σημείο Ελέγχου 1: Επιβεβαιώνεται η πρόβλεψη αναλογικών μέτρων από τον ελεγχόμενο φορέα προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος εντοπισμού παρατυπίας¹¹ που περιέχει ένδειξη απάτης;

⁹ Υποψία ότι μια παρατυπία υποκρύπτει πρόθεση.

¹⁰ Για τον ορισμό της απάτης τονίζεται ο συνδυασμός τριών πτυχών: παρατυπία, πρόθεση και επιζήμιες επιπτώσεις μιας πράξης ή παράλειψης. Η απάτη διακρίνεται από το γενικότερο όρο «παρατυπία», καθώς εμπεριέχει τη συνιστώσα της πρόθεσης (δόλου). Αναφέρεται ότι η απάτη είναι νομικός χαρακτηρισμός μιας πράξης βάσει του ποινικού δικαίου, για την οποία αποφαίνονται οι δικαστικές αρχές. Επομένως, οι φορείς που έχουν οριστεί στο πλαίσιο του ΣΔΕ ΤΑΑ δεν μπορούν να χαρακτηρίσουν μια πράξη με τα παραπάνω στοιχεία ως «απάτη». Ωστόσο, μπορούν να ανιχνεύσουν πραγματικά περιστατικά ή λίαν ύποπτες περιστάσεις που υποδηλώνουν την ύπαρξη παρατυπιών και, κατ' επέκταση, πιθανής απάτης.

¹¹ Κάθε παράβαση του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

Ο ελεγκτής στο πλαίσιο των συνεντεύξεων κατανόησης που διενεργεί και εξοικειώσής του με το περιβάλλον του ελεγχόμενου φορέα και έργου, ενημερώνεται κατανόηση και επαγρύπνηση του ΦΥ σε θέματα εντοπισμού παρατυπιών που περιέχουν ένδειξη απάτης. Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου, ο ελεγκτής επισκοπεί τα Τεύχη Διακήρυξης, τη Σύμβαση, τις αποφάσεις συγκρότησης των Επιτροπών Αξιολόγησης, Ενστάσεων και Παραλαβής των Έργων ευθύνης του, τα στοιχεία υλοποίησης του Έργου και τυχόν πορίσματα ελέγχου που έχουν διενεργήσει άλλες ελεγκτικές αρχές, προς εντοπισμό σημείων, μέτρων ή και ενεργειών που δύνανται να αποτρέπουν τον κίνδυνο εντοπισμού περιπτώσεων παρατυπιών με ένδειξη απάτης, είτε ελέγχει την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων. Ενδεικτικά, τέτοιο μέτρο μπορεί να είναι και η εκπαίδευση του προσωπικού του ελεγχόμενου φορέα σε θέματα εντοπισμού παρατυπιών που περιέχουν ένδειξη απάτης και η ενίσχυση της κατανόησης και εξοικείωσης των εμπλεκόμενων στην πρόληψη τέτοιων φαινομένων.

Συναφώς, εξετάζει την ύπαρξη και στελέχωση Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου εντός του Υπουργείου Ευθύνης, την έκδοση σχετικού Κανονισμού Λειτουργίας της Μονάδας, καθώς και την έκδοση Εγχειριδίου Εσωτερικών Ελέγχων της Μονάδας. Επίσης, εξετάζει λοιπές Οδηγίες και Κατευθύνσεις που έχουν εκδοθεί προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της κατανόησης των εμπλεκόμενων στελεχών σε θέματα «σοβαρών παρατυπιών», καθώς και των μέτρων πρόληψης, εντοπισμού και αντιμετώπισης παρατυπιών που περιέχουν ένδειξη απάτης (π.χ. συμμετοχή σε εκπαιδευτικές ημερίδες, οδηγίες, παρουσιάσεις, συμμετοχή σε δίκτυο ενημέρωσης για θέματα απάτης, ανάπτυξη εγχειριδίου υλοποίησης έργων ΤΑΑ και αντιμετώπισης «σοβαρών παρατυπιών»). Επιπλέον, εξετάζει την τυχόν ανάπτυξη πολιτικής δεοντολογίας ή και εξειδικευμένης στρατηγικής κατά της απάτης και προσέγγισης αξιολόγησης των κινδύνων, εντός της δράσης του ΥΕ.

Επιπλέον, εξετάζει, προς ενίσχυση της διασφάλισής του, εάν ο Ανάδοχος ή ο Εργολάβος ή ο Παραχωρησιούχος, αναλόγως του έργου, διαθέτει Κώδικα Επιχειρηματικής Δεοντολογίας, ο οποίος καθοδηγεί στη διαμόρφωση ορθών επιχειρηματικών και επαγγελματικών συμπεριφορών, χαράσσοντας ξεκάθαρες κατευθυντήριες γραμμές σε θέματα (μεταξύ άλλων) ακεραιότητας, επιχειρηματικής ηθικής και σύγκρουσης συμφερόντων, ώστε όλοι οι εργαζόμενοι, οι προμηθευτές και οι συνεργάτες αυτού να μοιράζονται τις ίδιες βασικές αρχές και αξίες. Συναφώς, ο ελεγκτής δύναται να αναζητήσει στοιχεία διασφάλισης επί του εξεταζόμενου σημείου και στη σύμβαση του Ανεξάρτητου Μηχανικού, εάν προβλέπεται, και στην εν γένει εταιρική δομή αυτού, ιδίως δε εάν διαθέτει Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας και Πολιτική κατά της Διαφθοράς ή και Κώδικα Δεοντολογίας που να αποτυπώνει τις αποδεκτές επαγγελματικές, ηθικές, οικονομικές και κοινωνικές αξίες της εταιρείας, και να αναφέρεται σε θέματα σύγκρουσης συμφερόντων.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Implementing the Recovery and Resilience Facility - A general risk framework (Ares(2023) 6053672/6-9-20230

ANTI-FRAUD ADVICE for EU funded environmental investment projects in particular under the Recovery and Resilience Facility (Ares(2022) 7585403/3-11-2022)

ANTI-FRAUD ADVICE for the purchase of IT hardware and software under EU funded projects (Ares(2022) 5216701/18-7-2022)

Στρατηγική κατά της Απάτης της ΕΥΣΤΑ: https://greece20.gov.gr/wp-content/uploads/2021/11/Stratigiki_Kata_tis_apatis_EYSTA.pdf

ΥΑ ΣΔΕ/Διαδικασίες Δ12 και Δ13.

Σημείο Ελέγχου 2: Επιβεβαιώνεται από τον μακροσκοπικό έλεγχο των δικαιολογητικών δαπανών που διενεργήθηκε υπό την ενότητα 2.4, ότι δεν προκύπτουν ασυνέπειες που ενδεχομένως εγείρουν θέμα

"υπόνοιας απάτης" που σχετίζεται με το αν τα δικαιολογητικά του ελεγχόμενου είναι αληθή και ανταποκρίνονται στις πραγματικές δαπάνες, καθώς και με την τήρηση των προδιαγραφών της σύμβασης;

Ο ελεγκτής επί τη βάση της εργασίας που έχει διενεργήσει και του υλικού που έχει επισκοπήσει αποφαίνεται σχετικά. Ο ελεγκτής για την εν λόγω εργασία του λαμβάνει υπόψη τον σχετικό Οδηγό της OLAF περί εντοπισμού πλαστών εγγράφων στον τομέα των διαρθρωτικών ενεργειών που έχει προστιθέμενη αξία και για το ΤΑΑ και είναι αναρτημένος στη ιστοσελίδα του ΤΑΑ, όπου στην ενότητα «2. Κόκκινες σημαίες» αυτού, δίνονται χαρακτηριστικά παραδείγματα εγγράφων τα οποία παρεκκλίνουν από τυποποιημένα και γενικώς αποδεκτά υποδείγματα εντύπων και τα οποία, αν εντοπιστούν, πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω ελέγχου.

Επιπλέον, λαμβάνει υπόψη το Ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τους δείκτες απάτης για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ (COCOF 09/0003/00-EL) που έχει, επίσης, προστιθέμενη αξία και για το ΤΑΑ, όπου παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος των γενικά αναγνωρισμένων μορφών απάτης και σχετικοί δείκτες απάτης («κόκκινες σημαίες») στις συμβάσεις.

Σημείο Ελέγχου 3: Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός παρατυπίας που περιέχει ένδειξη απάτης;

Λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες που διενεργήθηκαν για το σημείο (1) και (2), ο ελεγκτής βεβαιώνει τον μη εντοπισμό σχετικής παρατυπίας.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

ΥΑ ΣΔΕ/ Διαδικασίες Δ8 και Δ12.

50

4. Έλεγχος μη διπλής χρηματοδότησης

Σημείο Ελέγχου 1: Διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλο Ταμείο ή και Πρόγραμμα της Ένωσης;

Ο ελεγκτής στο πλαίσιο των συνεντεύξεων κατανόησης που διενεργεί και εξοικείωσής του με το περιβάλλον του ελεγχόμενου φορέα και έργου, ενημερώνεται για λοιπά συναφή έργα που υλοποιούνται υπό την ευθύνη του ελεγχόμενου ΦΥ ή μη.

Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου, ο ελεγκτής επισκοπεί τις σχετικές Διαδικασίες του ελεγχόμενου φορέα, τα Τεύχη Διακήρυξης, τη σύμβαση, το ΤΔΕ καθώς και τα στοιχεία υλοποίησης του Έργου προς εντοπισμό σημείων, μέτρων ή και ενεργειών που δύνανται να διασφαλίζουν τη μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλα Ταμεία ή/και προγράμματα της Ένωσης, είτε ελέγχει την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.

Περαιτέρω, ο Ελεγκτής επισκοπεί την ελεγχόμενη σύμβαση, λοιπά κείμενα που ενδεχομένως καθορίζουν το πλαίσιο υλοποίησης αυτής και λοιπά στοιχεία του φ/α του Έργου προς εντοπισμό σημείων, μέτρων ή και ενεργειών που δύνανται να διασφαλίζουν τη μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλα Ταμεία ή/και προγράμματα της Ένωσης, και ελέγχει την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.

Τέτοια μέτρα μπορεί να είναι:

- α) η διακριτικότητα των εγκεκριμένων εργασιών προς χρηματοδότηση από το ΤΑΑ με λοιπά έργα/τμήματα έργων,
- β) ο διαχωρισμός των δαπανών ανά πηγή χρηματοδότησης με τρόπο ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος αυτών κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και η τήρηση διακριτής λογιστικής μερίδας σε επίπεδο έργου,
- γ) η πρόβλεψη διαφορετικών εμπλεκόμενων για τον σχεδιασμό, τις προδιαγραφές, την πιστοποίηση, την επαλήθευση, τον έλεγχο, την έγκριση των εργασιών υλοποίησης και πληρωμής του έργου,

δ) η αξιοποίηση των αναφορών του ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ ή/και λοιπών βάσεων δεδομένων που χρησιμοποιεί ο φορέας υλοποίησης προκειμένου να ελέγχεται η πιθανότητα διπλής χρηματοδότησης.

Ο ελεγκτής στο πλαίσιο του ελέγχου δύναται να διενεργεί έλεγχο των δαπανών της ελεγχόμενης σύμβασης, επισκοπώντας τα στοιχεία που συνοδεύουν έκαστη δαπάνη. Ο ελεγκτής αναζητά πηγές και αξιοποιεί αναφορές/πληροφοριακά συστήματα που δύνανται να αξιοποιηθούν σε διασταυρωτικούς ελέγχους προς διασφάλιση της μη διπλής χρηματοδότησης της ίδιας δαπάνης από άλλα Ταμεία ή/και προγράμματα της Ένωσης.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

ΥΑ ΣΔΕ/Διαδικασίες Δ1 και Δ6 .

Σημείο Ελέγχου 2: Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός περίπτωσης διπλής χρηματοδότησης από άλλο Ταμείο της Ένωσης;

Λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες που διενεργήθηκαν για το σημείο (1), ο ελεγκτής βεβαιώνει τον μη εντοπισμό σχετικής παρατυπίας.

5. Έλεγχος μη σύγκρουσης συμφερόντων

Σημείο Ελέγχου 1: Διασφαλίζεται¹² ότι ο Φορέας Υλοποίησης / η αναθέτουσα αρχή λαμβάνουν αναλογικά μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση περιπτώσεων συγκρούσεων συμφερόντων που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας και της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 24 και 262 του ν.4412/2016;

51

Σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4412/2016 οι αναθέτουσες αρχές απαιτείται να καταβάλλουν προσπάθειες για την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων κατά της σύγκρουσης συμφερόντων. Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει οποιαδήποτε κατάσταση στην οποία μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής (ή και εξωτερικοί συνεργάτες) που συμμετέχουν στη διαδικασία δύναται να περιέλθουν και να τεθεί σε αμφισβήτηση η αδιάβλητη υλοποίηση της διαδικασίας. Οι κανόνες δεν προσδιορίζουν τις διασφαλίσεις που πρέπει να χρησιμοποιούνται. Ωστόσο, μπορούν να αναπτυχθούν ορισμένες κοινές πρακτικές.

Για παράδειγμα, μπορεί να ζητηθεί από το σύνολο των αρμόδιων για τις δημόσιες συμβάσεις υπαλλήλων να υπογράψουν δήλωση προκειμένου να επιβεβαιώσουν ότι στο πλαίσιο των καθηκόντων που αναλαμβάνουν σχετικά με την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων δεν έχουν κοινό ή αντικρουόμενο συμφέρον με οποιονδήποτε συμμετέχοντα προσφέροντα ή εάν διαπιστώσουν ότι έχουν, θα το δηλώσουν αμελητί στον ιεραρχικά ανώτερό τους,

¹² Προς την επιβεβαίωση των ελεγχόμενων λαμβάνονται υπόψη και τα αναφερόμενα στο έγγραφο της OLAF «Εντοπισμός συγκρούσεων συμφερόντων σε διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για διαρθρωτικές δράσεις. Πρακτικός οδηγός για διαχειριστές», όπου δίνονται χαρακτηριστικά παραδείγματα κινδύνων που συνδέονται με σύγκρουση συμφερόντων κατά την διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προσφορών, αξιολόγησης αυτών και τελικής απόφασης, και εγείρουν σχετική υπόνοια ύπαρξης.

προκειμένου να αξιολογήσει τον κίνδυνο επηρεασμού της επαγγελματικής κρίσης τους και να λάβει κατάλληλα και αναλογικά μέτρα για τον περιορισμό του κινδύνου αυτού.

Επισημαίνεται ότι ζήτημα σύγκρουσης συμφερόντων μπορεί να ανακύψει και κατά το σχεδιασμό και την προετοιμασία της διαδικασίας, καθώς και της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης. Σε περίπτωση επομένως που ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση έχει παράσχει συμβουλές στην αναθέτουσα αρχή είτε στο πλαίσιο διενέργειας προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά (αρθ. 46 του ν. 4412/2016) είτε έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας σύνταξης τευχών διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα στα στάδια προετοιμασίας αυτού.

Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου, ο ελεγκτής επισκοπεί τα Τεύχη Διακήρυξης, τη σύμβαση, το ΤΔΕ, το ΤΔΣ καθώς και λοιπά στοιχεία υλοποίησης του Έργου προς εντοπισμό σημείων, μέτρων ή και ενεργειών προς την κατεύθυνση της διασφάλισης της αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων, είτε σε μεταγενέστερο στάδιο ελέγχει την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.

Ενδεικτικά, ο ελεγκτής επισκοπεί και βεβαιώνει:

- α) ότι το προσωπικό του ΦΥ ή και του ΥΕ έχουν υποβάλει Υπεύθυνη Δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων,
- β) ότι έχουν καταχωρηθεί στοιχεία πραγματικών δικαιούχων στο ΟΠΣ ΤΑ, με τη σχετική τεκμηρίωση,
- γ) ότι τυχόν συλλογικά όργανα (π.χ. Επιτροπές Παρακολούθησης και Παραλαβής) που συγκροτήθηκαν συμμορφώνονται με τις οικείες διατάξεις όσον αφορά τη σύνθεση και την εν γένει λειτουργία τους και εξετάζει τις σχετικές δηλώσεις μη σύγκρουσης συμφερόντων των ανωτέρω,
- δ) διαπιστώνει ότι κατά το χρόνο του διαγωνισμού, εάν ισχύει, τυχόν πρόσθετες πληροφορίες ή διευκρινήσεις σχετικά με τους όρους της διακήρυξης, τις προδιαγραφές ή οποιαδήποτε άλλα σχετικά δικαιολογητικά, κοινοποιήθηκαν σε όλους τους ενδιαφερόμενους.

Επιπλέον, ο ελεγκτής στο πλαίσιο των συνεντεύξεων κατανόησης που διενεργεί και εξοικειώσής του με το περιβάλλον του ελεγχόμενου φορέα και έργου, εξετάζει, προς ενίσχυση της διασφάλισής του, εάν ο Ανάδοχος ή και ο Εργολάβος ή και ο Παραχωρησιούχος, κατά περίπτωση, διαθέτει Κώδικα Επιχειρηματικής Δεοντολογίας, ο οποίος καθοδηγεί στη διαμόρφωση ορθών επιχειρηματικών και επαγγελματικών συμπεριφορών, χαράσσοντας ξεκάθαρες κατευθυντήριες γραμμές σε θέματα (μεταξύ άλλων) ακεραιότητας, επιχειρηματικής ηθικής και σύγκρουσης συμφερόντων, ώστε όλοι οι εργαζόμενοι, οι προμηθευτές και οι συνεργάτες αυτού να μοιράζονται τις ίδιες βασικές αρχές και αξίες. Συναφώς, ο ελεγκτής δύναται να αναζητήσει στοιχεία διασφάλισης επί του εξεταζόμενου σημείου και στη σύμβαση του Ανεξάρτητου Μηχανικού, εάν υπάρχει, και στην εν γένει εταιρική δομή αυτού, ιδίως δε εάν διαθέτει Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας και Πολιτική κατά της Διαφθοράς ή και Κώδικα Δεοντολογίας που να αποτυπώνει τις αποδεκτές επαγγελματικές, ηθικές, οικονομικές και κοινωνικές αξίες της εταιρείας, και να αναφέρεται σε θέματα σύγκρουσης συμφερόντων.

Σημείο Ελέγχου 1^Α: Βεβαιώνεται η λήψη αναλογικών μέτρων για την πρόληψη, εντοπισμό και επανόρθωση περιπτώσεων συγκρούσεων συμφερόντων και κατά την υλοποίηση και παραλαβή των παραδοτέων της σύμβασης

Αναλόγως του σταδίου εξέλιξης του έργου κατά τη φάση του ελέγχου, ο ΑΕ θα πρέπει να βεβαιώσει ότι αναλογικά μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση περιπτώσεων συγκρούσεων συμφερόντων λαμβάνονται από τον Φορέα Υλοποίησης και κατά το στάδιο υλοποίησης του έργου ιδίως σε ότι αφορά την πιστοποίηση και παραλαβή από την Αναθέτουσα Αρχή των φάσεων/παραδοτέων του έργου.

Περαιτέρω, και εφόσον στο έργο ενεργεί και Ανεξάρτητος Μηχανικός (ΑΜ), ο ελεγκτής επισκοπεί τη σύμβαση αυτού για την πρόβλεψη σχετικής ρήτρας ανεξαρτησίας και διενεργεί δειγματοληπτική επαλήθευση αυτής, επί τη βάση π.χ. μίας αίτησης πληρωμής που υπεβλήθη στην αρμόδια Υπηρεσία και συνοδεύεται από τη επαλήθευση του ΑΜ. Σχετικώς, εξετάζονται οι δημοσιονομικοί παράγοντες που συμμετείχαν στην αξιολόγηση, θετική εισήγηση και εξόφληση ενός αιτήματος πληρωμής αναδόχου/εργολάβου.

Σημείο Ελέγχου 2: Σε περίπτωση που εντοπίστηκε περίπτωση συνδρομής κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων, εφαρμόστηκαν οι προβλεπόμενες στο Νόμο διαδικασίες αντιμετώπισής της;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει α) εάν η αναθέτουσα αρχή αποφάνθηκε αιτιολογημένα περί της συνδρομής ή μη κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων, και β) εάν η αναθέτουσα αρχή ενημέρωσε σχετικά την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και έλαβε αμελλητί τα κατάλληλα μέτρα, προς διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και προς αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Τέτοιο μέτρο μπορεί να είναι η εξαίρεση του συγκεκριμένου προσώπου από οποιαδήποτε συμμετοχή στη σχετική διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφαρμοζόμενων και των διατάξεων των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 7 του Ν. 2690/1999 (Α' 45). Εάν παρόλα αυτά η σύγκρουση συμφερόντων δεν είναι δυνατόν να αρθεί με άλλον τρόπο, ο υποψήφιος ή προσφέρων, ο οποίος σχετίζεται με αυτή, αποκλείεται από τη διαδικασία, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στην περίπτωση δ' της παρ. 4 του άρθρου 73 Ν.4412/2016.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 24 και 262 Ν. 4412/2016.

Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για την αποφυγή και τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων στο πλαίσιο του Δημοσιονομικού Κανονισμού» (2021/C 121/01): [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409\(01\)&from=EL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409(01)&from=EL)

Έγγραφο της OLAF «Εντοπισμός συγκρούσεων συμφερόντων σε διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για διαρθρωτικές δράσεις. Πρακτικός οδηγός για διαχειριστές»:

ΥΑ ΣΔΕ/Διαδικασίες Δ5, Δ10 και Δ20.

Σημείο Ελέγχου 3: Το προσωπικό του Φορέα Υλοποίησης που απασχολείται σε δραστηριότητες που αφορούν στην διαδικασία ανάθεσης, στην υλοποίηση έργων, στην παρακολούθηση και στις πληρωμές, καθώς και εξωτερικά στελέχη που ενδεχομένως αξιοποιεί για αυτές τις δραστηριότητες, έχουν υποβάλει δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων;

Ο ανεξάρτητος ελεγκτής εξετάζει το σχετικό μητρώο που τηρεί ο Φορέας Υλοποίησης και λαμβάνει γνώση των δηλώσεων μη σύγκρουσης συμφερόντων του προσωπικού και των τυχόν εξωτερικών στελεχών που απασχολούνται στον έλεγχο/έγκριση ΤΔΕ και στο σύνολο ενεργειών υλοποίησης του έργου, στην παρακολούθηση, στις επαληθεύσεις, ελέγχους και

στις πληρωμές του έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τα στοιχεία που συλλέγονται στο πλαίσιο της Διαδικασίας Δ20 του Εγχειριδίου διαδικασιών.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Άρθρο 24 και 262 Νόμου 4412/2016.

ΥΑ ΣΔΕ/ Διαδικασίες Δ5, Δ10 και Δ20.

Σημείο Ελέγχου 4: Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός πιθανής περίπτωσης σύγκρουσης συμφερόντων;

Λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες που διενεργήθηκαν για τα σημεία (1) έως (3) και προκειμένου ο ελεγκτής να βεβαιώσει τη μη ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων κατά τη διαδικασία ανάθεσης και υλοποίησης της εξεταζόμενης σύμβασης, προχωρά σε δικούς του διασταυρωτικούς ελέγχους, καθώς η επισκόπηση και μόνο των σχετικών ΥΔ μη σύγκρουσης συμφερόντων των δημοσιονομικών παραγόντων δεν συνιστά μέτρο επαλήθευσης και συνεπώς δεν διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς το εν λόγω σημείο. Ο Ελεγκτής κάνοντας χρήση διαφόρων διαθέσιμων πηγών πληροφοριών ευρείας πρόσβασης, όπως ενδεικτικά το ΓΕΜΗ και το ΚΗΜΔΗΣ, και αξιοποιώντας κάθε διαθέσιμη πληροφορία που βρίσκεται αναρτημένη στο ΟΠΣ ΤΑΑ (π.χ. δημοσιονομικοί παράγοντες και Πραγματικοί Δικαιούχοι του αναδόχου), αποφαίνεται για την ύπαρξη ή μη περίπτωσης σύγκρουσης συμφερόντων.

6. Έλεγχος συμμόρφωσης της Δράσης /Έργου με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

Σημείο Ελέγχου 1: Συμμορφώνεται η Δράση/Έργο με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (η αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»);

Ο ελεγκτής στο πλαίσιο των συνεντεύξεων κατανόησης που διενεργεί και εξοικειώσής του με το περιβάλλον του ελεγχόμενου φορέα και έργου, ενημερώνεται για την τήρηση της αρχής της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και τις συναφείς υποχρεώσεις του ελεγχόμενου έργου. Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου βεβαιώνεται η συμμόρφωση με το εν λόγω σημείο, εάν συντρέχει σχετική υποχρέωση εκ της φύσεως του έργου και της σχετικής περιγραφής στην Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου.

Εάν απαιτείται η συμμόρφωση, εξετάζεται στην Απόφαση Ένταξης, στο ΤΔΕ και στα τεύχη του Διαγωνισμού η σχετική πρόβλεψη συμμόρφωσης του έργου με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C 58/01), ιδίως δε μέσω της χρήσης καταλόγου εξαιρέσεων και της απαίτησης συμμόρφωσης με την οικεία ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία. Επιπλέον, συνεκτιμώνται τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής 2021/C 280/01, σχετικά με την τεχνική καθοδήγηση όσον αφορά τον έλεγχο βιωσιμότητας για το ταμείο InvestEU.

Σε επόμενο στάδιο και κατά την υλοποίηση του έργου ελέγχεται και βεβαιώνεται η συμμόρφωση αυτού με τα επιμέρους κριτήρια της ανωτέρω τεχνικής καθοδήγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ειδικότερα, ο ελεγκτής επισκοπεί την Απόφαση Ένταξης του έργου, τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων εφόσον υπάρχουν, τα συμβατικά τεύχη και την υλοποίηση του έργου, προκειμένου να βεβαιώσει ότι αυτό δεν επιβαρύνει σημαντικά τους περιβαλλοντικούς στόχους του τίθενται στο άρθρο 9 του ανωτέρω Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, ως ακολούθως:

- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων
- Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία

- Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης
- Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852, άρθρα 3, 9 και 17. Ανακοίνωση της Επιτροπής 2021/C 280/01. Απόφαση Ένταξης Έργου, Λίστα εξέτασης πληρότητας – συμβατότητας Συμβατικά Τεύχη, Μελέτη/ες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

7. Έλεγχος συμμόρφωσης της Δράσης /Έργου με τους κλιματικούς/ψηφιακούς στόχους

Σημείο Ελέγχου 1: Συμμορφώνεται η Δράση/Έργο με τους κλιματικούς /ψηφιακούς στόχους σύμφωνα με το ΕΣΑΑ;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής επισκοπεί το ΕΣΑΑ και ειδικά τις ενότητες που αφορούν στη συμβολή στους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους, το ΤΔΕ και το Δελτίο Παρακολούθησης του Έργου προκειμένου να επιβεβαιώσει τη συμμόρφωση με τους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους και την τήρηση των σχετικών ποσοστών κατά τη διενέργεια των δαπανών του έργου.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ΥΑ ΣΔΕ, Τεχνικό Δελτίο Έργου, Δελτίο Παρακολούθησης

8. Έλεγχος συμμόρφωσης προς προηγούμενες συστάσεις

Σημείο Ελέγχου 1: Είχαν διατυπωθεί συστάσεις συμμόρφωσης στο πλαίσιο προηγούμενου ελέγχου στο ίδιο έργο;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής λαμβάνει γνώση των εκθέσεων ελέγχων που τυχόν έχουν διενεργηθεί από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), την ΕΥΣΤΑ, καθώς και από άλλες ελεγκτικές αρχές/ όργανα της ΕΕ ή εθνικές ελεγκτικές αρχές/ όργανα και εξετάζει αν αυτές διατυπώνουν συστάσεις προς τον ελεγχόμενο φορέα.

55

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

ΥΑ ΣΔΕ

Σημείο Ελέγχου 2: Εάν ναι, βεβαιώνεται η συμμόρφωση του Φορέα Υλοποίησης σε αυτές;

Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι έχουν απευθυνθεί συστάσεις προς τον ελεγχόμενο φορέα ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει, ανάλογα με τη φύση των συστάσεων, τα τεκμήρια συμμόρφωσης που έχει υποβάλλει ο ελεγχόμενος, διενεργώντας και επιτόπιες επαληθεύσεις, εάν απαιτείται.

9. Έλεγχος μη ανάσχεσης της επίτευξης προηγούμενου Οροσήμου/Στόχου

Σημείο Ελέγχου 1: Υπάρχουν ορόσημα/στόχοι των οποίων η επίτευξη έχει βεβαιωθεί σε προηγούμενη περίοδο; Εάν ναι, αναφέρεται αυτά:

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής εξετάζει την ύπαρξη οροσήμων/στόχων που έχουν βεβαιωθεί σε προηγούμενη περίοδο, σύμφωνα με το Παράρτημα της Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου λαμβάνοντας υπόψη και τη Διαδικασία Δ7 του Εγχειριδίου Διαδικασιών.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

ΥΑ ΣΔΕ

Σημείο Ελέγχου 2: Εάν ναι, βεβαιώνεται η μη ανάσχεση της επίτευξης αυτών;

Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου βεβαιώνεται ότι η υλοποίηση του έργου δεν έχει προκαλέσει ανάσχεση της επίτευξης οροσήμων και στόχων προηγούμενων περιόδων.

**ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ¹ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ
[ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ²]**

Είδος επαλήθευσης	
☐ Διοικητική	☐ Επιτόπια
Ελεγκτική Περίοδος Αναφοράς ³	Από ΗΜΕΡΑ/ΜΗΝΑΣ/ΕΤΟΣ έως ΗΜΕΡΑ/ΜΗΝΑΣ/ΕΤΟΣ

1. Γενικά στοιχεία και πληροφορίες

1.1 Πληροφορίες Δράσης/Εργου	
Τίτλος Δράσης/Εργου	
Αριθμός Δράσης /Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ	

1.2 Υπουργείο Ευθύνης	
Ονομασία Υπουργείου Ευθύνης	

1.3 Φορέας Υλοποίησης	
Ονομασία ελεγχόμενου Φορέα Υλοποίησης	
Απόφαση ορισμού Φορέα Υλοποίησης	
Ρόλος Φορέα Υλοποίησης στη Δράση/Εργο	

1.4 Λογιστικό Σύστημα	
Ο Φορέας Υλοποίησης τηρεί	☐ χωριστή λογιστική μερίδα (Γ κατηγορίας βιβλία)
	☐ βιβλία εσόδων-εξόδων (Β κατηγορίας βιβλία)

¹ Επί των σημείων ελέγχου παρέχονται ενδεικτικές οδηγίες, ανά ενότητα ή και σημείο, στο τέλος της παρούσας Λίστας.

² Η εν λόγω Λίστα επιλέγεται όταν ο Φορέας Υλοποίησης εκδίδει Πρόσκληση για την επιλογή των τελικών αποδεκτών. Οι τελικοί αποδέκτες μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν οικονομική ή μη οικονομική δραστηριότητα. Ως οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε μια αγορά, ανεξάρτητα από το αν ο φορέας που την ασκεί είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (όπως πχ ένας δημόσιος φορέας), με την έννοια ότι αυτή η δραστηριότητα ασκείται ή θα μπορούσε να ασκηθεί και από άλλο φορέα έναντι αντιτίμου. Όταν οι τελικοί αποδέκτες ασκούν οικονομική δραστηριότητα, τα έργα που υλοποιούν συνιστούν Κρατική Ενίσχυση. Στην περίπτωση που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα και οι τελικοί αποδέκτες υλοποιούν το έργο τους μέσω δημόσιας σύμβασης, ο ΑΕ αξιοποιεί κατάλληλα και τη Λίστα Ελέγχου Μη Κρατικών Ενισχύσεων.

³ Ως ελεγκτική περίοδος αναφοράς ορίζεται το χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου το οποίο αποτελεί αντικείμενο ελέγχου του Ελεγκτή και ορίζεται κατά κανόνα, από την έναρξη υλοποίησης του έργου έως και την ημερομηνία επίτευξης του οροσήμου/στόχου. Επισημαίνεται ότι όταν η ανάθεση του ελέγχου γίνεται σε χρόνο πολύ μεταγενέστερο της επίτευξης, η ελεγκτική περίοδος αναφοράς ορίζεται από την έναρξη υλοποίησης του έργου έως και την έναρξη του παρόντος ελέγχου (σύμφωνα με την οικεία σύμβαση μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του ελεγκτή).

Στην περίπτωση που η δράση/έργο έχει προηγουμένως Ορόσημα/Στόχους που έχουν ελεγχθεί, η ελεγκτική περίοδος εκκινεί από την ημερομηνία που κάλυψε ο έλεγχος του προηγούμενου Οροσήμου/Στόχου.

	☐ άλλο (δημόσιο λογιστικό κα.)		
Όλες οι συναλλαγές είναι διαθέσιμες σε	☐ ηλεκτρονική μορφή	☐ έντυπη μορφή	☐ και τα δύο

1.5 ΦΠΑ			
Ο Φορέας δύναται να ανακτήσει τον ΦΠΑ;	Ναι ☐	Εν μέρει ☐	Όχι ☐

1.6 Λογαριασμός τραπεζής		
Ο σωστός αριθμός IBAN και BIC έχει δοθεί στον Φορέα Υλοποίησης . Ο τραπεζικός λογαριασμός ανήκει στον φορέα υλοποίησης;	☐ Ναι	☐ Όχι
Ο τραπεζικός λογαριασμός αποδίδει τόκους;	☐ Ναι	☐ Όχι
Βρέθηκαν τόκοι στον τραπεζικό λογαριασμό;	☐ Ναι	☐ Όχι

1.7 Μορφή εγγράφων			
Τα δικαιολογητικά έγγραφα επίτευξης του οροσήμου/στόχου της δράσης και υλοποίησης του/των έργων υποβάλλονται σε μορφή:	☐ πρωτότυπα	☐ φωτοαντίγραφα	☐ ηλεκτρονικά

2. Έλεγχος Επίτευξης Οροσήμου/Στόχου της ελεγχόμενης Δράσης/Εργου

Στοιχεία ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου	
Είδος	[Ορόσημο ή Στόχος]
Ονομασία Οροσήμου/Στόχου	
Κωδικός Οροσήμου/Στόχου	
Ποιοτικός Δείκτης Οροσήμου ή Ποσοτικός Δείκτης Στόχου	
Περιγραφή Οροσήμου/Στόχου	
Μηχανισμός Επαλήθευσης Στόχου (Verification Mechanism, Annex I, Operational Arrangements between the European Commission and Greece)	

2^A. Προηγούμενα Ορόσημα/Στόχοι της ελεγχόμενης Δράσης/Έργου

Στοιχεία προηγούμενων Οροσήμων/Στόχων της Δράσης που έχουν επιτευχθεί	
Αριθμός (Οροσήμου/Στόχου)	Τίτλος Οροσήμου/Στόχου

2^B. Ελεγχόμενα Έργα που συνεισφέρουν στην επίτευξη του Οροσήμου/Στόχου

[Στην ενότητα αυτή ο ελεγκτής περιγράφει συνοπτικά τον τρόπο υλοποίησης του ελεγχόμενου έργου μέσω Πρόσκλησης/προσκήσεων. Στο πίνακα παραθέτει τα στοιχεία (MIS & Τίτλος) των ελεγχόμενων έργων.]

MIS	Τίτλος Έργου

2^Γ. Ελεγκτική Προσέγγιση - Δειγματοληψία

[Στην ενότητα αυτή ο ελεγκτής, εάν εφάρμοσε δειγματοληψία για την επιβεβαίωση του οροσήμου/στόχου, περιγράφει την ελεγκτική προσέγγιση που ακολούθησε προκειμένου να επιβεβαιώσει την επίτευξη του ελεγχόμενου οροσήμου/στόχου, με ειδική αναφορά στην μέθοδο εξαγωγής δείγματος που εφάρμοσε και στην τεκμηρίωση της καταλληλότητας αυτής για την επάρκεια του δείγματος. Στον πίνακα παραθέτει τα στοιχεία ταυτοποίησης του δείγματός του.]

α/α	Στοιχεία Τελικών Αποδεκτών Δείγματος

2.1 Έλεγχος πληρότητας στοιχείων Έργου

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Βεβαιώνεται η τήρηση αρχείου από το Φορέα Υλοποίησης ηλεκτρονικά, εφόσον τα στοιχεία υποβάλλονται μέσω του ΟΠΣ ΤΑ, ή και σε έγχαρτη μορφή, βάσει των προβλεπομένων στην κείμενη νομοθεσία και στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών;	☐	☐	☐	

2.2 Έλεγχος Πρόσκλησης προς Τελικούς Αποδέκτες

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Επιβεβαιώνεται η έγκριση της Πρόσκλησης από το αρμόδιο όργανο;	☐	☐	☐	
2.	Επιβεβαιώνεται ότι το Έργο που θα υλοποιηθεί μέσω της Πρόσκλησης υλοποιεί Δράση ή μέρος αυτής που προβλέπεται στην απόφαση ένταξης του έργου στο ΤΑΑ και σε κάθε περίπτωση στην Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου;	☐	☐	☐	
2 ^A .	Σε περίπτωση που περιλαμβάνεται πρόσθετο μη επιλέξιμο φυσικό αντικείμενο,	☐	☐	☐	

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
	αυτό είναι διακριτό και έχει διασφαλιστεί η πηγή χρηματοδότησής του;				
3.	Επιβεβαιώνεται ότι η Πρόσκληση προβλέπει χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της Δράσης το οποίο είναι σύμφωνο με την Απόφαση Ένταξης και σε κάθε περίπτωση ότι επιτρέπει την επίτευξη όλων των σχετικών Οροσήμων/Στόχων της Δράσης εντός του χρονικού ορίζοντα εκπλήρωσης αυτών που προσδιορίζεται στην Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου;	☐	☐	☐	
4.	Τηρήθηκε η διαδικασία διατύπωσης γνώμης από την ΚΕ.Μ.Κ.Ε., εφόσον απαιτείται;	☐	☐	☐	
5.	Τηρήθηκε η διαδικασία διατύπωσης σύμφωνης γνώμης από την Υπηρεσία Συντονισμού;	☐	☐	☐	
5 ^Α .	Επιβεβαιώνεται ότι τυχόν παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στη Σύμφωνη Γνώμη της ΕΥΣΤΑ έχουν υιοθετηθεί στην εκδοθείσα πρόσκληση;	☐	☐	☐	
6.	Επιβεβαιώνεται ότι είναι πλήρη τα γενικά στοιχεία της	☐	☐	☐	

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
	Πρόσκλησης (νομοθετικό/κανονιστικό πλαίσιο, ταυτότητα δράσης, Φορέας Υλοποίησης, ύψος συνολικής δημόσιας δαπάνης);				
7.	Τα μέτρα δημοσιοποίησης της Πρόσκλησης κρίνονται επαρκή για την ευρεία ενημέρωση των αποδεκτών ενίσχυσης;	☐	☐	☐	
8.	Ορίζονται κατά τρόπο σαφή και διαφανή οι δυνητικοί δικαιούχοι/τελικοί αποδέκτες, οι προϋποθέσεις συμμετοχής και οι ενισχυόμενες ενέργειες;	☐	☐	☐	
9.	Διασφαλίζεται ότι οι όροι της Πρόσκλησης δεν εισάγουν αθέμιτες διακρίσεις μεταξύ των δικαιούχων/τελικών αποδεκτών;	☐	☐	☐	
10.	Προβλέπονται ικανοποιητικές προθεσμίες υποβολής αιτήσεων;	☐	☐	☐	
11.	Επιβεβαιώνεται ότι η Πρόσκληση προβλέπει την ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων, μέσω Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων ή άλλης με ανάλογα χαρακτηριστικά, για τη	☐	☐	☐	

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
	διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης;				
12.	Επιβεβαιώνεται ότι η Πρόσκληση προβλέπει έναν ολοκληρωμένο μηχανισμό υλοποίησης της Δράσης, στον οποίο συμπεριλαμβάνεται και η διαδικασία ανάκτησης της ενίσχυσης, στην περίπτωση μη συμμόρφωσης με τους όρους υπαγωγής;	☐	☐	☐	
13.	Κρίνονται εύλογα και κατάλληλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που σχετίζονται ενδεικτικά με: -Υποβολή αίτησης ενίσχυσης -Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, ενεργειών και επιλέξιμων δαπανών -Επιλέξιμες / μη επιλέξιμες δραστηριότητες (ΚΑΔ), εάν αφορά -Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής	☐	☐	☐	

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
	-Κριτήρια αξιολόγησης				
14.	Επιβεβαιώνεται ότι η Πρόσκληση περιλαμβάνει ενημέρωση των τελικών αποδεκτών ως προς τις υποχρεώσεις τους, στις οποίες περιλαμβάνεται και η υποχρεωτική τήρηση των όρων δημοσιότητας του ΤΑΑ, σύμφωνα με την ισχύουσα στρατηγική επικοινωνίας, καθώς και αναφορά στις συνέπειες μη τήρησης των όρων και προϋποθέσεων χρηματοδότησης;	☐	☐	☐	
15.	Διασφαλίζεται η προστασία προσωπικών δεδομένων;	☐	☐	☐	

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

2.2^A Έλεγχος δημιουργίας και τήρησης Μητρώου Παρόχων Υπηρεσιών⁴

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Επιβεβαιώνεται η έγκριση της Πρόσκλησης προς τους παρόχους υπηρεσιών από το αρμόδιο όργανο;	☐	☐	☐	
2.	Επιβεβαιώνεται ότι η Πρόσκληση για τη δημιουργία Μητρώου Παρόχων αφορά στη Δράση που προβλέπεται στην απόφαση ένταξης του έργου στο ΤΑΑ;	☐	☐	☐	
4.	Τηρήθηκε η διαδικασία διατύπωσης γνώμης από την ΚΕ.Μ.Κ.Ε., εφόσον απαιτείται;	☐	☐	☐	
5.	Τηρήθηκε η διαδικασία διατύπωσης σύμφωνης γνώμης από την Υπηρεσία Συντονισμού;	☐	☐	☐	
5 ^A .	Επιβεβαιώνεται ότι τυχόν παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στη Σύμφωνη Γνώμη της ΕΥΣΤΑ έχουν υιοθετηθεί στην εκδοθείσα πρόσκληση;	☐	☐	☐	

⁴ Η ενότητα αυτή επιλέγεται μόνο για την περίπτωση έργων που υλοποιούνται μέσω προσκλήσεων προς φυσικά πρόσωπα ή νοικοκυριά ή άλλες παρόμοιου τύπου οντότητες, οι οποίες επιχορηγούνται για την λήψη υπηρεσίας μέσω voucher, με την υποχρέωση επιλογής παρόχων από Μητρώο (Μητρώο Παρόχων Υπηρεσιών), το οποίο δημιουργείται και τηρείται από τον Φορέα Υλοποίησης.

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
6.	Επιβεβαιώνεται ότι είναι πλήρη τα γενικά στοιχεία της Πρόσκλησης (νομοθετικό/κανονιστικό πλαίσιο υλοποίησης της Δράσης/Εργου, ταυτότητα δράσης, Φορέας Υλοποίησης);	☐	☐	☐	
7.	Τα μέτρα δημοσιοποίησης της Πρόσκλησης κρίνονται επαρκή για την ευρεία ενημέρωση των παρόχων υπηρεσιών;	☐	☐	☐	
8.	Ορίζονται κατά τρόπο σαφή και διαφανή οι προϋποθέσεις συμμετοχής και οι προδιαγραφές των υπηρεσιών που θα παρέχονται, οι οποίες πρέπει να είναι συμβατές με την σχετική πρόσκληση προς τους τελικούς αποδέκτες;	☐	☐	☐	
9.	Διασφαλίζεται ότι οι όροι της Πρόσκλησης δεν εισάγουν αθέμιτες διακρίσεις μεταξύ των Παρόχων των σχετικών Υπηρεσιών;	☐	☐	☐	
10.	Προβλέπονται ικανοποιητικές προθεσμίες υποβολής αιτήσεων;	☐	☐	☐	

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
11.	Επιβεβαιώνεται ότι η Πρόσκληση προβλέπει έναν ολοκληρωμένο μηχανισμό δημιουργίας και τήρησης του Μητρώου;	☐	☐	☐	
12.	Κρίνονται εύλογα και κατάλληλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που σχετίζονται ενδεικτικά με: -Υποβολή αίτησης εγγραφής στο Μητρώο -Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής -Κριτήρια αξιολόγησης	☐	☐	☐	
13.	Επιβεβαιώνεται ότι η Πρόσκληση περιλαμβάνει ενημέρωση των Παρόχων ως προς τις υποχρεώσεις τους, στις οποίες περιλαμβάνεται και η υποχρεωτική τήρηση των όρων δημοσιότητας του ΤΑΑ, σύμφωνα με την ισχύουσα στρατηγική επικοινωνίας, καθώς και αναφορά στις συνέπειες μη τήρησης των όρων και προϋποθέσεων υλοποίησης της δράσης/έργου, συμπεριλαμβανομένης της πρόβλεψης επιστροφής τυχόν	☐	☐	☐	

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
	αχρεωστήτως ή παράτυπων ποσών;				
14.	Επιβεβαιώνεται ότι η επιλογή ⁵ των Παρόχων που εντάχθηκαν στο Μητρώο, έγινε με βάση τα κριτήρια της πρόσκλησης;	☐	☐	☐	
15.	Διασφαλίζεται η προστασία προσωπικών δεδομένων;	☐	☐	☐	

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

⁵ Ο ελεγκτής μπορεί να επιβεβαιώσει το συγκεκριμένο σημείο ελέγχου, στη βάση κατάλληλου δείγματος των Παρόχων που εντάχθηκαν στο Μητρώο. Η μέθοδος επιλογής του δείγματος που χρησιμοποιήθηκε και το δείγμα που προέκυψε περιγράφεται στην τεκμηρίωση για το σημείο ελέγχου.

2.3 Έλεγχος επιλογής τελικών αποδεκτών

	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Τηρήθηκε η χρήση της προβλεπόμενης Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων ή άλλης πλατφόρμας, κατά τη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των αιτήσεων υπαγωγής;	☐	☐	☐	
2.	Ορίστηκαν νομίμως τα προβλεπόμενα στην Πρόσκληση όργανα αξιολόγησης του Φορέα;	☐	☐	☐	
3.	Τηρήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία ενστάσεων /ενδικοφανών προσφυγών, σύμφωνα με την Πρόσκληση;	☐	☐	☐	
4.	Υπογράφηκαν αρμοδίως οι σχετικές αποφάσεις υπαγωγής/έγκρισης;	☐	☐	☐	
5.	Περιλαμβάνονται στο φάκελο της Πρόσκλησης: α) τα πρακτικά Επιτροπών Αξιολόγησης των τελικών αποδεκτών β) οι εγκριτικές αυτών αποφάσεις των αποφαινομένων οργάνων;	☐	☐	☐	

6.	Επιβεβαιώνεται η εφαρμογή των προβλέψεων για τη διασφάλιση της προστασίας προσωπικών δεδομένων;	☐	☐	☐	
----	---	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

2.4 Έλεγχος υλοποίησης του Έργου σε επίπεδο φορέα υλοποίησης

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση – Παρατηρήσεις
1.	Βεβαιώνεται η τήρηση όπως διαδικασίας πιστοποίησης και καταβολής όπως επιχορήγησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Πρόσκληση, συμπεριλαμβανομένης όπως χρήσης όπως προβλεπόμενης Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων ή ανάλογης πλατφόρμας για τη διαχείριση όπως δράσης;	☐	☐	☐	
2.	Βεβαιώνεται ότι τα δηλωθέντα στοιχεία στο ΟΠΣ ΤΑ (όπως πλήθος και στοιχεία τελικών αποδεκτών, ποσά πληρωμών, ανακτήσεων, κ.λπ.) συμφωνούν με τα στοιχεία που προκύπτουν από τα υποστηρικτικά πληροφοριακά συστήματα του ΦΥ,	☐	☐	☐	

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση – Παρατηρήσεις
	συμπεριλαμβανομένης όπως σχετικής πλατφόρμας διαχείρισης όπως δράσης;				
2.α	Βεβαιώνεται, ειδικότερα η συλλογή και καταχώρηση στο ΟΠΣ των στοιχείων Τελικών Αποδεκτών και των Πραγματικών Δικαιούχων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 22 (2) δ.iii του Κανονισμού ΤΑΑ;	☐	☐	☐	
3.	Υπάρχει χωριστή λογιστική μερίδα για το Έργο ή έχουν δημιουργηθεί άλλοι μέθοδοι όπως καθορισμένα κέντρα κόστους που επιτρέπουν την ταυτοποίηση των δαπανών που κατανέμονται στο Έργο;	☐	☐	☐	
4.	Βεβαιώνεται ότι τα στοιχεία του οικονομικού αντικείμενου, όπως αυτό έχει αποτυπωθεί στο ΟΠΣ ΤΑ, συμφωνούν με τα τηρούμενα στοιχεία στη λογιστική μερίδα του Έργου;	☐	☐	☐	
5.	Βεβαιώνεται ότι η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου του έργου είναι σε συμφωνία με τα προβλεπόμενα στην Απόφαση Ένταξης του έργου στο ΤΑΑ και στην Εκτελεστική Απόφαση;	☐	☐	☐	
6.	Βεβαιώνεται η τήρηση κανόνων δημοσιότητας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/241 (έμβλημα της ΕΕ, δήλωση ότι το έργο χρηματοδοτείται από το ΤΑΑ);	☐	☐	☐	
7.	Έχουν υποβληθεί τα Δελτία Παρακολούθησης, σύμφωνα με τη Διαδικασία Δ6 του Εγχειριδίου, και η σχετική τεκμηρίωση στο ΟΠΣ ΤΑ, στα οποία καταγράφονται τα στοιχεία του	☐	☐	☐	

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση – Παρατηρήσεις
	εκτελεσθέντος φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου καθώς και στοιχεία που τεκμηριώνουν την πορεία εξέλιξης του έργου, τυχόν καθυστερήσεις/ εμπλοκές και διορθωτικά μέτρα (εφόσον απαιτούνται);				

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

2.5 Έλεγχος υλοποίησης του Έργου σε επίπεδο τελικών αποδεκτών⁶

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Βεβαιώνεται ότι ο ενισχυόμενος πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας της Πρόσκλησης;	☐	☐	☐	
2.	Βεβαιώνεται η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου από τον τελικό αποδέκτη	☐	☐	☐	

⁶ Ο ελεγκτής, κατά την επαγγελματική του κρίση και εφαρμόζοντας αποδεκτή μέθοδο εξαγωγής δείγματος, δύναται να ελέγξει τυχαίο δείγμα ενισχυόμενων, εφόσον ο προς έλεγχο πληθυσμός είναι πολύ μεγάλος, και ως εκ τούτου δεν μπορεί να ελεγχθεί στο σύνολό του, και έχει παρόμοια χαρακτηριστικά. Κατά την κρίση του και εφόσον απαιτηθεί από την πορεία του ελέγχου δύναται να επεκτείνει το αρχικό δείγμα ενισχυόμενων, προκειμένου να ενισχύσει το βαθμό βεβαιότητας για το εξαχθέν συμπέρασμα του ελέγχου του. Ο έλεγχος των σημείων της παρούσας ενότητας επαναλαμβάνεται για κάθε δειγματοληπτική μονάδα ελέγχου. Στην Τεκμηρίωση ωστόσο, παρατίθενται τα αποτελέσματα του ελέγχου για το σύνολο των μονάδων του δείγματος.

	όπως αυτό προκύπτει από την εγκριτική απόφαση;				
3.	Βεβαιώνεται ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες του τελικού αποδέκτη:				
3.1	- αφορούν αποκλειστικά το ενταγμένο Έργο στο ΤΑΑ και την αντίστοιχη Πρόσκληση;	☐	☐	☐	
3.2	- υποστηρίζονται από εξοφλημένο τιμολόγιο ή από λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, τα οποία είναι πλήρη και ορθά όσον αφορά το περιεχόμενό τους;	☐	☐	☐	
3.3	- έχουν πραγματοποιηθεί εντός της επιλέξιμης περιόδου και του χρονοδιαγράμματος της Πρόσκλησης;	☐	☐	☐	
3.4	- είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το ΤΑΑ;	☐	☐	☐	
3.5	- αντιστοιχούν σε υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο;	☐	☐	☐	
4.	Βεβαιώνεται ότι ο τελικός αποδέκτης δεν έχει επιχορηγηθεί για τις ίδιες δαπάνες από άλλο Ταμείο ή Πρόγραμμα της Ένωσης;	☐	☐	☐	
5.	Βεβαιώνεται η τήρηση κανόνων δημοσιότητας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/241	☐	☐	☐	

(έμβλημα της ΕΕ, δήλωση ότι το έργο χρηματοδοτείται από το ΤΑΑ);				
--	--	--	--	--

2.6 Έλεγχος ολοκλήρωσης του Έργου σε επίπεδο φορέα υλοποίησης

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Έχει ολοκληρωθεί το σύνολο του φυσικού-οικονομικού αντικειμένου του Έργου;	☐	☐	☐	
2.	Βεβαιώνεται ότι ο ΦΥ έχει υποβάλει όλη τη σχετική με την ολοκλήρωση του Έργου τεκμηρίωση στο ΟΠΣ ΤΑ;	☐	☐	☐	
3.	Βεβαιώνονται οι καταχωρήσεις των δαπανών στα λογιστικά βιβλία ή σε λογιστικές καταστάσεις του ΦΥ σε σχέση με τα αντίστοιχα που καταχωρήθηκαν στο ΟΠΣ ΤΑ;	☐	☐	☐	
4.	Υλοποιήθηκαν μέτρα δημοσιότητας, σύμφωνα με τις σχετικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από τους κανονισμούς της ΕΕ, τη Στρατηγική Δημοσιότητας και τον Οδηγό Επικοινωνίας της ΕΥΣΤΑ;	☐	☐	☐	

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

2.7 Έλεγχος επίτευξης Οροσήμου/Στόχου

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Επιβεβαιώνεται η επίτευξη του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου;	☐	☐	☐	

3. Εξέταση μη ύπαρξης ενδείξεων⁷ απάτης⁸

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Επιβεβαιώνονται η πρόβλεψη και η εφαρμογή, κατά περίπτωση, αναλογικών μέτρων, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος εντοπισμού παρατυπίας ⁹ που περιέχει ένδειξη απάτης;	☐	☐	☐	
2.	Επιβεβαιώνεται από τον μακροσκοπικό έλεγχο των δικαιολογητικών εγγράφων και παραστατικών δαπανών, που διενεργήθηκε ανωτέρω, ότι δεν προκύπτουν ασυνέπειες που ενδεχομένως εγείρουν θέμα «υπόνοιας απάτης», η οποία σχετίζεται με το αν τα δικαιολογητικά/παραστατικά του ελεγχόμενου είναι αληθή και ανταποκρίνονται σε πραγματικές συναλλαγές, καθώς και με την τήρηση των προδιαγραφών υλοποίησης του Έργου;	☐	☐	☐	

⁷ Υποψία ότι μία παρατυπία υποκρύπτει πρόθεση.

⁸ Για τον ορισμό της απάτης τονίζεται ο συνδυασμός τριών πτυχών: παρατυπία, πρόθεση και επιζήμιες επιπτώσεις μιας πράξης ή παράλειψης. Η απάτη διακρίνεται από το γενικότερο όρο «παρατυπία», καθώς εμπεριέχει τη συνιστώσα της πρόθεσης (δόλου). Αναφέρεται ότι η απάτη είναι νομικός χαρακτηρισμός μιας πράξης βάσει του ποινικού δικαίου, για την οποία αποφαίνονται οι δικαστικές αρχές. Επομένως, οι φορείς που έχουν οριστεί στο πλαίσιο του ΣΔΕ ΤΑΑ δεν μπορούν να χαρακτηρίσουν μια πράξη με τα παραπάνω στοιχεία ως «απάτη». Ωστόσο, μπορούν να ανιχνεύσουν πραγματικά περιστατικά ή λίαν ύποπτες περιστάσεις που υποδηλώνουν την ύπαρξη παρατυπιών και, κατ' επέκταση, πιθανής απάτης.

⁹ Κάθε παράβαση του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης στον προϋπολογισμό αυτής.

3.	Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός παρατυπίας που περιέχει ένδειξη απάτης;	☐	☐	☐	
<i>Εάν ΟΧΙ, παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση και ενημερώνεται αρμοδίως η ΕΥΣΤΑ προκειμένου να ενεργοποιηθεί η Διαδικασία Εξέτασης Ενδείξεων Απάτης του Εγχειριδίου Διαδικασιών της ΕΥΣΤΑ.</i>					
[πεδίο ελεύθερης ανάπτυξης και τεκμηρίωσης]					

4. Έλεγχος μη διπλής χρηματοδότησης

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Επιβεβαιώνονται η πρόβλεψη και η εφαρμογή, κατά περίπτωση, αναλογικών μέτρων, προκειμένου να διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλο Ταμείο ή και Πρόγραμμα της Ένωσης;	☐	☐	☐	
2.	Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός περίπτωσης διπλής χρηματοδότησης από άλλο Ταμείο της Ένωσης;	☐	☐	☐	
<i>Εάν ΟΧΙ, παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση και ενημερώνεται αρμοδίως η ΕΥΣΤΑ προκειμένου να ενεργοποιηθεί η Διαδικασία Εξέτασης Ενδείξεων Απάτης του Εγχειριδίου Διαδικασιών της ΕΥΣΤΑ.</i>					
[πεδίο ελεύθερης ανάπτυξης και τεκμηρίωσης]					

5. Έλεγχος μη σύγκρουσης συμφερόντων

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Επιβεβαιώνονται η πρόβλεψη και η εφαρμογή, κατά περίπτωση, αναλογικών μέτρων, προκειμένου να διασφαλίζεται ¹⁰ ότι ο ΦΥ λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση περιπτώσεων συγκρούσεων συμφερόντων που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διαδικασία δημοσίευσης της Πρόσκλησης, της υπαγωγής των δυνητικών τελικών αποδεκτών στο Πρόγραμμα και της υλοποίησης του έργου;	☐	☐	☐	
2.	Το προσωπικό του ΦΥ που απασχολείται σε δραστηριότητες που αφορούν στον σχεδιασμό του έργου, στην κατάρτιση και έγκριση προσκλήσεων, στην υλοποίηση του έργου, στην παρακολούθηση και στις πληρωμές, καθώς και εξωτερικά στελέχη που ενδεχομένως αξιοποιεί για αυτές τις δραστηριότητες, έχουν υποβάλει δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων;	☐	☐	☐	
3.	Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός πιθανής περίπτωσης σύγκρουσης συμφερόντων;	☐	☐	☐	

¹⁰ Για την επιβεβαίωση του σημείου ελέγχου και τον εντοπισμό πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων λαμβάνονται υπόψη: α) οι «Κατευθυντήριες γραμμές για την αποφυγή και τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων στο πλαίσιο του Δημοσιονομικού Κανονισμού (2021/C 121/01)» και β) διασταλτικά, ο πρακτικός οδηγός για διαχειριστές με τίτλο: «Εντοπισμός συγκρούσεων συμφερόντων σε διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για διαρθρωτικές δράσεις. Πρακτικός οδηγός για διαχειριστές», που εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)/Διεύθυνση Δ – Πολιτική Μονάδα Δ.2 – Πρόληψη της Απάτης, καθώς και το σχετικό EC Guidance on avoidance of conflicts of interest under the Financial Regulation [Ref. Ares (2020) 3984633/28.07.2020].

Εάν ΟΧΙ, παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση και ενημερώνεται αρμοδίως η ΕΥΣΤΑ προκειμένου να ενεργοποιηθεί η Διαδικασία Εξέτασης Ενδείξεων Απάτης του Εγχειριδίου Διαδικασιών της ΕΥΣΤΑ.

[πεδίο ελεύθερης ανάπτυξης και τεκμηρίωσης]

6. Έλεγχος συμμόρφωσης της Δράσης/Εργου με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Επιβεβαιώνεται η συμμόρφωση της Δράσης/Εργου με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» κατά την έννοια του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου;	☐	☐	☐	

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

7. Έλεγχος συμμόρφωσης της Δράσης /Έργου με τους κλιματικούς/ψηφιακούς στόχους

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Συμμορφώνεται η Δράση/Έργο με τους κλιματικούς/ψηφιακούς στόχους σύμφωνα με το ΕΣΑΑ, εάν απαιτείται;	☐	☐	☐	

Παρατηρήσεις	
α.	
β.	

8. Έλεγχος συμμόρφωσης προς προηγούμενες συστάσεις

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Είχαν διατυπωθεί συστάσεις συμμόρφωσης στο πλαίσιο προηγούμενου ελέγχου στο ίδιο Έργο;	☐	☐	☐	
2.	Εάν ναι, βεβαιώνεται η συμμόρφωση του ΦΥ σε αυτές;	☐	☐	☐	

9. Έλεγχος μη ανάσχεσης της επίτευξης προηγούμενου Οροσήμου/Στόχου

A/A	Περιγραφή	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δεν αφορά	Τεκμηρίωση - Παρατηρήσεις
1.	Υπάρχουν Ορόσημα/Στόχοι των οποίων η επίτευξη έχει βεβαιωθεί σε προηγούμενη περίοδο; Εάν ναι, αναφέρεται αυτά:	☐	☐	☐	
Περιγραφή:					
<i>[πεδίο αναφοράς προηγούμενου οροσήμου/στόχου]</i>					
2.	Εάν ναι, βεβαιώνεται η μη ανάσχεση της επίτευξης αυτών;	☐	☐	☐	

Ενδεικτικές Οδηγίες Ελέγχου, ανά ενότητα ή και σημείο ελέγχου

A: Πεδίο εφαρμογής της Λίστας Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων

Η Λίστα Ελέγχου για την επίτευξη Οροσήμου/Στόχου Κρατικών Ενισχύσεων δύναται να χρησιμοποιηθεί για έργα του ΕΣΑΑ, τα οποία περιλαμβάνουν την επιχορήγηση πολλαπλών δικαιούχων/τελικών αποδεκτών, οι οποίοι επιλέγονται από ένα Φορέα Υλοποίησης (Implementing Body) μέσω Πρόσκλησης που εκδίδει ο τελευταίος. Ανάλογα με τη φύση του έργου, οι τελικοί αποδέκτες της επιχορήγησης μπορεί να είναι φορείς, ή φυσικά πρόσωπα τα οποία ασκούν οικονομική ή μη οικονομική δραστηριότητα. , ή φορείς οι οποίοι θα εκτελέσουν το έργο για το οποίο επιχορηγούνται με ίδια μέσα ή με ανάθεση σε τρίτο μέρος (ανάδοχο) μέσω δημόσια σύμβασης. Ανάλογα με τη φύση των φορέων και της δραστηριότητας που επιχορηγείται, οι επιχορηγήσεις που δίνονται δύναται να εμπίπτουν στους Κανόνες Κρατικών Ενισχύσεων.

Τύποι δράσεων / έργων που υλοποιούνται μέσω της συμμετοχής πολλών τελικών αποδεκτών δύναται ενδεικτικά να είναι έργα α) ενισχύσεων επιχειρήσεων για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων, β) ερευνητικών προγραμμάτων με τελικούς αποδέκτες ερευνητικά κέντρα/ΑΕΙ ή αυτών σε σύμπραξη με επιχειρήσεις, γ) παροχής επιχορήγησης σε φυσικά πρόσωπα για την λήψη συγκεκριμένης υπηρεσίας προς όφελός τους, δ) που υλοποιούνται από φορείς μέσω δημόσιας σύμβασης ή με ίδια μέσα π.χ. φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης για την υλοποίηση έργων εντός της χωρικής αρμοδιότητάς τους, φορείς λειτουργίας δομών πρόνοιας ή ψυχικής υγείας κα.

Οι φορείς ή τα φυσικά πρόσωπα που επιλέγονται από το Φορέα Υλοποίησης μέσω της πρόσκλησης για την υλοποίηση έργου ή την απόκτηση πρόσβασης σε υπηρεσία, συνιστούν τους τελικούς αποδέκτες της επιχορήγησης του ΤΑΑ, κατά την έννοια του Καν. 241/2021.

B. Οδηγίες ανά ενότητα ή και σημείο ελέγχου της Λίστας Ελέγχου

2.1 Έλεγχος πληρότητας στοιχείων Έργου

Βεβαιώνεται ότι ο Φορέας Υλοποίησης τηρεί αρχείο όλων των δικαιολογητικών και λογιστικών εγγράφων που αφορούν στο Έργο από την έκδοση της Πρόσκλησης/ευν, τις διαδικασίες δημιουργίας και τήρησης Μητρώου Παρόχων (εφόσον προβλέπεται), την υποβολή των αιτήσεων, την επιλογή και υπαγωγή των τελικών αποδεκτών, την πιστοποίηση και καταβολή της αναλογούσας στο Έργο επιχορήγησης (τελικοί αποδέκτες ή/και άλλοι εμπλεκόμενοι) ως και τη βεβαίωση ολοκλήρωσης του έργου κάθε τελικού αποδέκτη, εάν προβλέπεται.

2.2 Έλεγχος Πρόσκλησης προς Τελικούς Αποδέκτες

Οι ερωτήσεις στην ενότητα αυτή στοχεύουν στην επιβεβαίωση ότι η Πρόσκληση για υποβολή προτάσεων/αιτήσεων χρηματοδότησης διασφαλίζει την ικανοποίηση των απαιτήσεων της απόφασης ένταξης και παρέχει επαρκή πληροφόρηση για τη Δράση, τους στόχους και τον τρόπο υλοποίησής της με όρους διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και αποφυγής αθέμιτης διάκρισης μεταξύ των δυνητικών τελικών αποδεκτών/συμμετεχόντων στους οποίους απευθύνεται. Για την απάντηση στα επιμέρους σημεία ελέγχου της συγκεκριμένης ενότητας λαμβάνονται υπόψη η Εκτελεστική Απόφαση του ΕΣΑΑ, η απόφαση ένταξης του Έργου/Δράσης και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή, τα οριζόμενα στην αριθμ. 119126 ΕΞ 2021 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών με θέμα «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β' 4498) (στο εξής ΣΔΕ ΤΑΑ) και στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών, καθώς και το εθνικό πλαίσιο υλοποίησης του Έργου/Δράσης, εφόσον υφίσταται. Όταν το ορόσημο/στόχος επιτυγχάνεται μέσω περισσότερων της μίας Προσκήσεων, εξετάζεται το σύνολο αυτών και ακολούθως τα σημεία ελέγχου απαντώνται για το σύνολο των Προσκήσεων που εκδίδονται στο πλαίσιο υλοποίησης του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου.

(Ερωτήσεις 1-6) Ειδικότερα, ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής (ΑΕ) επισκοπεί την Πρόσκληση προς τους τελικούς αποδέκτες προκειμένου να επιβεβαιώσει ότι αυτή συνάδει με το Έργο για το οποίο έχει εκδοθεί σχετική απόφαση ένταξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Διαδικασία Δ1 του Εγχειριδίου Διαδικασιών της ΕΥΣΤΑ, και έχει λάβει υπόψη τυχόν όρους/προϋποθέσεις από τα προβλεπόμενα γνωμοδοτικά όργανα, πριν την έγκρισή της από το αρμόδιο όργανο και τη δημοσιοποίησή της.

Το χρονοδιάγραμμα της Δράσης που υλοποιείται μέσω της Πρόσκλησης πρέπει να είναι σε συμφωνία με τα Ορόσημα/Στόχους της Δράσης και σε κάθε περίπτωση να μην υπερβαίνει την απώτατη ημερομηνία ολοκλήρωσης της Δράσης, ως αυτή έχει εγκριθεί και αποτυπώνεται στην απόφαση ένταξης.

Οι φορείς υποχρεούνται να αποστέλλουν στην ΚΕ.Μ.Κ.Ε. τα σχέδια μέτρων ενίσχυσης προς φορείς που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ήτοι παρέχουν προϊόντα-υπηρεσίες σε κάποια αγορά στην οποία υφίσταται ανταγωνισμός. Προς διευκόλυνση αναφέρεται ότι, αναφορικά με την έννοια της «οικονομικής δραστηριότητας», ο ελεγκτής δύναται να ανατρέξει στην Ανακοίνωση της ΕΕ με αριθμ. 2016/C 262/01. Εάν απαιτείται, ο ελεγκτής βεβαιώνει ότι τηρήθηκε η διαδικασία γνωμοδότησης, σύμφωνα με την υποπαράγραφο Β.6 του ν. 4152/2013 (Α' 107). Σημειώνεται ότι οι σχετικές γνωμοδοτήσεις της ΚΕ.Μ.Κ.Ε., στο στάδιο εξέτασης των Προσκήσεων, δύναται να μην παρέχονται ρητά ως «θετική γνώμη», αλλά να περιλαμβάνουν αιρέσεις και αναφορές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη υποχρεωτικά από τους Φορείς Υλοποίησης (ΦΥ) κατά τη δημοσίευση μίας Πρόσκλησης ή και κατά την υλοποίηση της Δράσης. Ο ελεγκτής βεβαιώνει εάν τυχόν παρατηρήσεις της ΚΕ.Μ.Κ.Ε. ελήφθησαν υπόψη κατά τη σύνταξη του τελικού κειμένου της Πρόσκλησης, ως αυτή εκδόθηκε.

Επιπλέον, σύμφωνα με τη Διαδικασία Δ4 του Εγχειριδίου Διαδικασιών της ΕΥΣΤΑ, ο ΦΥ οφείλει να λάβει τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΣΤΑ. Για το σκοπό αυτό ο ελεγκτής επισκοπεί την χορηγηθείσα σύμφωνη γνώμη της ΕΥΣΤΑ και βεβαιώνει την υιοθέτηση τυχόν παρατηρήσεων της τελευταίας.

Η Πρόσκληση πρέπει να περιλαμβάνει σαφή αναφορά του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου στο οποίο αφορά η Δράση, των στοιχείων της ελεγχόμενης Δράσης του ΤΑΑ, των εμπλεκόμενων φορέων, όπως αυτά προσδιορίζονται στην απόφαση ένταξης του Έργου. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να περιλαμβάνεται ως προς το κανονιστικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων που τυχόν εφαρμόζεται (De minimis, Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός, άλλο).

Διαφάνεια και Ίση Μεταχείριση στην Επιλογή των Τελικών Αποδεκτών για χρηματοδότηση

(Ερωτήσεις 7-11) Εξετάζεται η σχετική πρόβλεψη στην Πρόσκληση, στο πλαίσιο της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της συμμόρφωσης με την οριζόντια απαίτηση της ΕΕ περί ενημέρωσης του κοινού για τις χρηματοδοτούμενες δράσεις και την απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων. Θα πρέπει να τηρούνται κατ'ελάχιστον οι υποχρεώσεις δημοσιότητας και πληροφόρησης, όπως ο Οδηγός Επικοινωνίας του Σχεδίου Ελλάδα 2.0 και το Τμήμα 5 «Δημοσιότητα» του Παραρτήματος Ι της απόφασης ένταξης του Έργου, όπου περιγράφονται οι ελάχιστες σχετικές υποχρεώσεις του ΦΥ και του Υπουργείου Ευθύνης (ΥΕ) για την ενημέρωση του κοινού και των τελικών αποδεκτών (συμμετεχόντων/ωφελουμένων), σχετικά με το σκοπό του Έργου και τη χρηματοδότηση από το ΤΑΑ. Ενδεικτικά τέτοια μέτρα είναι: α) η ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΦΥ σύντομης περιγραφής του Έργου (στόχοι, αποτελέσματα, χρηματοδοτική συνδρομή της Ένωσης), β) η ανάρτηση της Πρόσκλησης στην ιστοσελίδα του ΦΥ, στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ, στην επίσημη ιστοσελίδα του ΤΑΑ www.greece20.gov.gr ή και σε κάθε άλλο χώρο που διασφαλίζει την ενημέρωση των ενδιαφερομένων. Επιπλέον, εξετάζεται και η γνωστοποίηση σχετικών τηλεφώνων επικοινωνίας ή και ηλεκτρονικών μέσων για την αρτιότερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων

Θα πρέπει να υφίσταται ρητή πρόβλεψη στην Πρόσκληση των δυνητικών τελικών αποδεκτών στους οποίους απευθύνεται καθώς και των όρων/προϋποθέσεων συμμετοχής τους και των επιλέξιμων δραστηριοτήτων για χρηματοδότηση. Για το σκοπό αυτό συνεκτιμώνται και λαμβάνονται υπόψη τα τυχόν ειδικότερα οριζόμενα στην αναλυτική περιγραφή εκάστου Οροσήμου, στο μηχανισμό επαλήθευσης αυτού, καθώς και τυχόν αναφορές που γίνονται στο παράρτημα της Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ελλάδας (στο εξής Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου). Επιπλέον, εξετάζεται και βεβαιώνεται ότι δεν υπάρχουν όροι ή προϋποθέσεις που δημιουργούν διακρίσεις ή αδικαιολόγητους αποκλεισμούς. Ενδεικτικά τέτοιοι όροι μπορεί να είναι: κριτήρια εντοπιότητας, αναγραφή συγκεκριμένου εμπορικού σήματος χωρίς τη συνοδευτική επισήμανση «ή ισοδύναμο» κ.λπ.

Το χρονικό διάστημα που διατίθεται στους τελικούς αποδέκτες για να υποβάλουν τις αιτήσεις τους, πρέπει να είναι επαρκές, ώστε να επιτρέπει στους δυνητικούς αποδέκτες την προετοιμασία και έγκαιρη υποβολή της πρότασής τους. Σημειώνεται ότι συγκεκριμένο ελάχιστο χρονικό διάστημα δεν προβλέπεται ρητά. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι χρονικό διάστημα περί των 30 ημερών κρίνεται επαρκές. Σε κάθε περίπτωση, ο ελεγκτής, κατά την ελεγκτική του κρίση, αποφαινεται για το εύλογο του διαστήματος, λαμβάνοντας υπόψη τον πληθυσμό των δυνητικών αποδεκτών στους οποίους απευθύνεται η πρόσκληση, καθώς και τον συνήθη απαιτούμενο χρόνο προετοιμασίας της αίτησης από τον δυνητικό τελικό αποδέκτη μετά την ενημέρωσή του για τη δυνατότητα χρηματοδότησης μέσω της Πρόσκλησης.

Απαιτείται η πρόβλεψη σαφών οδηγιών κατάθεσης αίτησης χρηματοδότησης, αξιολόγησης και επιλογής, διαδικασίας υποβολής και εξέτασης ενστάσεων, διαδικασίας υλοποίησης και παρακολούθησης. Στο πλαίσιο αυτό, ειδικότερα εξετάζεται η πρόβλεψη υποβολής των αιτήσεων των τελικών αποδεκτών ηλεκτρονικά, μέσω σχετικής πλατφόρμας, για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης ή άλλου τρόπου που διασφαλίζει επαρκώς τα ανωτέρω, εφόσον η Δράση αφορά καθεστώς ενίσχυσης που δεν ορίζει ρητά τους ενισχυόμενους. Σημειώνεται ότι η χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), ως ορίζεται και στην παρ. 6 του άρθρου 13 του ΣΔΕ ΤΑΑ, δεν είναι υποχρεωτική. Οι φορείς δύνανται να κάνουν χρήση υφιστάμενης πλατφόρμας ή να αναπτύξουν νέα η οποία να καλύπτει τα προβλεπόμενα στον προαναφερθέν άρθρο.

Μηχανισμός Υλοποίησης

(Ερωτήσεις 12-15) Εξετάζεται η σαφής, οργανωμένη και κατατοπιστική ενημέρωση, μέσω της Πρόσκλησης, των δυνητικών τελικών αποδεκτών σχετικά με το μηχανισμό υλοποίησης του Έργου. Θα πρέπει να προβλέπονται κατά περίπτωση οι διαδικασίες που ακολουθούνται για τη διενέργεια παραλαβής αιτήσεων, αξιολόγησης, ενημέρωσης/γνωστοποίησης στους δυνητικούς τελικούς αποδέκτες του αποτελέσματος της αξιολόγησης (είτε θετικό είτε αρνητικό/απορριπτέο), υποβολής/παραλαβής ενστάσεων, παρακολούθησης της υλοποίησης και επαληθεύσεων/πιστοποιήσεων, καταβολής ενισχύσεων, υποβολής αιτημάτων και τροποποίησης των αποφάσεων υπαγωγής, ολοκλήρωσης και αποπληρωμής του έργου του αποδέκτη. Εάν απαιτείται εξετάζεται η ύπαρξη μηχανισμού ελέγχου των προϋποθέσεων χορήγησης ενισχύσεων, σύμφωνα με τις προβλέψεις του εφαρμοζόμενου κανονιστικού πλαισίου. Ενδεικτικά αναφέρεται, η ύπαρξη μηχανισμού ελέγχου του ορίου σώρευσης κρατικών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει ο τελικός αποδέκτης, εάν η νομική βάση για τη χορήγηση των εν λόγω ενισχύσεων είναι ο Κανονισμός ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis).

Εξετάζεται εάν έχουν προβλεφθεί κατάλληλα δικαιολογητικά και συνοδευτικά έγγραφα μέσω των οποίων ο φορέας χορήγησης της ενίσχυσης δύναται να διασφαλίσει την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής στο καθεστώς χρηματοδότησης/όπως αυτό προδιαγράφεται στην Πρόσκληση.

Εξετάζεται η ύπαρξη πρόβλεψης στην Πρόσκληση για την ενημέρωση των δυνητικά τελικών αποδεκτών σχετικά με τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν με την επιλογή τους για χρηματοδότηση, ότι αυτές θα συμπεριληφθούν στην απόφαση υπαγωγής που θα εκδοθεί αρμοδίως, καθώς και ότι η τήρησή τους από τον τελικό αποδέκτη θα αποτελεί αντικείμενο ελέγχου στο πλαίσιο των διαδικασιών παρακολούθησης-πιστοποίησης για την καταβολή της ενίσχυσης.

Εξετάζεται η σαφής ενημέρωση, μέσω της Πρόσκλησης, των δυνητικών αποδεκτών για τις περιπτώσεις διαπίστωσης παράβασης εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ή μη συμμόρφωσης με υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση υπαγωγής και την Πρόσκληση, καθώς και για την πιθανή έκδοση απόφασης ανάκτησης της ενίσχυσης, με ακύρωση μέρους ή του συνόλου της χρηματοδότησης του Έργου.

Εξετάζεται η ύπαρξη σχετικής πρόβλεψης στην Πρόσκληση για το χειρισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ιδιαίτερα των ευαίσθητων (εφόσον υφίστανται), καθώς και η αναφορά στο σχετικό νομοθετικό πλαίσιο.

2.2Α Έλεγχος δημιουργίας και τήρησης Μητρώου Παρόχων Υπηρεσιών

Η ελεγκτική ενότητα επιλέγεται μόνο για την περίπτωση έργων που υλοποιούνται μέσω προσκλήσεων προς φυσικά πρόσωπα ή νοικοκυριά ή άλλες παρόμοιου τύπου οντότητες, οι οποίες επιχορηγούνται για την παροχή υπηρεσίας μέσω voucher, με την υποχρέωση επιλογής προμηθευτών από Μητρώο Παρόχων το οποίο δημιουργείται και τηρείται από τον Φορέα Υλοποίησης.

Σκοπός του ελέγχου είναι να διασφαλίσει ότι το Μητρώο Παρόχων δημιουργείται αλλά και τηρείται καθόλη τη διάρκεια υλοποίησης της Δράσης/Έργου, με όρους διαφάνειας και ισότιμης μεταχείρισης καθώς και σε συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού. Προς τούτο ο ΑΕ επιβεβαιώνει τις σχετικές προβλέψεις της πρόσκλησης προς τους παρόχους για τη διασφάλιση των ανωτέρω προϋποθέσεων καθώς και λοιπών σχετικών όρων που τυχόν περιλαμβάνονται στο θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης του έργου αλλά και την εφαρμογή τους (αξιολόγηση παρόχων, ένταξη σε μητρώο) έως το χρόνο επίτευξης του Οροσήμου/Στόχου. Ο ΑΕ δύναται να εμπλουτίσει ή να προσθέσει ή προσαρμόσει κατάλληλα μέρος των σημείων ελέγχου της συγκεκριμένης ενότητας, ανάλογα με το ειδικότερες προβλέψεις του θεσμικού πλαισίου υλοποίησης του έργου και της Πρόσκλησης προς τους Παρόχους Υπηρεσιών.

2.3 Έλεγχος επιλογής τελικών αποδεκτών

Η ενότητα αυτή στοχεύει στην επιβεβαίωση από τον ΑΕ της ορθής υλοποίησης/εφαρμογής από τον ΦΥ των προβλέψεων της Πρόσκλησης για την επιλογή των τελικών αποδεκτών (επιχειρήσεις, φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα που εκτελούν έργα με αυτεπιστασία).

Αναφορικά με την επιλογή των τελικών αποδεκτών, εξετάζονται αν όλες οι αιτήσεις υποβλήθηκαν μέσω της προβλεπόμενης ηλεκτρονικής πλατφόρμας καθώς και αν υπήρξαν προβλήματα στην ορθή λειτουργία αυτής, μέσω της εξέτασης σχετικών ερωτημάτων/αιτημάτων/παραπόνων κατά τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων. Επίσης ελέγχεται εάν αυτά επιλύθηκαν έγκαιρα, επιτρέποντας στους ενδιαφερόμενους τελικούς αποδέκτες να υποβάλουν επιτυχώς την αίτησή τους ή υπήρξαν αποκλεισμοί. Επιπλέον εξετάζεται ότι ορίστηκαν αρμοδίως τα προβλεπόμενα όργανα αξιολόγησης, εξετάστηκαν οι τυχόν ενστάσεις που

υποβλήθηκαν και εκδόθηκαν οι σχετικές αποφάσεις υπαγωγής/έγκρισης χρηματοδότησης, σύμφωνα με την Πρόσκληση.

Εξετάζεται επιπλέον, εάν απαιτείται, η ύπαρξη μηχανισμού ελέγχου των προϋποθέσεων χορήγησης ενισχύσεων, σύμφωνα με τις προβλέψεις του εφαρμοζόμενου κανονιστικού πλαισίου. Ενδεικτικά αναφέρεται ο μηχανισμός ελέγχου του ορίου σώρευσης κρατικών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει ο τελικός αποδέκτης, εάν η ενωσιακή νομική βάση για τη χορήγηση των εν λόγω ενισχύσεων είναι ο Κανονισμός ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis).

2.4 Έλεγχος υλοποίησης του Έργου σε επίπεδο φορέα υλοποίησης

Η ενότητα αφορά στην επιβεβαίωση του εκτελεσθέντος φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, το οποίο κατά περίπτωση δύναται να αποτελεί και το αντικείμενο του Οροσήμου/Στόχου. Πρόκειται για φυσικό και οικονομικό αντικείμενο που προκύπτει σωρευτικά από την υλοποίηση όλων των επιμέρους αποφάσεων επιχορήγησης/υπαγωγής που διατίθενται στους πολλαπλούς τελικούς αποδέκτες μέσω της Πρόσκλησης. Ο ΑΕ καλείται να επιβεβαιώσει την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου, σύμφωνα με την απόφαση ένταξης και το μηχανισμό επαλήθευσης του Οροσήμου/Στόχου.

Επιπλέον, εξετάζεται η τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση ένταξης, ιδίως σχετικά με την τήρηση των διαδικασιών του ΣΔΕ ΤΑΑ και την ενημέρωση του ΟΠΣ ΤΑ με τα απαιτούμενα στοιχεία και δεδομένα, την επάρκεια της διαδρομής ελέγχου, την πιστοποίηση και καταβολή της επιχορήγησης που αντιστοιχεί στο υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο και τη λογιστικοποίηση των δαπανών του ΦΥ (πληρωμές σε τελικούς αποδέκτες) σε διακριτή λογιστική μερίδα ή με διακριτή λογιστική κωδικοποίηση, την τήρηση των υποχρεώσεων δημοσιότητας σε επίπεδο έργου/πρόσκλησης κ.ά..

Ειδικότερα, αναφέρεται ότι στο πλαίσιο του ελέγχου συμμόρφωσης, ο ελεγκτής επισκοπεί και βεβαιώνει τη συλλογή και καταχώρηση των στοιχείων Πραγματικών Δικαιούχων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 22(2) δ.iii του Κανονισμού ΤΑΑ.

Ως προς τα στοιχεία πραγματικών δικαιούχων επισημαίνεται ότι ανάλογα με την κατηγορία των τελικών αποδεκτών, προσδιορίζονται ως εξής :

1. Όταν ο τελικός αποδέκτης είναι Επιχείρηση : Πραγματικοί δικαιούχοι της επιχείρησης
2. Όταν ο τελικός αποδέκτης είναι φυσικό πρόσωπο (π.χ. εργαζόμενος, ιδιοκτήτης κατοικίας κλπ) : Το φυσικό πρόσωπο
3. Όταν ο τελικός αποδέκτης είναι ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ : Οι πραγματικοί δικαιούχοι του νομικού προσώπου

Επισημαίνεται ότι οι πάροχοι υπηρεσιών που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου (Μητρώο Παρόχων) δεν θεωρούνται τελικοί αποδέκτες κονδυλίων ΤΑΑ αλλά προμηθευτές του τελικού αποδέκτη και συνεπώς δεν αναζητούνται στοιχεία πραγματικών δικαιούχων για αυτούς όταν ο τελικός αποδέκτης δεν εμπίπτει στο ν. 4412/2016 για τις αναθέσεις του.

2.5 Έλεγχος υλοποίησης του Έργου σε επίπεδο τελικών αποδεκτών¹¹

---

¹¹ Ο ελεγκτής, κατά την επαγγελματική του κρίση και εφαρμόζοντας αποδεκτή μέθοδο εξαγωγής δείγματος, δύναται να ελέγξει τυχαίο δείγμα ενισχυόμενων, εφόσον ο προς έλεγχο πληθυσμός είναι πολύ μεγάλος (ως εκ τούτου δεν μπορεί να ελεγχθεί στο σύνολό του) και έχει παρόμοια χαρακτηριστικά. Κατά την κρίση του και εφόσον απαιτηθεί από την πορεία του ελέγχου δύναται να επεκτείνει, το αρχικό δείγμα τελικών αποδεκτών, προκειμένου να ενισχύσει βαθμό βεβαιότητας για το εξαχθέν συμπέρασμα του ελέγχου.

Στην ενότητα αυτή ο ΑΕ καλείται να επιβεβαιώσει την ορθή υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, δηλαδή της πραγματικής υλοποίησης του Έργου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην απόφαση ένταξης και το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης αυτού. Ο έλεγχος στο επίπεδο αυτό είναι ουσιώδης και γίνεται στη βάση επαρκούς και κατάλληλου (αντιπροσωπευτικού) δείγματος τελικών αποδεκτών (φυσικών προσώπων, επιχειρήσεων κ.ά.), που επιλέγεται κατά την επαγγελματική κρίση του ελεγκτή, ώστε να διασφαλίζεται η εξαγωγή εύλογων και επαληθεύσιμων συμπερασμάτων για το σύνολο του πληθυσμού. Η μέθοδος δειγματοληψίας και εξαγωγής του δείγματος καταγράφεται και τεκμηριώνεται επαρκώς, και είναι διαθέσιμη προς επαλήθευση από οποιαδήποτε άλλο ελεγκτικό όργανο (ΕΔΕΛ, ΕΕ κ.ά.). Ο έλεγχος, μολοντί αφορά ουσιαστικά στους τελικούς αποδέκτες, είναι δυνατό να διενεργείται στο επίπεδο του ΦΥ ο οποίος διαθέτει όλο το απαραίτητο τεκμηριωτικό υλικό, εφόσον η πραγματική υλοποίηση του Έργου δεν απαιτεί την επιτόπια επίσκεψη.

Σημαντικό στοιχείο που καλείται να επιβεβαιώσει ο ΑΕ είναι ότι κάθε ελεγχόμενη δειγματοληπτική μονάδα τελικού αποδέκτη (φυσικό πρόσωπο, επιχείρηση, νοικοκυριό, κ.ά.) πληροί καταρχάς τα κριτήρια επιλεξιμότητας (πληθυσμιακή ομάδα-στόχος), όπως αυτά προσδιορίζονται στην απόφαση ένταξης του Έργου, στην περιγραφή του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου και στη σχετική Πρόσκληση. Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που η επιλογή των συμμετεχόντων ολοκληρώνεται σε περισσότερα του ενός στάδια από διαφορετικούς εμπλεκόμενους, ο έλεγχος της επιλογής τελικών αποδεκτών (πλήρωση κριτηρίων επιλεξιμότητας) εκτείνεται σε όλα τα στάδια.

2.6 Έλεγχος ολοκλήρωσης του Έργου σε επίπεδο φορέα υλοποίησης

Η ενότητα αυτή αφορά στον έλεγχο που διενεργείται από τον ΑΕ, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η ορθή ολοκλήρωση του Έργου. Στην περίπτωση που το Ορόσημο/Στόχος αφορά στην επιτυχή ολοκλήρωση του Έργου, αυτό επιβεβαιώνεται στο πλαίσιο της ενότητας 2.4.

2.7 Έλεγχος επίτευξης ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου

Σημείο Ελέγχου1: Βεβαιώνεται η ικανοποιητική επίτευξη των του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου;

Ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής επιβεβαιώνει την ικανοποιητική επίτευξη του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πτυχές για την ικανοποιητική επίτευξη αυτού που ορίζονται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση του ΕΣΑΑ και τις σχετικές με το Ορόσημο/Στόχο επιχειρησιακές ρυθμίσεις. Η εξαγωγή ελεγκτικού συμπεράσματος επί του συγκεκριμένου σημείου προκύπτει με βάση τα αποτελέσματα της εξέτασης των ενοτήτων που έχουν προηγηθεί, και για την υποστήριξή του παρέχεται σύντομη συνθετική παρουσίαση των λόγων που οδηγούν στην επιβεβαίωση της ικανοποιητικής επίτευξης του Ο/Σ, με αξιοποίηση επιμέρους συμπερασμάτων των προηγηθέντων ενοτήτων.

Εφόσον η εξέλιξη του/των έργου/έργων που συνεισφέρουν στο Ορόσημο/Στόχο κατά το χρόνο διενέργειας του ελέγχου, υπερβαίνει το στάδιο επίτευξης αυτού, ο Ελεγκτής εξετάζει και τα σημεία ελέγχου που αφορούν στην υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου/έργων, χωρίς ωστόσο τυχόν μη επιβεβαίωση των σημείων αυτών να επηρεάζει την βεβαίωσή του ελεγχόμενου Οροσήμου/Στόχου υπό τον όρο ότι το εξεταζόμενο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο δεν περιλαμβάνεται ή αποτελεί ουσιώδη όρο της επίτευξης του Οροσήμου και σε κάθε περίπτωση δεν αναιρεί την επίτευξη του.

3. Εξέταση μη ύπαρξης ενδείξεων¹² απάτης¹³

Σημείο Ελέγχου 1: Επιβεβαιώνεται η πρόβλεψη και εφαρμογή, κατά περίπτωση, αναλογικών μέτρων προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος εντοπισμού παρατυπίας¹⁴ που περιέχει ένδειξη απάτης;

Ο ελεγκτής, στο πλαίσιο των συνεντεύξεων κατανόησης που διενεργεί και της εξοικείωσής του με το περιβάλλον του ελεγχόμενου φορέα και Έργου, ενημερώνεται για την κατανόηση και επαγρύπνηση του ΦΥ σε θέματα εντοπισμού παρατυπιών που περιέχουν ένδειξη απάτης.

Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου, ο ελεγκτής είτε επισκοπεί την Πρόσκληση προς εντοπισμό σημείων, μέτρων ή και ενεργειών που δύνανται να αποτρέπουν τον κίνδυνο εντοπισμού περιπτώσεων παρατυπιών με ένδειξη απάτης, είτε σε μεταγενέστερο στάδιο ελέγχει την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.

Ενδεικτικά, τέτοια μέτρα μπορεί να είναι: α) η ύπαρξη μηχανισμού διασταυρώσεων δεδομένων κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών των αιτήσεων για την καταβολή των ωφελημάτων του προγράμματος, ώστε να επαληθεύεται η ακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων προς αποφυγή φαινομένων απάτης σε βάρος του ενωσιακού προϋπολογισμού, β) η πρόβλεψη επαλήθευσης της ακρίβειας των στοιχείων που αναγράφονται στα αντίγραφα εγγράφων που υποβάλλονται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, μέσω διενέργειας από το φορέα δειγματοληπτικού ελέγχου σε επαρκές και κατάλληλο δείγμα των αντιγράφων που υποβλήθηκαν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 2690/1999 (Α' 45), γ) η πρόβλεψη διενέργειας από το φορέα ή λοιπές εμπλεκόμενες υπηρεσίες διενέργειας δειγματοληπτικών ελέγχων στους τελικούς αποδέκτες στο στάδιο της διαδικασίας ολοκλήρωσης των Έργων για τη διασφάλιση της τήρησης της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των πόρων του Ταμείου και δ) η εκπαίδευση του προσωπικού του ελεγχόμενου φορέα σε θέματα εντοπισμού παρατυπιών που περιέχουν ένδειξη απάτης, καθώς και η ενίσχυση της κατανόησης και εξοικείωσης των εμπλεκόμενων στην πρόληψη τέτοιων φαινομένων κ.λπ.

Συναφώς, ο ΑΕ εξετάζει την ύπαρξη και στελέχωση της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου εντός του ΥΕ, την έκδοση σχετικού Κανονισμού Λειτουργίας της εν λόγω Μονάδας, καθώς και την έκδοση Εγχειριδίου Εσωτερικών Ελέγχων αυτής. Επίσης, εξετάζει λοιπές Οδηγίες και Κατευθύνσεις που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο της ενίσχυσης της κατανόησης των εμπλεκόμενων στελεχών σε θέματα «σοβαρών παρατυπιών», καθώς και των μέτρων πρόληψης, εντοπισμού και αντιμετώπισης παρατυπιών που περιέχουν ένδειξη απάτης (για παράδειγμα συμμετοχή σε εκπαιδευτικές ημερίδες, οδηγίες, παρουσιάσεις, συμμετοχή σε δίκτυο ενημέρωσης για θέματα απάτης, ανάπτυξη εγχειριδίου υλοποίησης έργων ΤΑΑ και αντιμετώπισης «σοβαρών παρατυπιών»). Επιπλέον, ο ΑΕ εξετάζει την τυχόν ανάπτυξη πολιτικής δεοντολογίας ή και εξειδικευμένης στρατηγικής κατά της απάτης και προσέγγισης αξιολόγησης των κινδύνων εντός του πεδίου αρμοδιότητας του ΥΕ.

---

¹² Υποψία ότι μια παρατυπία υποκρύπτει πρόθεση.

¹³ Για τον ορισμό της απάτης τονίζεται ο συνδυασμός τριών πτυχών: παρατυπία, πρόθεση και επιζήμιες επιπτώσεις μιας πράξης ή παράλειψης. Η απάτη διακρίνεται από το γενικότερο όρο «παρατυπία», καθώς εμπεριέχει τη συνιστώσα της πρόθεσης (δόλου). Αναφέρεται ότι η απάτη είναι νομικός χαρακτηρισμός μιας πράξης βάσει του ποινικού δικαίου, για την οποία αποφαίνονται οι δικαστικές αρχές. Επομένως, οι φορείς που έχουν οριστεί στο πλαίσιο του ΣΔΕ ΤΑΑ δεν μπορούν να χαρακτηρίσουν μια πράξη με τα παραπάνω στοιχεία ως «απάτη». Ωστόσο, μπορούν να ανιχνεύσουν πραγματικά περιστατικά ή λίαν ύποπτες περιστάσεις που υποδηλώνουν την ύπαρξη παρατυπιών και, κατ' επέκταση, πιθανής απάτης.

¹⁴ Κάθε παράβαση του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης στον προϋπολογισμό αυτής.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Στρατηγική κατά της Απάτης της ΕΥΣΤΑ: https://greece20.gov.gr/wp-content/uploads/2021/11/Stratigiki_Kata_tis_apatis_EYSTA.pdf
ΣΔΕ ΤΑΑ – Διαδικασίες Δ12 και Δ13.

Σημείο Ελέγχου 2: Επιβεβαιώνεται από τον μακροσκοπικό έλεγχο των δικαιολογητικών εγγράφων και παραστατικών δαπανών, που διενεργήθηκε ανωτέρω, ότι δεν προκύπτουν ασυνέπειες που ενδεχομένως εγείρουν θέμα «υπόνοιας απάτης», η οποία σχετίζεται με το αν τα δικαιολογητικά έγγραφα/παραστατικά του ελεγχόμενου είναι αληθή και ανταποκρίνονται σε πραγματικές συναλλαγές, καθώς και με την τήρηση των προδιαγραφών υλοποίησης του Έργου;

Ο ελεγκτής επί τη βάση της εργασίας που έχει διενεργήσει και του υλικού που έχει επισκοπήσει αποφαινεται σχετικά. Ο ελεγκτής για την εν λόγω εργασία λαμβάνει υπόψη τον σχετικό Οδηγό της OLAF περί εντοπισμού πλαστών εγγράφων στον τομέα των διαρθρωτικών ενεργειών, που έχει προστιθέμενη αξία και για το ΤΑΑ, ο οποίος είναι αναρτημένος στη ιστοσελίδα του ΤΑΑ. Στον ως άνω Οδηγό, υπό την ενότητα «2. Κόκκινες σημαίες», δίνονται χαρακτηριστικά παραδείγματα εγγράφων τα οποία παρεκκλίνουν από τυποποιημένα και γενικώς αποδεκτά υποδείγματα εντύπων. Στην περίπτωση που εντοπιστούν, πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω ελέγχου.

Επιπλέον, ο ΑΕ λαμβάνει υπόψη, διασταλτικά, το ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τους δείκτες απάτης για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ (COCOF 09/0003/00-EL), το οποίο έχει επίσης προστιθέμενη αξία και για το ΤΑΑ, όπου παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος των γενικά αναγνωρισμένων μορφών και σχετικοί δείκτες απάτης («κόκκινες σημαίες») στις συμβάσεις.

Σημείο Ελέγχου 3: Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός παρατυπίας που περιέχει ένδειξη απάτης;

Λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες που διενεργήθηκαν για τα σημεία (1) και (2), ο ελεγκτής βεβαιώνει τον μη εντοπισμό σχετικής παρατυπίας.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

ΣΔΕ ΤΑΑ – Διαδικασίες Δ8 και Δ12.

4. Έλεγχος μη διπλής χρηματοδότησης

Σημείο Ελέγχου 1: Επιβεβαιώνεται η πρόβλεψη και εφαρμογή, κατά περίπτωση, αναλογικών μέτρων, προκειμένου να διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλο Ταμείο ή και Πρόγραμμα της Ένωσης;

Ο ελεγκτής στο πλαίσιο των συνεντεύξεων κατανόησης που διενεργεί και της εξοικείωσής του με το περιβάλλον του ελεγχόμενου φορέα και Έργου, ενημερώνεται για λοιπά συναφή έργα που υλοποιούνται υπό την ευθύνη του ελεγχόμενου ΦΥ.

Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου, ο ελεγκτής, είτε επισκοπεί την Πρόσκληση, καθώς και τα στοιχεία υλοποίησης του Έργου, προς εντοπισμό σημείων, μέτρων ή και ενεργειών που δύνανται να

διασφαλίζουν τη μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλα Ταμεία ή/και προγράμματα της Ένωσης, είτε ελέγχει την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.

Τέτοια μέτρα μπορεί να είναι:

α) η διακριτότητα των εγκεκριμένων εργασιών προς χρηματοδότηση από το ΤΑΑ σε σχέση προς λοιπά Έργα/τμήματα Έργων,

β) ο διαχωρισμός των δαπανών ανά πηγή χρηματοδότησης με τρόπο ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος αυτών κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Έργου και η τήρηση διακριτής λογιστικής μερίδας σε επίπεδο Έργου και

γ) η αξιοποίηση των αναφορών του ΟΠΣ ΕΡΓΟΡΑΜΑ ή/και λοιπών βάσεων δεδομένων που χρησιμοποιεί ο ΦΥ, προκειμένου να ελέγχεται η πιθανότητα διπλής χρηματοδότησης.

Ο ελεγκτής δύναται να διενεργεί έλεγχο των δαπανών της ελεγχόμενης Πρόσκλησης, επισκοπώντας τα στοιχεία που συνοδεύουν εκάστη δαπάνη. Ο ελεγκτής αναζητά πηγές και αξιοποιεί αναφορές/πληροφοριακά συστήματα που δύναται να χρησιμοποιηθούν σε ελέγχους διασταύρωσης προς διασφάλιση της μη διπλής χρηματοδότησης της ίδιας δαπάνης από άλλα Ταμεία ή/και προγράμματα της Ένωσης.

Σημείο Ελέγχου 2: Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός περίπτωσης διπλής χρηματοδότησης από άλλο Ταμείο της Ένωσης;

Λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες που διενεργήθηκαν για το σημείο (1), ο ελεγκτής βεβαιώνει τον μη εντοπισμό σχετικής παρατυπίας.

5. Έλεγχος μη σύγκρουσης συμφερόντων

Σημείο Ελέγχου 1: Επιβεβαιώνονται η πρόβλεψη και η εφαρμογή, κατά περίπτωση, αναλογικών μέτρων, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι ο ΦΥ λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση περιπτώσεων συγκρούσεων συμφερόντων που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διαδικασία δημοσίευσης της Πρόσκλησης, της υπαγωγής των δυνητικών τελικών αποδεκτών στο Πρόγραμμα και της υλοποίησης του έργου;

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του Κανονισμού 241/2021 η υλοποίηση των δράσεων και έργων του ΤΑΑ θα πρέπει πραγματοποιείται λαμβάνοντας μέτρα για την αποφυγή τυχόν σύγκρουσης συμφερόντων. Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει οποιαδήποτε κατάσταση στην οποία μέλη του προσωπικού Φορέα Υλοποίησης (ή και εξωτερικοί συνεργάτες) που συμμετέχουν στη διαδικασία δύναται να περιέλθουν και να τεθεί σε αμφισβήτηση η αδιάβλητη υλοποίηση της διαδικασίας. Οι κανόνες δεν προσδιορίζουν τις διασφαλίσεις που πρέπει να χρησιμοποιούνται. Ωστόσο, μπορούν να αναπτυχθούν ορισμένες κοινές πρακτικές.

Για παράδειγμα, μπορεί να ζητηθεί από το σύνολο των αρμόδιων για την εκτέλεση του έργου υπαλλήλων να υπογράφουν δήλωση προκειμένου να επιβεβαιώνουν ότι στο πλαίσιο των καθηκόντων που αναλαμβάνουν σχετικά με υλοποίηση του, όπως ιδίως κατά την επιλογή τελικών αποδεκτών και την πιστοποίησης εκτέλεσης του έργου καθενός από αυτούς δεν έχουν κοινό ή αντικρουόμενο συμφέρον με οποιονδήποτε τελικό αποδέκτη ή εάν διαπιστώσουν ότι έχουν, θα το δηλώσουν αμελητί στον ιεραρχικά

ανώτερό τους, προκειμένου να αξιολογήσει τον κίνδυνο επηρεασμού της επαγγελματικής κρίσης τους και να λάβει κατάλληλα και αναλογικά μέτρα για τον περιορισμό του κινδύνου αυτού.

Επισημαίνεται ότι ζήτημα σύγκρουσης συμφερόντων μπορεί να ανακύψει και κατά το σχεδιασμό και την προετοιμασία υλοποίησης του Έργου και της κατάρτισης των εγγράφων της πρόσκλησης. Σε περίπτωση επομένως που ένας δυνητικός τελικός αποδέκτης έχει παράσχει συμβουλές στον φορέα υλοποίησης κατά την προετοιμασία της πρόσκλησης, ο Φορέας Υλοποίησης οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω τελικού αποδέκτη στα στάδια προετοιμασίας αυτού.

Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου, ο ελεγκτής επισκοπεί την πρόσκληση και έγγραφα οργάνωσης της λειτουργίας του φορέα υλοποίησης (π.χ. εσωτερικός κανονισμός) προς εντοπισμό σημείων, μέτρων ή και ενεργειών προς την κατεύθυνση της διασφάλισης της αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων, είτε σε μεταγενέστερο στάδιο ελέγχει την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων μέσω επισκόπησης των αποφάσεων συγκρότησης των επιτροπών αξιολόγησης/επιλογής τελικών αποδεκτών ή/και παρόχων, γνωμοδοτικών επιτροπών ή οργάνων πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των τελικών αποδεκτών.

Ο ελεγκτής, στο πλαίσιο των συνεντεύξεων κατανόησης που διενεργεί και της εξοικείωσής του με το περιβάλλον του ελεγχόμενου φορέα και Έργου, αναζητά πληροφορίες για τα εν γένει μέτρα που λαμβάνει ο φορέας και τα οποία διασφαλίζουν την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων. Ενδεικτικά, ο ελεγκτής επισκοπεί και βεβαιώνει ότι: α) τυχόν συλλογικά όργανα που συγκροτήθηκαν (για παράδειγμα Επιτροπές Αξιολόγησης) συμμορφώνονται με τις οικείες διατάξεις όσον αφορά τη σύνθεση και την εν γένει λειτουργία τους και εξετάζει τις σχετικές δηλώσεις περί μη σύγκρουσης συμφερόντων των μελών τους, β) κατά το χρόνο ισχύος της Πρόσκλησης, τυχόν πρόσθετες πληροφορίες ή διευκρινίσεις σχετικά με τους όρους αυτής ή οποιαδήποτε άλλα σχετικά δικαιολογητικά κοινοποιήθηκαν και γνωστοποιήθηκαν προς όλους τους ενδιαφερόμενους, γ) έχουν καταχωρηθεί στοιχεία πραγματικών δικαιούχων στο ΟΠΣ ΤΑ, με τη σχετική τεκμηρίωση και σε κάθε περίπτωση ότι αυτά έχουν συλλεγεί.

Σημείο Ελέγχου 2: Το προσωπικό του ΦΥ που απασχολείται σε δραστηριότητες που αφορούν στον σχεδιασμό του έργου, στην κατάρτιση και έγκριση προσκλήσεων, στην υλοποίηση του έργου, στην παρακολούθηση και στις πληρωμές, καθώς και εξωτερικά στελέχη που ενδεχομένως αξιοποιεί για αυτές τις δραστηριότητες, έχουν υποβάλει δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων;

Ο ΑΕ εξετάζει το σχετικό μητρώο που τηρεί ο ΦΥ και λαμβάνει γνώση των δηλώσεων μη σύγκρουσης συμφερόντων του προσωπικού και των τυχόν εξωτερικών στελεχών που απασχολούνται στον έλεγχο/έγκριση του Τεχνικού Δελτίου Πράξης (ΤΔΕ), καθώς και εν γένει στο σύνολο των ενεργειών υλοποίησης του Έργου, στην παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις, στους ελέγχους και στις πληρωμές, λαμβάνοντας υπόψη και τα στοιχεία που συλλέγονται στο πλαίσιο της Διαδικασίας Δ20 του Εγχειριδίου διαδικασιών.

Σημείο Ελέγχου 3: Βεβαιώνεται ο μη εντοπισμός πιθανής περίπτωσης σύγκρουσης συμφερόντων;

Λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες που διενεργήθηκαν για τα σημεία (1) και (2) και προκειμένου ο ελεγκτής να βεβαιώσει τη μη ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων κατά τη διαδικασία υλοποίησης του εξεταζόμενου έργου, προχωρά σε δικούς του διασταυρωτικούς ελέγχους, καθώς η επισκόπηση και μόνο των σχετικών ΥΔ

μη σύγκρουσης συμφερόντων των δημοσιονομικών παραγόντων δεν συνιστά μέτρο επαλήθευσης και συνεπώς δεν διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς το εν λόγω σημείο. Ο Ελεγκτής κόνοντας χρήση διαφόρων διαθέσιμων πηγών πληροφοριών ευρείας πρόσβασης, όπως ενδεικτικά το ΓΕΜΗ, και αξιοποιώντας κάθε διαθέσιμη πληροφορία που βρίσκεται αναρτημένη στο ΟΠΣ ΤΑΑ (π.χ. δημοσιονομικοί παράγοντες και Πραγματικοί Δικαιούχοι των τελικών αποδεκτών ή στοιχεία αποδεκτών κονδυλίων της Ένωσης), αποφαίνεται για την ύπαρξη ή μη περίπτωσης σύγκρουσης συμφερόντων.

6. Έλεγχος συμμόρφωσης της Δράσης/Έργου με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

Σημείο Ελέγχου 1: **Επιβεβαιώνεται η συμμόρφωση της Δράσης/Έργου με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» κατά την έννοια του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου;**

Ο ελεγκτής, στο πλαίσιο των συνεντεύξεων κατανόησης που διενεργεί και της εξοικείωσής του με το περιβάλλον του ελεγχόμενου φορέα και Έργου, ενημερώνεται για την τήρηση της αρχής της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και τις συναφείς υποχρεώσεις του ελεγχόμενου Έργου, εάν απαιτείται. Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου, βεβαιώνεται η συμμόρφωση με το εν λόγω σημείο, εάν συντρέχει σχετική υποχρέωση εκ της φύσεως του Έργου και της σχετικής περιγραφής στην Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου.

Εάν απαιτείται η συμμόρφωση, εξετάζεται στην απόφαση ένταξης, στο ΤΔΕ και στα τεύχη του Διαγωνισμού η σχετική πρόβλεψη συμμόρφωσης του Έργου με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C 58/01), ιδίως δε μέσω της χρήσης καταλόγου εξαιρέσεων και της απαίτησης συμμόρφωσης με την οικεία ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία. Επιπλέον, συνεκτιμώνται τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής 2021/C 280/01, σχετικά με την τεχνική καθοδήγηση όσον αφορά τον έλεγχο βιωσιμότητας για το ταμείο InvestEU.

Σε επόμενο στάδιο και κατά την υλοποίηση του Έργου ελέγχεται και βεβαιώνεται η συμμόρφωση αυτού με τα επιμέρους κριτήρια της ανωτέρω τεχνικής καθοδήγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ειδικότερα, ο ελεγκτής επισκοπεί την απόφαση ένταξης του Έργου, τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων εφόσον υπάρχουν, καθώς και το πλαίσιο υλοποίησης του Έργου, προκειμένου να βεβαιώσει ότι αυτό δεν επιβαρύνει σημαντικά τους περιβαλλοντικούς στόχους που τίθενται στο άρθρο 9 του ανωτέρω Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852, ως ακολούθως:

- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής,
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,
- Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων,
- Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία,
- Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης και
- Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο:

Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852, άρθρα 3, 9 και 17. Ανακοίνωση της Επιτροπής 2021/C 280/01.

Απόφαση ένταξης Έργου, λίστα εξέτασης πληρότητας-συμβατότητας, Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

7. Έλεγχος συμμόρφωσης της Δράσης /Έργου με τους κλιματικούς/ψηφιακούς στόχους

Σημείο Ελέγχου 1: Συμμορφώνεται η Δράση/Έργο με τους κλιματικούς/ψηφιακούς στόχους σύμφωνα με το ΕΣΑΑ, εάν απαιτείται;

Ο ΑΕ επισκοπεί το ΕΣΑΑ (ειδικά τις ενότητες που αφορούν στη συμβολή στους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους), το ΤΔΕ και το Δελτίο Παρακολούθησης του Έργου, προκειμένου να επιβεβαιώσει τη συμμόρφωση με τους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους και την τήρηση των σχετικών ποσοστών.

8. Έλεγχος συμμόρφωσης προς προηγούμενες συστάσεις

Σημείο Ελέγχου 1: Είχαν διατυπωθεί συστάσεις συμμόρφωσης στο πλαίσιο προηγούμενου ελέγχου στο ίδιο Έργο;

Ο ΑΕ λαμβάνει γνώση των εκθέσεων ελέγχων που τυχόν έχουν διενεργηθεί από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), την ΕΥΣΤΑ, καθώς και από άλλες ελεγκτικές αρχές/ όργανα της ΕΕ ή εθνικές ελεγκτικές αρχές/όργανα και εξετάζει αν αυτές διατυπώνουν συστάσεις προς τον ελεγχόμενο φορέα.

Σημείο Ελέγχου 2: Εάν ναι, βεβαιώνεται η συμμόρφωση του Φορέα Υλοποίησης σε αυτές;

Ο ΑΕ λαμβάνει γνώση των εκθέσεων ελέγχων που τυχόν έχουν διενεργηθεί από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), την ΕΥΣΤΑ, καθώς και από άλλες ελεγκτικές αρχές/όργανα της ΕΕ ή εθνικές ελεγκτικές αρχές/όργανα και εξετάζει το βαθμό συμμόρφωσης του ελεγχόμενου φορέα προς αυτές.

9. Έλεγχος μη ανάσχεσης της επίτευξης προηγούμενου Οροσήμου/Στόχου

Σημείο Ελέγχου 1: Υπάρχουν ορόσημα/στόχοι των οποίων η επίτευξη έχει βεβαιωθεί σε προηγούμενη περίοδο; Εάν ναι, αναφέρεται αυτά:

Ο ΑΕ εξετάζει την ύπαρξη Οροσήμων/Στόχων που έχουν βεβαιωθεί σε προηγούμενη περίοδο, σύμφωνα με το Παράρτημα της Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου, λαμβάνοντας υπόψη και τη Διαδικασία Δ7 του Εγχειριδίου Διαδικασιών.

Σημείο Ελέγχου 2: Εάν ναι, βεβαιώνεται η μη ανάσχεση της επίτευξης αυτών;

Αναλόγως του σταδίου διεξαγωγής του ελέγχου, βεβαιώνεται ότι η υλοποίηση του Έργου δεν έχει προκαλέσει την ανάσχεση της επίτευξης Οροσήμων και Στόχων προηγούμενων περιόδων.

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

(σύμφωνα με το άρθρο 7 της υπ. αρ. 119126ΕΞ 2021/28.09.2021 (ΦΕΚ Β' 4498) απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, όπως ισχύει)

Προς τον/την «.....» (εφεξής, Φορέας Υλοποίησης) και το Υπουργείο ..... (εφεξής, Υπουργείο Ευθύνης).

Υποκείμενο Θέμα

Με βάση την από **ΗΗ/ΜΜ/ΕΕΕΕ** σύμβασή μας με το Φορέα Υλοποίησης [ή το Υπουργείο Ευθύνης εφόσον αυτό προέβη στην ανάθεση του ελέγχου] και τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 7 όπως υπ' αριθμ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, όπως ισχύει (εφεξής «Απόφαση»), αναλάβαμε την ανάθεση εύλογης διασφάλισης αναφορικά

Α. Με την επίτευξη του Οροσήμου/Στόχου xxxx της Δράσης xxxxx [ή/και του Έργου xxxxxx], όπως αυτό/ς ορίζεται στο Παράρτημα της από 13 Ιουλίου 2021 Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1), όπως αυτή ισχύει, και τα σχετικά οριζόμενα στο Παράρτημα Ι της από 21 Δεκεμβρίου 2021 Συμφωνίας Επιχειρησιακών Ρυθμίσεων C(2021) 9754, όπως αυτή ισχύει και όπως περιγράφονται στην ενότητα «*Εύρος Διενεργηθείσας Εργασίας*».

Β. Με την μη ανάσχεση ήδη επιτευχθέντων Οροσέμων και Στόχων της Δράσης, και την ορθή εκτέλεση της αναφερόμενης Δράσης/Έργου, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, ιδίως των κανόνων σχετικά με την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων, την πρόληψη της απάτης, της διαφθοράς και της διπλής χρηματοδότησης, καθώς και τη συμμόρφωση της Δράσης/ Έργου με την αρχή της Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και με τους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους, όπου απαιτείται, βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) με αριθ. 2021/241.

Εφαρμοστέα Κριτήρια

Ο Φορέας υλοποίησης¹ ή και το Υπουργείο Ευθύνης κατά περίπτωση, υποχρεούνται να δηλώνουν στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ταμείου Ανάκαμψης (ΟΠΣ ΤΑ) την επίτευξη των Επιχειρησιακών ρυθμίσεων και των Οροσέμων/Στόχων του Έργου ή της Δράσης αντίστοιχα που συνδέονται με Αίτημα Πληρωμής, υποβάλλοντας την απαραίτητη τεκμηρίωση, όπως αναφέρεται στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 7 όπως υπ' αριθμ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών όπως ισχύει, και στο Παράρτημα της από 13 Ιουλίου 2021 Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1), όπως αυτή ισχύει, και τα σχετικά οριζόμενα στο Παράρτημα Ι της από 21 Δεκεμβρίου 2021 Συμφωνίας Επιχειρησιακών Ρυθμίσεων C(2021) 9754, όπως αυτή ισχύει.

Στο πλαίσιο αυτό οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές, συμφωνά με την υπ' αριθμ. **xx/xx/xx** Απόφαση του ΔΣ της ΕΛΤΕ υποβάλουν στον αντίστοιχο Φορέα υλοποίησης ή στο Υπουργείο Ευθύνης κατά περίπτωση, την παρούσα έκθεση συνοδευόμενη από τη συμπληρωμένη και επαρκώς τεκμηριωμένη λίστα ελέγχου.

Ευθύνες του Φορέα Υλοποίησης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Απόφασης, ο Φορέας Υλοποίησης που έχει ορισθεί από το αρμόδιο Υπουργείο Ευθύνης, είναι υπεύθυνος για την αποτελεσματική υλοποίηση της Δράσης / του Έργου και

¹ Για τις περιπτώσεις Οροσέμων/Στόχων που η ανάθεση του ελέγχου σε ΑΕ γίνεται από το Υπουργείο Ευθύνης, καθώς επιτυγχάνονται μέσω πολλών έργων, με διαφορετικούς φορείς υλοποίησης, όπου γίνεται αναφορά σε «Φορέα Υλοποίησης» νοείται ο κάθε ένας εμπλεκόμενος Φορέας χωριστά.

την επίτευξη των Οροσήμων/Στόχων αυτής / αυτού, όπως ορίζονται στο Παράρτημα της από 13 Ιουλίου 2021 Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1), όπως αυτή ισχύει, και σύμφωνα με τους όρους της Απόφασης Ένταξης της εν λόγω Δράσης / Έργου στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Περαιτέρω, ο Φορέας Υλοποίησης έχει την ευθύνη για τη διαμόρφωση όλων των απαραίτητων εσωτερικών δικλίδων που διασφαλίζουν τη συμμόρφωση της Δράσης/του Έργου και την επίτευξη των Οροσήμων αυτής/αυτού, σύμφωνα με τους όρους της απόφασης Ένταξης της/του εν λόγω Δράσης/Έργου στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και με τις ισχύουσες διατάξεις και τις προβλεπόμενες διαδικασίες του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.

Ο Φορέας Υλοποίησης είναι υπεύθυνος για την καταχώρηση στο ΟΠΣ ΤΑ των δεδομένων τα οποία είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, αξιολόγηση, δημοσιονομική διαχείριση, επαλήθευση και έλεγχο της Δράσης/του Έργου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών, διασφαλίζοντας και επιβεβαιώνοντας την ορθότητα και πληρότητά τους.

Επίσης, ο Φορέας Υλοποίησης ευθύνεται/ για την αποστολή όλων των αναγκαίων στοιχείων και διευκολύνει την πρόσβαση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή στην έδρα του/τους, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η εν λόγω εργασία διασφάλισης.

Ευθύνη του ελεγκτή

Δική μας ευθύνη είναι η έκδοση της παρούσας Έκθεσης αναφορικά με τον έλεγχο της υλοποίησης της Δράσης ΧΧ [ή/και του Έργου ΧΧ] και την επίτευξη του υπ' αριθμ. ΧΧ Οροσήμου αυτής / αυτού, με βάση τη διενεργηθείσα εργασία μας, η οποία περιγράφεται παρακάτω στην ενότητα «Εύρος Διενεργηθείσας Εργασίας».

Ο έλεγχος μας διενεργήθηκε σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Αναθέσεων Διασφάλισης 3000 (Αναθεωρημένο), «Έργα Διασφάλισης Πέραν Ελέγχου ή Επισκόπησης Ιστορικής Οικονομικής Πληροφόρησης» (εφεξής «ΔΠΑΔ 3000») και τους όρους ανάθεσης της από ΗΗ/ΜΜ/ΕΕΕΕ μεταξύ μας σύμβασης, με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης.

Το ΔΠΑΔ 3000 απαιτεί να σχεδιάζουμε και να διενεργούμε την εργασία μας έτσι ώστε να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση σχετικά με το εάν το Ορόσημο έχει επιτευχθεί από κάθε ουσιώδη άποψη, σύμφωνα με την Απόφαση. Στο πλαίσιο των διενεργούμενων ελεγκτικών διαδικασιών εντοπίζουμε και αξιολογούμε τον κίνδυνο ουσιώδους σφάλματος, είτε αυτό οφείλεται σε απάτη ή σε λάθος.

Για την εκτέλεση της παρούσας εργασίας ελήφθησαν υπόψη η σχετική εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, ιδίως δε οι διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) με αριθ. 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (L 57/17), και τα οριζόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (υπ' αριθμ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, όπως ισχύει).

Θεωρούμε ότι τα ελεγκτικά στοιχεία που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα και υποστηρίζουν το συμπέρασμα που εκφράζεται στην παρούσα έκθεση διασφάλισης.

Επαγγελματική δεοντολογία και διαχείριση ποιότητας

Καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας έχουμε παραμείνει ανεξάρτητοι από τον Φορέα Υλοποίησης και το Υπουργείο Ευθύνης, και έχουμε συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις του Κώδικα Δεοντολογίας για

Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών και τις απαιτήσεις δεοντολογίας και ανεξαρτησίας του Ν. 4449/2017 [καθώς και του Κανονισμού (ΕΕ) 537/2014²].

Η ελεγκτική εταιρεία μας εφαρμόζει το Διεθνές Πρότυπο για τη Διαχείριση Ποιότητας (ΔΠΔΠ) 1 «Διαχείριση Ποιότητας για εταιρείες που διενεργούν ελέγχους ή επισκοπήσεις οικονομικών καταστάσεων ή λοιπές αναθέσεις διασφάλισης ή συναφών υπηρεσιών» και κατά συνέπεια σχεδιάζει, εφαρμόζει και λειτουργεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ποιότητας που περιλαμβάνει τεκμηριωμένες πολιτικές και διαδικασίες σχετικά με τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις δεοντολογίας, τα επαγγελματικά πρότυπα και τις ισχύουσες νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις.

Εύρος Διενεργηθείσας Εργασίας

Η εργασία μας καλύπτει αποκλειστικά τις διαδικασίες που προβλέπονται στο Πρόγραμμα Ελέγχου (Παράρτημα χχχ) που έχει εκδοθεί με βάση την υπ' αριθμ. Χχ/χχ/χχ Απόφαση του ΔΣ της ΕΛΤΕ (εφεξής «Πρόγραμμα Ελέγχου»), όπως αυτό τυχόν εξειδικεύτηκε από την ΕΥΣΤΑ αποκλειστικά για τους σκοπούς του ελεγχόμενου Ο/Σ που αναφέρεται στην πρώτη ενότητα, και αφορά στην ελεγκτική περίοδο αναφοράς³ χχ.χχχ.χχχχ έως χχ.χχχ.χχχχ.

{Στην περίπτωση όπου δεν τυγχάνει εφαρμογής κάποια εκ των διαδικασιών του εν λόγω Προγράμματος Εργασιών Διασφάλισης, δύναται να προστεθεί η ακόλουθη παράγραφος:

[Επισημαίνεται ότι η/οι υπ' αριθμ. .... διαδικασία/ες του προαναφερθέντος Προγράμματος Εργασιών Διασφάλισης, δεν διενεργήθηκε/καν κατά την παρούσα εργασία, καθώς δεν τυγχάνει εφαρμογής για το εν λόγω Ορόσημο [ή καθώς αυτές θα διενεργηθούν στο Β' στάδιο του Ελέγχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη Διαδικασία Δ8 του Εγχειριδίου Διαδικασιών]}.

Συμπέρασμα⁴

Με βάση τη διενεργηθείσα εργασία, όπως αυτή καθορίζεται στο Πρόγραμμα Ελέγχου, καθώς και τα τεκμήρια που αποκτήθηκαν, διατυπώνουμε το συμπέρασμα ότι, από κάθε ουσιώδη άποψη:

Α) το Ορόσημο/Στόχος χχχχ της Δράσης χχχχχ έχει επιτευχθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα της από 13 Ιουλίου 2021 Εκτελεστικής Απόφασης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1), όπως αυτή ισχύει, και τα σχετικά οριζόμενα στο Παράρτημα Ι της από 21 Δεκεμβρίου 2021 Συμφωνίας Επιχειρησιακών Ρυθμίσεων C(2021) 9754, όπως αυτή ισχύει.

Β) η Δράση χχχχχ ή/και το Έργο/α χχχχχχ που συνεισφέρουν στο Ορόσημο/Στόχο, έχουν εκτελεσθεί ορθά, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, ιδίως δε των κανόνων σχετικά με την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων, την πρόληψη της απάτης, της διαφθοράς και της διπλής χρηματοδότησης, καθώς και συμμορφώνονται με την αρχή της Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και με τους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους (εφόσον απαιτείται, βάσει του Κανονισμού). Προηγούμενα, ήδη επιτευγμένα, Ορόσημα/Στόχοι της Δράσης δεν

² Στην περίπτωση που η οντότητα είναι δημοσίου ενδιαφέροντος (PIE).

³ Ως ελεγκτική περίοδος αναφοράς ορίζεται το χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου το οποίο αποτελεί αντικείμενο ελέγχου του Ελεγκτή και ορίζεται κατά κανόνα, από την έναρξη υλοποίησης του έργου έως και την ημερομηνία επίτευξης του οροσήμου/στόχου. Επισημαίνεται ότι όταν η ανάθεση του ελέγχου γίνεται σε χρόνο πολύ μεταγενέστερο της επίτευξης, η ελεγκτική περίοδος αναφοράς ορίζεται από την έναρξη υλοποίησης του έργου έως και την έναρξη του παρόντος ελέγχου (σύμφωνα με την οικεία σύμβαση μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του ελεγκτή).

Στην περίπτωση που η δράση/έργο έχει προηγούμενα Ορόσημα/Στόχους που έχουν ελεγχθεί, η ελεγκτική περίοδος εκκινεί από την ημερομηνία που κάλυψε ο έλεγχος του προηγούμενου Οροσήμου/Στόχου.

⁴ Στην περίπτωση που ο Ανεξάρτητος Ελεγκτής διατυπώνει Συμπέρασμα με επιφύλαξη ή διατυπώνει αρνητικό συμπέρασμα ή και υφίσταται αδυναμία έκφρασης συμπεράσματος, το σχετικό κείμενο της ενότητας τροποποιείται αναλόγως.

έχουν ανασχεθεί μέχρι το χρόνο διενέργειας του παρόντος ελέγχου. [Εάν δεν υφίστανται προηγούμενα επιτευγμένα Ο/Σ της Δράσης, το τελευταίο εδάφιο αναδιατυπώνεται.]

[Στην περίπτωση ολοκλήρωσης του ελέγχου σε δύο (2) στάδια, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ενότητα 3.2 της Διαδικασίας Δ8 του Εγχειριδίου Διαδικασιών, το Συμπέρασμα του 2^{ου} σταδίου διατυπώνεται ως ακολούθως:

Με βάση τη διενεργηθείσα εργασία, όπως αυτή καθορίζεται στο Πρόγραμμα Ελέγχου, καθώς και τα τεκμήρια που αποκτήθηκαν, διατυπώνουμε το συμπέρασμα, από κάθε ουσιώδη άποψη, ότι το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της Δράσης xxxxx ή/και του Έργου/ων xxxxxx, που συνεισφέρουν στο Ορόσημο/Στόχο xxxxx, έχει υλοποιηθεί ορθά, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, ιδίως των κανόνων σχετικά με την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων, την πρόληψη της απάτης, της διαφθοράς και της Διπλής Χρηματοδότησης.]

Περιορισμός Χρήσης

Η έκθεσή μας συντάχθηκε αποκλειστικά για τον σκοπό που αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο της παρούσας, απευθύνεται αποκλειστικά προς το Φορέα Υλοποίησης και το Υπουργείο Ευθύνης και δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται ή να διανέμεται από μη αρμόδια πρόσωπα πέραν των δικαιοδοτικά εμπλεκομένων.

Θέματα Έμφασης

[Στην ενότητα αυτή παρατίθενται τυχόν ευρήματα, τα οποία εντοπίζονται κατά τη διενέργεια του ελέγχου και τα οποία δεν συνιστούν επιφύλαξη στο Συμπέρασμα αυτού. Σχετικώς, προτείνονται και τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.]

Αναφορά επί λοιπών θεμάτων

Γενικά στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τη Δράση xxxxx [ή/και το Έργο xxxxxx] που αφορά το υπό εξέταση Ορόσημο/Στόχο, καθώς επίσης και το Πρόγραμμα Ελέγχου, στο οποίο παρατίθεται συνοπτικά τεκμηρίωση των εργασιών ανά σημείο ελέγχου, περιλαμβάνονται στο επισυναπτόμενο «Προσάρτημα».

[Ελεγκτική εταιρεία]

Έδρα Ελεγκτή [πόλη], [ημερομηνία]

[Διεύθυνση]

[Ονοματεπώνυμο ΟΕΛ]:

Αρ. Μ. ΣΟΕΛ:

Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

[Ελεγκτικής εταιρείας]

[Ελεγκτικής εταιρείας]

Αρ. Μ. ΣΟΕΛ: [ΟΕΛ]

Διαδικασία Δ13: Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης**1. Σκοπός**

Σκοπός της διαδικασίας είναι η αξιολόγηση των κινδύνων απάτης, στο πλαίσιο της πρόληψης και εφαρμογής αποτελεσματικών και αναλογικών μέτρων για την καταπολέμηση της απάτης στα έργα του ΕΣΑΑ.

2. Πεδίο εφαρμογής

Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται από την ΕΥΣΤΑ για την αξιολόγηση των κινδύνων απάτης και την εφαρμογή μέτρων για την καταπολέμηση αυτής.

3. Περιγραφή Διαδικασίας**3.1 Ορισμός Υπεύθυνου για θέματα απάτης και συγκρότηση Ομάδας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης**

Στην ΕΥΣΤΑ, με απόφαση του Διοικητή της:

- ✓ συγκροτείται Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης, έργο της οποίας είναι η διενέργεια αξιολογήσεων κινδύνων απάτης.
- ✓ ορίζεται ο Υπεύθυνος για θέματα απάτης, ο οποίος έχει την ευθύνη για:
  - Το συντονισμό των ενεργειών πρόληψης και αντιμετώπισης της απάτης, όπως την εφαρμογή της αξιολόγησης κινδύνων απάτης, την παρακολούθηση εφαρμογής των σχετικών μέτρων, την εκπαίδευση του προσωπικού της ΕΥΣΤΑ.
  - Την ενημέρωση του ειδικού αρχείου Υποθέσεων Ενδείξεων και Υπονοιών Απάτης, βάσει των πορισμάτων/ αναφορών που λαμβάνει στο πλαίσιο της Διαδικασίας Δ11: Υποδοχή και Εξέταση Καταγγελιών και της Διαδικασίας Δ12: Εξέταση Ενδείξεων Απάτης.
Το εν λόγω αρχείο ενημερώνεται με όλα τα στάδια και τις ενέργειες που ακολουθούνται. Ειδικότερα, εφόσον στα πορίσματα/ αναφορές διατυπώνονται διαπιστώσεις, αυτές καταγράφονται, συνοπτικά και κωδικοποιημένες, και συνοδεύονται από τα σχετικά μέτρα συμμόρφωσης που διατυπώνονται στο πόρισμα/ αναφορά.
Με σκοπό την ομοιόμορφη αντιμετώπιση από την ΕΥΣΤΑ όμοιων διαπιστώσεων σε διαφορετικές περιπτώσεις διερεύνησης καταγεγραμμένων και υποθέσεων ενδείξεων απάτης, ο Υπεύθυνος για θέματα απάτης κατηγοριοποιεί τις διαπιστώσεις που εντοπίστηκαν, σύμφωνα με την τυποποιημένη κωδικοποίηση του Πίνακα 1.
Η καταγραφή και κωδικοποίηση των διαπιστώσεων αξιοποιείται από την Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για τη μελέτη της φύσης και συχνότητας εμφάνισης αυτών και την εξέταση της αναγκαιότητας εφαρμογής ενεργειών για πρόληψη ανάλογων περιστατικών σε επίπεδο Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Στο εν λόγω αρχείο δύνανται να ανατρέχουν και επόμενες Ομάδες Διερεύνησης Καταγγελιών και η Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για τον εντοπισμό περιπτώσεων με κοινά χαρακτηριστικά και να αντλούν πληροφορίες αναφορικά με την κωδικοποίηση των ευρημάτων και τις συστάσεις που έχουν διατυπωθεί.

Δεδομένου ότι κίνδυνοι απάτης μπορεί να προκύψουν από διάφορες διεργασίες του ΣΔΕ, οι οποίες εκτελούνται από διαφορετικές οργανωτικές μονάδες εντός της ΕΥΣΤΑ και προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η αξιολόγηση θα είναι αποτελεσματική, στην Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης δύνανται να συμμετέχουν στελέχη από όλες τις οργανικές μονάδες της. Η Απόφαση ορισμού του Υπεύθυνου για θέματα απάτης και συγκρότησης της Ομάδας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης

κοινοποιείται στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ)/(AFCOS).

3.2 Αξιολόγηση κινδύνων απάτης

Η αξιολόγηση των κινδύνων απάτης από την Ομάδα Αξιολόγησης διενεργείται κατ' ελάχιστον σε ετήσια βάση και όποτε άλλοτε κριθεί αναγκαίο (όπως για παράδειγμα, σε περίπτωση σημαντικής τροποποίησης του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου).

Η αξιολόγηση διενεργείται βάσει Μεθοδολογίας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης, η οποία εγκρίνεται με απόφαση του Διοικητή της ΕΥΣΤΑ και δύναται να αναθεωρείται μετά από την ετήσια αξιολόγηση κινδύνων απάτης, ώστε να λαμβάνει υπόψη τ' αποτελέσματα αυτής, εάν απαιτείται.

Η ανωτέρω Μεθοδολογία δομείται, επί της αρχής, ως ακολούθως:

- A. Οριοθέτηση και Προσδιορισμός του Περιβάλλοντος, ήτοι προσδιορισμός περιοχών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου
- B. Αξιολόγηση των Κινδύνων, ήτοι Αναγνώριση, Ανάλυση και Αποτίμηση των Κινδύνων για κάθε περιοχή που έχει προσδιοριστεί προς εξέταση
- Γ. Αντιμετώπιση των Κινδύνων / Σχεδιασμός κατάλληλων μέτρων απομείωσης των Κινδύνων
- Δ. Καταγραφή και υποβολή αναφοράς στον Διοικητή της ΕΥΣΤΑ
- E. Παρακολούθηση και επανεξέταση

Ειδικότερα, στηρίζεται καταρχάς στον προσδιορισμό των περιοχών που πιθανώς ελλοχεύουν κίνδυνοι απάτης και οι οποίες καλύπτουν το συνολικό κύκλο ζωής των έργων/δράσεων του ΤΑΑ.

Η αξιολόγηση στοχεύει: α) στον προσδιορισμό των κινδύνων για τους οποίους κρίνεται ότι δεν έχουν γίνει ακόμη αρκετές ενέργειες για να περιοριστεί η πιθανότητα εκδήλωσης ή η επίπτωσή τους σε ένα αποδεκτό/ανεκτό επίπεδο και β) στην αντιμετώπιση των παραπάνω κινδύνων, με την επιλογή/ πρόταση αποτελεσματικών και αναλογικών μέτρων κατά της απάτης.

Σύμφωνα με τη Μεθοδολογία, προσδιορίζονται προς εξέταση οι ακόλουθες περιοχές κινδύνου:

1. Έγκριση και Ένταξη έργων/δράσεων στο ΤΑΑ
- 2.A Υλοποίηση και Παρακολούθηση των Έργων που Υλοποιούνται Μέσω Δημοσίων Συμβάσεων
- 2.B Υλοποίηση και Παρακολούθηση των Έργων που Υλοποιούνται Μέσω Προσκήσεων σε δικαιούχους φορείς/φυσικά πρόσωπα/οικονομικούς φορείς (Κρατικές Ενισχύσεις και Επιχορηγήσεις)
3. Ορόσημα/ Στόχοι - Υποβολή Αιτήματος Πληρωμής
4. Πρόληψη-Εντοπισμός-Αντιμετώπιση Σοβαρών Παρατυπιών
5. Αναθέσεις Συμβάσεων από την ΕΥΣΤΑ
6. Φορείς υψηλής επικινδυνότητας, βάσει του εργαλείου αξιολόγησης κινδύνων Arachne

Κάθε Περιοχή Κινδύνου μελετάται χωριστά και αναγνωρίζονται σε αυτήν επιμέρους κίνδυνοι, οι οποίοι δύναται να εμφανιστούν. Επιπλέον για κάθε περιοχή εντοπίζονται μέτρα που έχουν προβλεφθεί στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου ή και στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου των φορέων υλοποίησης/υπουργείων ευθύνης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

Εν συνεχεία, προσδιορίζεται ο Εγγενής Κίνδυνος (Inherent Risk, IR) κάθε εξεταζόμενης περιοχής που ταυτίζεται με την πιθανότητα επέλευσης σημαντικού σφάλματος στην έλλειψη εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, καθώς και ο Κίνδυνος Εσωτερικού Ελέγχου (Control Risk, CR), που είναι η πιθανότητα το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του ΤΑΑ να μην εντοπίσει τα σημαντικά σφάλματα.

Για την εξαγωγή συμπεράσματος, εξετάζεται από κοινού ο Εγγενής Κίνδυνος και ο Κίνδυνος Εσωτερικού Ελέγχου, ήτοι ο Κίνδυνος Επέλευσης Σημαντικού Σφάλματος (Risk of Material Misstatement, RMM), ο οποίος δηλώνει τον κίνδυνο επέλευσης σημαντικού σφάλματος στην έλλειψη εξωτερικού ελέγχου. Ειδικότερα ο κίνδυνος RMM βαθμολογείται επίσης από 0 έως 1 και

προκύπτει από το γινόμενο IR×CR.

Με βάση τη βαθμολόγηση του Κινδύνου Επέλευσης Σημαντικού Σφάλματος (RMM), η οποία αντιστοιχίζεται στην ποιοτική κλίμακα επικινδυνότητας [Χαμηλή, Χαμηλή/Μεσαία, Μεσαία/Υψηλή, Υψηλή], αναδεικνύονται οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως «υψηλής» ή και «μεσαίας/υψηλής» επικινδυνότητας, για τις οποίες, μετά από ανάλυση, διατυπώνονται τυχόν προτάσεις ή και συντάσσεται Σχέδιο Δράσης για λήψη περαιτέρω μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης των κινδύνων αυτών.

Ως αναφέρθηκε, στο πλαίσιο της Μεθοδολογίας, αξιοποιείται και το εργαλείο εκτίμησης και κατάταξης του κινδύνου Arachne, το οποίο αναπτύχθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μπορεί να ενισχύσει την αναγνώριση, την πρόληψη και την ανίχνευση της απάτης. Ειδικότερα, το Arachne χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό φορέων υλοποίησης έργων του ΤΑΑ, οι οποίοι εμφανίζονται να λαμβάνουν υψηλή βαθμολογία κινδύνου στην κατηγορία «Reputational and Fraud Alerts», με βάση προκαθορισμένους στο Εργαλείο δείκτες της συγκεκριμένης κατηγορίας και τα στοιχεία που τροφοδοτούν το εργαλείο.

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης συνεκτιμώνται εκτός από τα προκαθορισμένα στοιχεία του Εργαλείου, και άλλες πηγές πληροφόρησης, όπως ενδεικτικά αναφορές επαναλαμβανόμενων παρατυπιών και υπονοιών απάτης (Διαδικασία Δ10: Διασφάλιση Μη Σύγκρουσης Συμφερόντων, Διαδικασία Δ11: Υποδοχή και Εξέταση Καταγγελιών, και Διαδικασία Δ12: Εξέταση Ενδείξεων Απάτης), το ΟΠΣ ΤΑ, εκθέσεις των Ανεξάρτητων Ελεγκτών, εκθέσεις ελέγχων της ΕΔΕΛ, της ΕΑΔ/ΑFCOS ή ελεγκτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συνεπώς η αξιολόγηση ενδέχεται να οδηγήσει στον εμπλουτισμό του καταλόγου των αναγνωρισμένων κινδύνων ή/ και σε προτάσεις αναθεώρησης (προσθήκης, τροποποίησης ή απάλειψης) των προκαθορισμένων μέτρων ελέγχου που προτείνονται για κάθε κίνδυνο.

3.3 Λήψη και παρακολούθηση μέτρων κατά της απάτης

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αξιοποιούνται από την Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για τη λήψη μέτρων/ σχεδίων δράσης, τα οποία δύναται να αφορούν:

- μεμονωμένα μέτρα που θα εφαρμοστούν σε έναν Φορέα υλοποίησης στο πλαίσιο μίας Δράσης/Εργου, ή
- πρόταση για οριζόντια μέτρα που θα πρέπει να ενσωματωθούν στις Διαδικασίες του ΣΔΕ (π.χ. εισαγωγή ενός σημείου ελέγχου σε μία λίστα επαλήθευσης).

Η εφαρμογή ολόκληρης της διαδικασίας, καθώς και των μέτρων που λαμβάνονται στην ΕΥΣΤΑ παρακολουθούνται σε συστηματική βάση από τον Υπεύθυνο για θέματα απάτης της ΕΥΣΤΑ.

Τα αποτελέσματα της εφαρμογής των μέτρων αυτών αποτυπώνονται στην επαναξιολόγηση του επόμενου έτους (εφαρμογή βημάτων 3.2 έως 3.3).

Πίνακας 1: Κωδικοποίηση διαπιστώσεων από ελέγχους / εξέταση καταγγελιών

Κατηγορία	Κωδικός	Υποκατηγορία
Δημόσιες συμβάσεις – Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης	1.1	Μη δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού ή αδικαιολόγητη απευθείας ανάθεση
	1.2	Τεχνητή κατάτμηση των συμβάσεων έργων/υπηρεσιών/προμηθειών ή Έλλειψη αιτιολόγησης για τη μη διαίρεση της σύμβασης σε τμήματα
	1.3	Μη συμμόρφωση με τις προθεσμίες παραλαβής των προσφορών ή Μη παράταση των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών, όταν επέρχονται σημαντικές αλλαγές στα έγγραφα της σύμβασης
	1.4	Ανεπαρκής χρόνος προκειμένου οι δυνητικοί υποψήφιοι να λάβουν τα έγγραφα του διαγωνισμού ή περιορισμοί για να λάβουν τα έγγραφα του διαγωνισμού
	1.5	Μη δημοσίευση της παράτασης των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών ή μη παράταση των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών
	1.6	Χρήση - κριτηρίων αποκλεισμού, επιλογής, ανάθεσης ή - όρων εκτέλεσης των συμβάσεων ή - τεχνικών προδιαγραφών που είτε εισάγουν διακρίσεις βάσει μη δικαιολογημένων εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών προτιμήσεων είτε περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων
	1.7	Μη δημοσίευση, στην προκήρυξη του διαγωνισμού, των κριτηρίων επιλογής και/ή ανάθεσης (και της στάθμισής τους), ή των όρων για την εκτέλεση των συμβάσεων ή των τεχνικών προδιαγραφών. Ή μη παροχή επαρκώς αναλυτικής περιγραφής των κριτηρίων ανάθεσης και της αντίστοιχης στάθμισης. Ή μη κοινοποίηση/δημοσίευση διευκρινίσεων/συμπληρωματικών πληροφοριών.
	1.8	Ανεπαρκής ή ανακριβής ορισμός του αντικειμένου της σύμβασης
	1.9	Περιορισμός των υπεργολαβικών αναθέσεων
	1.10	Περιπτώσεις στις οποίες δεν δικαιολογείται η χρήση της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση ή του ανταγωνιστικού διαλόγου
	1.11	Μη συμμόρφωση με τη διαδικασία που προβλέπει η οδηγία για τις ηλεκτρονικές και συγκεντρωτικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων
Δημόσιες συμβάσεις - Επιλογή των υποψηφίων και αξιολόγηση των προσφορών	2.1	Τα κριτήρια επιλογής (ή οι τεχνικές προδιαγραφές) τροποποιήθηκαν μετά την αποσφράγιση των προσφορών ή εφαρμόστηκαν εσφαλμένα.
	2.2	Αξιολόγηση των προσφορών βάσει κριτηρίων ανάθεσης διαφορετικών από εκείνα που αναφέρονται στην προκήρυξη της σύμβασης ή στη συγγραφή υποχρεώσεων

Κατηγορία	Κωδικός	Υποκατηγορία
Δημόσιες συμβάσεις- Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης	1.1	Μη δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού ή αδικαιολόγητη απευθείας ανάθεση
	1.2	Τεχνητή κατάτμηση των συμβάσεων έργων/υπηρεσιών/προμηθειών ή Έλλειψη αιτιολόγησης για τη μη διαίρεση της σύμβασης σε τμήματα
	1.3	Μη συμμόρφωση με τις προθεσμίες παραλαβής των προσφορών ή Μη παράταση των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών, όταν επέρχονται σημαντικές αλλαγές στα έγγραφα της σύμβασης
	1.4	Ανεπαρκής χρόνος προκειμένου οι δυνητικοί υποψήφιοι να λάβουν τα έγγραφα του διαγωνισμού ή περιορισμοί για να λάβουν τα έγγραφα του διαγωνισμού
	1.5	Μη δημοσίευση της παράτασης των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών ή μη παράταση των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών
	1.6	Χρήση κριτηρίων αποκλεισμού, επιλογής, ανάθεσης ή όρων εκτέλεσης των συμβάσεων ή τεχνικών προδιαγραφών που είτε εισάγουν διακρίσεις βάσει μη δικαιολογημένων εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών προτιμήσεων είτε περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων
	1.7	Μη δημοσίευση, στην προκήρυξη του διαγωνισμού, των κριτηρίων επιλογής και/ή ανάθεσης (και της στάθμισής τους), ή των όρων για την εκτέλεση των συμβάσεων ή των τεχνικών προδιαγραφών. Ή μη παροχή επαρκώς αναλυτικής περιγραφής των κριτηρίων ανάθεσης και της αντίστοιχης στάθμισης. Ή μη κοινοποίηση/δημοσίευση διευκρινίσεων/συμπληρωματικών πληροφοριών.
	1.8	Ανεπαρκής ή ανακριβής ορισμός του αντικειμένου της σύμβασης
	1.9	Περιορισμός των υπεργολαβικών αναθέσεων
	1.10	Περιπτώσεις στις οποίες δεν δικαιολογείται η χρήση της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση ή του ανταγωνιστικού διαλόγου

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Κατηγορία	Κωδικός	Υποκατηγορία
	1.11	Μη συμμόρφωση με τη διαδικασία που προβλέπει η οδηγία για τις ηλεκτρονικές και συγκεντρωτικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων
Δημόσιες συμβάσεις-Επιλογή των υποψηφίων και αξιολόγηση των προσφορών	2.1	Τα κριτήρια επιλογής (ή οι τεχνικές προδιαγραφές) τροποποιήθηκαν μετά την αποσφράγιση των προσφορών ή εφαρμόστηκαν εσφαλμένα.
	2.2	Αξιολόγηση των προσφορών βάσει κριτηρίων ανάθεσης διαφορετικών από εκείνα που αναφέρονται στην προκήρυξη της σύμβασης ή στη συγγραφή υποχρεώσεων
		ή Αξιολόγηση βάσει πρόσθετων κριτηρίων ανάθεσης τα οποία δεν είχαν δημοσιευτεί
	2.3	Ανεπαρκής διαδρομή ελέγχου για την ανάθεση της σύμβασης
	2.4	Σύγκρουση συμφερόντων με αντίκτυπο στο αποτέλεσμα της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων
	2.5	Νόθευση διαγωνισμού (διαπιστώνεται από υπηρεσία ανταγωνισμού / καταπολέμησης των συμπράξεων, δικαστήριο ή άλλο αρμόδιο φορέα)
	2.6	Διαπραγμάτευση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης τροποποίησης της προκριθείσας προσφοράς κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης
	2.7	Παράτυπες προηγούμενες επαφές υποψηφίων/προσφερόντων με την αναθέτουσα αρχή
	2.8	Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, με ουσιαστική τροποποίηση των όρων που περιέχονται στην προκήρυξη της σύμβασης ή στη συγγραφή υποχρεώσεων
	2.9	Μη αιτιολογημένη απόρριψη ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών
Δημόσιες συμβάσεις-Εκτέλεση της σύμβασης	3.1	Τροποποιήσεις των στοιχείων της σύμβασης, που περιέχονται στην προκήρυξη της σύμβασης ή στην ανάληψη νομικής δέσμευσης
	3.2	Εκτέλεση φυσικού αντικειμένου άλλου από το εγκεκριμένο στο ΕΣΑΑ
	3.3	Διπλή χρηματοδότηση έργου
Δημόσιες συμβάσεις-Άλλο	4.1	Άλλο

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Κατηγορία	Κωδικός	Υποκατηγορία
Κρατικές ενισχύσεις	5.1	Παράλειψη κοινοποίησης κρατικών ενισχύσεων
	5.2	Εσφαλμένη εφαρμογή καθεστώτος ενισχύσεων
	5.3	Εσφαλμένη εφαρμογή του καθεστώτος ενισχύσεων
	5.4	Υπέρβαση του ορίου De Minimis
	5.5	Μη τήρηση των απαιτήσεων παρακολούθησης
	5.6	Μη συνυπολογισμός της επένδυσης αναφοράς στο ισχύον καθεστώς ενισχύσεων
	5.7	Μη συνεκτίμηση των εσόδων στο ισχύον καθεστώς ενισχύσεων
	5.8	Μη τήρηση του χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης
	5.9	Μη τήρηση της έντασης της ενίσχυσης
	5.10	Σφάλμα κατά την εφαρμογή των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος
	5.11	Εκτέλεση φυσικού αντικειμένου άλλου από το εγκεκριμένο στο ΕΣΑΑ
	5.12	Το επενδυτικό σχέδιο που υλοποιείται δεν ικανοποιεί τα κριτήρια επιλογής
	5.13	Διπλή χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου
	5.14	Άλλο
Δημοσιότητα	6.1	Μη τήρηση υποχρεώσεων σε θέματα δημοσιότητας
Έλλειψη πληροφοριών ή εγγράφων τεκμηρίωσης	7.1	Ελλιπείς ή εσφαλμένες πληροφορίες ή έγγραφα τεκμηρίωσης
	7.2	Απουσία διαδρομής ελέγχου ή ελλιπής διαδρομή ελέγχου
Μη τήρηση κανόνων επιλεξιμότητας	8.1	Δράση/ Έργο που δεν περιλαμβάνεται στο ΕΣΑΑ
	8.2	Εκκίνηση υλοποίησης δράσης/ έργου πριν την 1η Φεβρουαρίου 2020, χωρίς να περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο ΕΣΑΑ και χωρίς να συμμορφώνεται με τον Κανονισμό, τη Χρηματοδοτική Συμφωνία και τη Συμφωνία Χορήγησης Δανείου.
	8.3	Μη τήρηση των όρων υλοποίησης της δράσης/ έργου όπως ορίζονται στην Απόφαση Ένταξης ή μονομερής αλλαγή αυτών από το Φορέα υλοποίησης, χωρίς

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Κατηγορία	Κωδικός	Υποκατηγορία
		προηγούμενη σύμφωνη γνώμη από την Υπηρεσία Συντονισμού
	8.4	Δαπάνες που δεν πραγματοποιούνται κατά την περίοδο επιλεξιμότητας του Έργου/Δράσης σύμφωνα με την Απόφαση Ένταξης.
	8.5	Δαπάνες που δεν συνδέονται με το φυσικό αντικείμενο της Δράσης ή του Έργου και δεν περιλαμβάνονται στον εγκεκριμένο ενδεικτικό προϋπολογισμό του
	8.6	Δαπάνες που δεν είναι αναγκαίες για την υλοποίηση της Δράσης ή του Έργου
	8.7	Δαπάνες που δεν είναι ταυτοποιημένες με την εγγραφή τους στα λογιστικά βιβλία του Φορέα υλοποίησης, προσδιοριζόμενες σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος ο Φορέας και σύμφωνα με τις συνήθεις πρακτικές λογιστικής που αυτός εφαρμόζει
	8.8	Δαπάνες που δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ισχύουσας φορολογικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας
	8.9	Δαπάνες που δεν είναι εύλογες, δικαιολογημένες και δεν συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της χρηστής οικονομικής διαχείρισης
	8.10	Λογιστικά και υπολογιστικά σφάλματα σε επίπεδο έργου
	8.11	Δαπάνες που αφορούν επαναλαμβανόμενα κόστη για την προετοιμασία ή την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων/επενδύσεων, όπως ενδεικτικά το μισθολογικό κόστος.
	8.12	Μη επιλέξιμος ΦΠΑ
Άλλο	9.1	Ανάγκη Κατάρτισης/εκπαίδευσης
	9.2	Ανάγκη Προσαρμογής ΟΠΣ ΤΑ
	9.3	Άλλο
Εφαρμογή Εγχειριδίου Διαδικασιών	10.1	Ορισμός Φορέα
	10.2	Επαρκής καταγραφή αρμοδιοτήτων του Φορέα του ΣΔΕ
	10.3α	Πληρότητα ΥΑ
	10.3β	Ανάγκη εμπλουτισμού Εγχειριδίου/ Εγκυκλίων/Οδηγών

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

Κατηγορία	Κωδικός	Υποκατηγορία
	10.4	Πληρότητα εφαρμογής διαδικασίας Δ8 Εγχειριδίου Διαδικασιών ΣΔΕ ΤΑΑ
	10.5	Ανάγκη ενίσχυσης συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου
	10.6	Ανάγκη ενίσχυσης των μέτρων για την πρόληψη, εντοπισμό και επανόρθωση περιπτώσεων απάτης/διαφθοράς
	10.7	Ελλιπής εφαρμογή Διαδικασίας Δ1_ Διαδικασία Ένταξης Έργων
	10.8	Ελλιπής εφαρμογή Διαδικασίας Δ2_ Παρακολούθηση Προόδου Ενεργειών Ωρίμανσης Έργου
	10.9	Ελλιπής εφαρμογή Διαδικασίας Δ6_ Παρακολούθηση υλοποίησης έργων
	10.10	Ελλιπής εφαρμογή Διαδικασίας Δ7_ Δήλωση Επίτευξης Οροσήμων και Στόχων
	10.11	Ελλιπής εφαρμογή Διαδικασίας Δ19 _Κατάρτιση και Υποβολή Εκθέσεων Προόδου
	10.12	Ελλιπής εφαρμογή Διαδικασίας Δ20_ Συλλογή και Καταχώρηση δεδομένων Πραγματικών Δικαιούχων